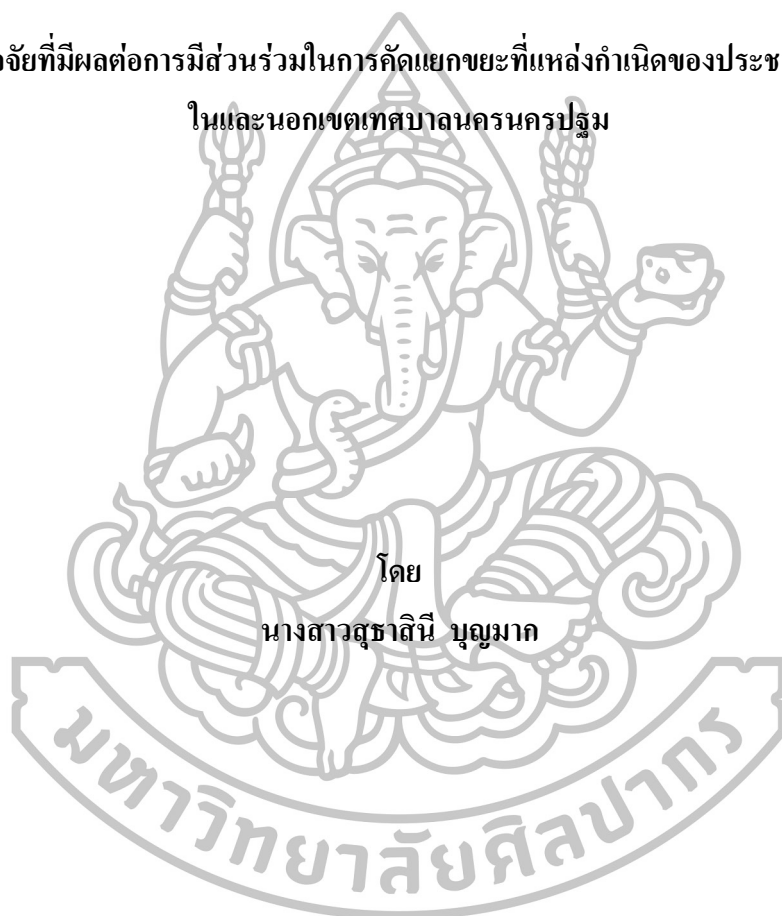

ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการคัดแยกขยะที่แหล่งกำเนิดของประชาชน
ในและนอกเขตเทศบาลนครนครปฐม

โดย
นางสาวสุรธานี บุญมาก

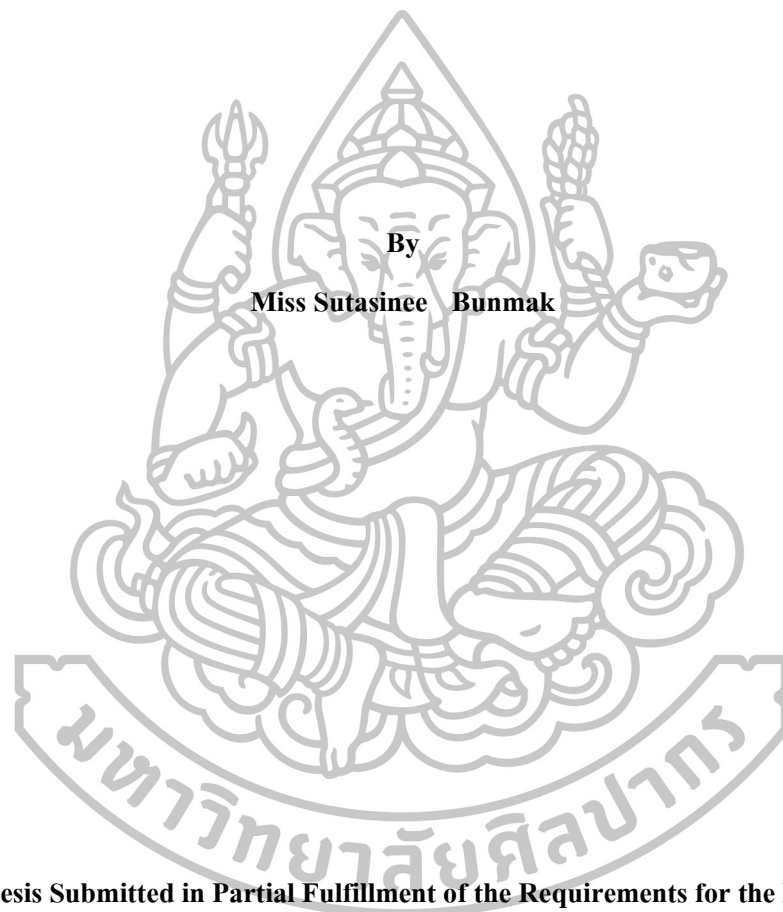
วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม
ภาควิชาวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
ปีการศึกษา 2558
ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการคัดแยกขยะที่แหล่งกำเนิดของประชาชน
ในและนอกเขตเทศบาลนครนครปฐม

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม
ภาควิชาวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
ปีการศึกษา 2558
ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

**FACTORS AFFECTING PEOPLE'S PARTICIPATION
IN HOUSEHOLD SOLID WASTE SOURCE SORTING
IN AND OUTSIDE NAKHON PATHOM MUNICIPALITY**

**By
Miss Sutasinee Bunmak**

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for the Degree

Master of Science Program in Environmental Science

Department of Environmental Science

Graduate School, Silpakorn University

Academic Year 2015

Copyright of Graduate School, Silpakorn University

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร อนุมัติให้วิทยานิพนธ์เรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการคัดแยกขยะที่แหล่งกำเนิดของประชาชนในและนอกเขตเทศบาลนครปฐม” เสนอโดย นางสาวสุชาสินี บุญมาก เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร. ปานใจ ชารท์ศนวงศ์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

รองศาสตราจารย์ ดร. กัญจกรีย์ ศรีพงษ์พันธุ์

คณะกรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นภาพรณ รัตสุข)

...../...../.....

..... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร. ไกรชาติ ตันตระการอากาศ)

...../...../.....

..... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร. กัญจกรีย์ ศรีพงษ์พันธุ์)

...../...../.....

56311312 : สาขาวิชาวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม

คำสำคัญ : การมีส่วนร่วม/ การคัดแยกขยะที่แหล่งกำเนิด/ ขยะครัวเรือน/ ในและนอก/ เทศบาลนคร นครปฐม

สุชาสินี บุญมาก : ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการคัดแยกขยะที่แหล่งกำเนิดของประชาชนในและนอกเขตเทศบาลนครปฐม. อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ : รศ. ดร. กัญฉรีย์ ศรีพงศ์พันธุ์. 113 หน้า.

การวิจัยครั้งนี้ศึกษาและเปรียบเทียบปัจจัยด้านบุคคล สังคม และสิ่งแวดล้อมทางกายภาพที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมในการคัดแยกขยะของประชาชนในและนอกเขตเทศบาลนครปฐม โดยรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสัมภาษณ์ที่ผ่านการทดสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาและความเชื่อมั่น มาสัมภาษณ์ตัวแทนจำนวน 282 ครัวเรือนในเขตเทศบาลนครปฐม ตำบลพระปฐมเจดีย์ และจำนวน 110 ครัวเรือนใน ตำบลโพรงมะเดื่อ ซึ่งอยู่นอกเขตเทศบาลนครปฐม วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา ความสัมพันธ์ทางสถิติของข้อมูลเชิงคุณภาพด้วย Chi-square tests และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ด้วย Gamma coefficient หรือ Crammer's V coefficient พบว่า ประชาชนในเขตเทศบาล ฯ ส่วนใหญ่มีการศึกษาสูงสุดระดับประถมศึกษา อาชีพรับจ้างและค้าขาย รายได้ครัวเรือน 10,001-20,000 บาทต่อเดือน และมีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน 3-4 คน ในขณะที่ประชาชนนอกเขตเทศบาล ฯ ส่วนใหญ่มีการศึกษาสูงสุดระดับประถมศึกษา อาชีพรับจ้าง รายได้ครัวเรือน 5,001-10,000 บาทต่อเดือน และมีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน 5-6 คน อีกทั้งพบว่า ประชาชนในและนอกเขตเทศบาล ฯ มีความถี่การรับรู้ข้อมูลเรื่องการคัดแยกขยะในระดับต่ำ แต่มีความรู้ ความตระหนัก และความเข้าใจในการคัดแยกขยะในระดับสูง สำหรับการคัดแยกขยะในครัวเรือนอยู่ในระดับสูง โดยปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการคัดแยกขยะครัวเรือนของประชาชนในเขตเทศบาล ฯ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) ได้แก่ อายุ การศึกษา อาชีพ รายได้ครัวเรือน จำนวนสมาชิกในครัวเรือน ความตระหนัก พื้นที่จัดเก็บขยะที่คัดแยก และประเภทที่อยู่อาศัย ในขณะที่ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการคัดแยกขยะครัวเรือนของประชาชนนอกเขตเทศบาล ฯ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) ได้แก่ เพศ ความตระหนัก ความเข้าใจในข้อมูลข่าวสาร พื้นที่จัดเก็บขยะที่คัดแยก และประเภทที่อยู่อาศัย แต่พบว่าการมีส่วนร่วมทางสังคมในการคัดแยกขยะครัวเรือนอยู่ในระดับต่ำ โดยปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางสังคมในการคัดแยกขยะของประชาชนในเขตเทศบาล ฯ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) ได้แก่ การศึกษา รายได้ครัวเรือน จำนวนสมาชิกในครัวเรือน ความตระหนัก ความถี่ในการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร และการได้รับบริการเก็บขยะจากหน่วยงาน ในขณะที่ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางสังคมในการคัดแยกขยะของประชาชนนอกเขตเทศบาล ฯ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) ได้แก่ ความถี่ในการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ความเข้าใจข้อมูลข่าวสารเรื่องการคัดแยกขยะ และพื้นที่จัดเก็บขยะที่คัดแยก

ภาควิชาวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ลายมือชื่อนักศึกษา

ปีการศึกษา 2558

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

56311312 : MAJOR : ENVIRONMENTAL SCIENCE

KEY WORD : PARTICIPATION/ SOLID WASTE SOURCE SORTING/ HOUSEHOLD SOLID WASTE/ IN AND OUTSIDE/ NAKHON PATHOM MUNICIPALITY

SUTASINEE BUNMAK : FACTORS AFFECTING PEOPLE'S PARTICIPATION IN HOUSEHOLD SOLID WASTE SOURCE SORTING IN AND OUTSIDE NAKHON PATHOM MUNICIPALITY. THESIS ADVISOR : ASSOC. PROF. GUNTHAREE SRIPONGPUN, Ph. D. 113 pp.

This research aimed to study and compare personal factors, social factors and physical environmental factors affecting people's participation in solid waste sorting between in with outside Nakhon Pathom municipality. Two hundred and eighty two household representatives in Phra Pathom Chedi subdistrict, in Nakhon Pathom municipality and one hundred and ten household representatives in Prong Madua subdistrict, outside Nakhon Pathom municipality were interviewed by using questionnaires approved for content validity and reliability assessment. Statistical analyses included descriptive statistics, Chi-square tests for the correlation analysis of categorical data and correlation coefficient analysis by Gamma coefficient or Crammer's V coefficient. The results revealed that most of people in Nakhon Pathom municipality were employees or merchants who were educated from primary schools. Their monthly income was approximately 10,001-20,000 Thai baht for 3-4 family members. On the other hand, most of people outside Nakhon Pathom municipality were employees who were educated from primary schools. Their monthly income was approximately 5,001-10,000 Thai baht for 5-6 family members. The frequency of household waste source sorting information receiving by people in and outside Nakhon Pathom municipality was at low level, but their knowledge, awareness and their perception were at high levels. Their household solid waste sorting at source was at high level and was significantly correlated with these factors ($p < 0.05$). While they were age, educational level, career, income, the number of family member, awareness, sufficient space for separated waste storage, and residential building type for people in Nakhon Pathom municipality. They were gender, awareness, their perception, sufficient space for separated waste storage, and residential building type for people outside Nakhon Pathom municipality. However, the social participations in solid waste source sorting by people in and outside Nakhon Pathom municipality were at low levels which were significantly correlated with these factors ($p < 0.05$). For people in Nakhon Pathom municipality, they were educational level, income, the number of family member, awareness, the frequency of information receiving, and the number of weekly solid waste collection by the local organization. Nevertheless, they were the frequency of information receiving, the perception of the received information, and sufficient space for separated waste storage for people outside Nakhon Pathom municipality.

Department of Environmental Science
Student's Signature
Thesis Advisor's Signature

Graduate School, Silpakorn University
Academic Year 2015

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร. กัณทริย์ ศรีพงศ์พันธุ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่กรุณาช่วยเหลือในการทำวิจัย และการให้คำแนะนำในทุกขั้นตอนของกระบวนการทำวิจัย ตั้งแต่การคิดหัวข้อการวิจัย การวางแผนการวิจัย การเก็บข้อมูล ไปจนถึงการวิเคราะห์ผล สรุปผลการวิจัย และการให้คำปรึกษาในการเขียนรูปเล่มวิทยานิพนธ์ให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ขอขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กมลชนก พานิชการ อาจารย์ประจำภาควิชาสถิติ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ที่ให้คำแนะนำเกี่ยวกับการใช้สถิติทางคณิตศาสตร์ในการวิเคราะห์ข้อมูลของการวิจัยครั้งนี้

ขอขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร. ไกรชาติ ตันตระการอภา อาจารย์ประจำภาควิชาเวชศาสตร์สังคมและสิ่งแวดล้อม คณะเวชศาสตร์เขตร้อน มหาวิทยาลัยมหิดล และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นภวรรณ รัตสุข ที่ให้คำแนะนำและช่วยชี้แนะเพื่อให้สามารถปรับแก้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณประชาชนในพื้นที่ตำบลพระปฐมเจดีย์ และสำนักงานเทศบาลนครนครปฐม และประชาชนในพื้นที่ตำบลโพรงมะเดื่อ เทศบาลตำบลโพรงมะเดื่อ และองค์การบริหารส่วนตำบลโพรงมะเดื่อ ที่ร่วมมือในการให้ข้อมูลในการทำวิจัยครั้งนี้

ขอขอบพระคุณ อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านของตำบลพระปฐมเจดีย์และตำบลโพรงมะเดื่อ ที่ให้ความร่วมมือและความสะดวกในการเก็บข้อมูลในการทำวิจัยครั้งนี้

ขอขอบพระคุณ เจ้าหน้าที่จากโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลดอนยายหอม และองค์การบริหารส่วนตำบลโพรงมะเดื่อ รวมทั้งเพื่อน ๆ พี่ ๆ น้อง ๆ และคนในครอบครัว ที่คอยเป็นกำลังใจและให้การสนับสนุนในการทำวิจัยครั้งนี้

ผู้วิจัยหวังว่าผลการศึกษานี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่เกี่ยวข้องและผู้สนใจ โดยเป็นข้อมูลเพื่อประกอบการจัดการเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการคัดแยกขยะที่แหล่งกำเนิดของประชาชน คุณความดีที่มีจากผลการวิจัยนี้ ผู้วิจัยขอมอบให้แก่ผู้มีพระคุณทุกท่าน ที่ทำให้การวิจัยครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง	ฎ
สารบัญภาพ	ฅ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	2
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
ขอบเขตการศึกษา.....	4
ขั้นตอนของการศึกษา.....	5
คำจำกัดความที่ใช้ในการศึกษา.....	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	6
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
ความหมายของขยะ	7
แหล่งกำเนิดขยะ	7
ประเภทของขยะ	9
ปัจจัยที่มีผลต่อปริมาณและลักษณะของขยะ	11
สถานการณ์ขยะ	11
ผลกระทบของขยะต่อมนุษย์และสิ่งแวดล้อม	12
การจัดการขยะ	13
การมีส่วนร่วมในการจัดการขยะ	16
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	18
3 วิธีดำเนินการวิจัย	22
พื้นที่ศึกษา	23
ประชากรกลุ่มตัวอย่าง	25

บทที่	หน้า
เครื่องมือวิจัย.....	28
ขั้นตอนการจัดทำเครื่องมือวิจัย	28
การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย.....	34
การเก็บรวบรวมข้อมูล	35
การวิเคราะห์ข้อมูล	35
4 ผลการวิจัย.....	36
การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย	36
ความตรงเชิงเนื้อหา.....	36
ความเชื่อมั่น	36
การคัดแยกขยะของประชาชนในเขตเทศบาลนครนครปฐม ตำบลพระปฐมเจดีย์ อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม	38
ข้อมูลทั่วไปของตัวแทนครัวเรือนและข้อมูลทั่วไปอื่น ๆ ของครัวเรือน ของประชาชนในเขตเทศบาลนครนครปฐม ตำบลพระปฐมเจดีย์ อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม	39
การรับรู้ข้อมูลข่าวสารเรื่องการคัดแยกขยะ ของประชาชนในเขตเทศบาลนคร นครปฐม ตำบลพระปฐมเจดีย์ อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม	42
ความรู้เรื่องการคัดแยกขยะ ของประชาชนในเขตเทศบาลนครนครปฐม ตำบลพระปฐมเจดีย์ อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม.....	45
ความตระหนักในการคัดแยกขยะ ของประชาชนในเขตเทศบาลนครนครปฐม ตำบลพระปฐมเจดีย์ อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม.....	46
การมีส่วนร่วมในการคัดแยกขยะ ของประชาชนในเขตเทศบาลนครนครปฐม ตำบลพระปฐมเจดีย์ อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม.....	47
ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการคัดแยกขยะในครัวเรือน และการมีส่วนร่วมทางสังคม ในการคัดแยกขยะ ของประชาชนในเขตเทศบาลนครนครปฐม ตำบลพระปฐมเจดีย์ อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม.....	48
การคัดแยกขยะของประชาชนนอกเขตเทศบาลนครนครปฐม ตำบลโพรงมะเดื่อ อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม	51

ข้อมูลทั่วไปของตัวแทนครัวเรือนและข้อมูลทั่วไปอื่น ๆ ของครัวเรือน ของประชาชนนอกเขตเทศบาลนครนครปฐม ตำบลโพรงมะเดื่อ อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม	51
การรับรู้ข้อมูลข่าวสารเรื่องการคัดแยกขยะ ของประชาชนนอกเขตเทศบาลนคร นครปฐม ตำบลโพรงมะเดื่อ อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม.....	54
ความรู้เรื่องการคัดแยกขยะ ของประชาชนนอกเขตเทศบาลนครนครปฐม ตำบลโพรงมะเดื่อ อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม.....	58
ความตระหนักในการคัดแยกขยะของประชาชนนอกเขตเทศบาลนครนครปฐม ตำบลโพรงมะเดื่อ อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม.....	58
การมีส่วนร่วมในการคัดแยกขยะ ของประชาชนนอกเขตเทศบาลนครนครปฐม ตำบลโพรงมะเดื่อ อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม.....	59
ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการคัดแยกขยะในครัวเรือน และการมีส่วนร่วม ทางสังคมในการคัดแยกขยะ ของประชาชนตำบลโพรงมะเดื่อ อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม	60
การเปรียบเทียบปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการคัดแยกขยะของประชาชนในเขต เทศบาลนครนครปฐม ตำบลพระปฐมเจดีย์ และนอกเขตเทศบาลนครนครปฐม ตำบลโพรงมะเดื่อ อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม.....	63
การเปรียบเทียบปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการคัดแยกขยะในครัวเรือน ของประชาชน ในเขตเทศบาลนครนครปฐม ฯ และนอกเขตเทศบาลนครนครปฐม ฯ	65
การเปรียบเทียบปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางสังคม ของประชาชน ในเขตเทศบาลนครนครปฐม ฯ และนอกเขตเทศบาลนครนครปฐม ฯ	65
5 อภิปรายผลการวิจัย	67
การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย	67
ความตรงเชิงเนื้อหา	67
ความเชื่อมั่น	67

การคัดแยกขยะของประชาชนในเขตเทศบาลนครนครปฐม ตำบลพระปฐมเจดีย์	
อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม	67
การคัดแยกขยะในครัวเรือน	67
ปัจจัยด้านบุคคล.....	67
ปัจจัยด้านสังคม	70
ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ	70
การมีส่วนร่วมทางสังคมในการคัดแยกขยะ	72
ปัจจัยด้านบุคคล.....	72
ปัจจัยด้านสังคม	73
ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ	74
การคัดแยกขยะของประชาชนนอกเขตเทศบาลนครนครปฐม ตำบลโพรงมะเดื่อ	
อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม	74
การคัดแยกขยะในครัวเรือน	75
ปัจจัยด้านบุคคล.....	75
ปัจจัยด้านสังคม	75
ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ	75
การมีส่วนร่วมทางสังคมในการคัดแยกขยะ	76
ปัจจัยด้านบุคคล.....	76
ปัจจัยด้านสังคม	77
ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ	77
เปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อการคัดแยกขยะในครัวเรือนของประชาชน	
ในเขตเทศบาลนครนครปฐม ตำบลพระปฐมเจดีย์	
และนอกเขตเทศบาลนครนครปฐม ตำบลโพรงมะเดื่อ	78
การคัดแยกขยะในครัวเรือน	78
ปัจจัยด้านบุคคล.....	78
ปัจจัยด้านสังคม	80
ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ	81

บทที่	หน้า
การมีส่วนร่วมทางสังคมในการคัดแยกขยะ	82
ปัจจัยด้านบุคคล.....	82
ปัจจัยด้านสังคม	83
ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ	84
6 สรุปผล และข้อเสนอแนะ	86
สรุปผลการวิจัย.....	86
ข้อเสนอแนะ	88
ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้	88
ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป.....	88
รายการอ้างอิง	89
ภาคผนวก	93
ภาคผนวก ก แบบสัมภาษณ์.....	94
ภาคผนวก ข หนังสือรับรอง โครงการที่มีลักษณะไม่เข้าข่ายต้องขอรับรอง ด้านจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์.....	103
ภาคผนวก ค ประวัติผู้ทรงคุณวุฒิ	105
ภาคผนวก ง แบบสอบถามข้อมูลการบริหารจัดการขยะ.....	109
ประวัติผู้วิจัย	112

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1.1	ข้อมูลการสำรวจขยะ 77 จังหวัด ปี 2557 (ข้อมูล ณ วันที่ 12 มกราคม พ.ศ. 2558)..... 2
3.1	จำนวนหลังคาเรือนและจำนวนประชากรของพื้นที่ที่ศึกษาของตำบล ที่มีพื้นที่ทั้งหมดอยู่นอกเขตเทศบาลนครนครปฐม 23
3.2	จำนวนหลังคาเรือนและจำนวนประชากรของพื้นที่ที่มีพื้นที่อยู่ในและนอก เขตเทศบาลนครนครปฐม 24
3.3	จำนวนหลังคาเรือนประชากรและจำนวนหลังคาเรือนตัวอย่าง ตำบลนครปฐม 25
3.4	จำนวนตัวอย่างหลังคาเรือนตำบลพระปฐมเจดีย์และตำบลโพรงมะเดื่อ..... 26
3.5	ข้อมูลจำนวนหลังคาเรือนและจำนวนตัวอย่างรายหมู่บ้าน ตำบลโพรงมะเดื่อ ข้อมูล ณ วันที่ 2 ธันวาคม พ.ศ. 2556..... 27
4.1	ผลการทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสัมภาษณ์ ส่วนที่ 3 ความรู้เรื่องการคัดแยกขยะ โดยตัวแทนครัวเรือนในตำบลนครปฐม จำนวน 30 ครัวเรือน 36
4.2	ผลการทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสัมภาษณ์ ส่วนที่ 4 ความตระหนักต่อคัดแยกขยะ โดยตัวแทนครัวเรือนในตำบลนครปฐม จำนวน 30 ครัวเรือน 38
4.3	ข้อมูลทั่วไปของตัวแทนครัวเรือนและข้อมูลอื่น ๆ ของครัวเรือน ของประชาชน ในเขตเทศบาลนครนครปฐม ตำบลพระปฐมเจดีย์ อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม 39
4.4	ระดับความถี่การรับรู้ข้อมูลข่าวสารเรื่องการคัดแยกขยะ ของประชาชน ในเขตเทศบาลนครนครปฐม ตำบลพระปฐมเจดีย์ อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม 42
4.5	ความถี่การรับรู้ข้อมูลข่าวสารจากแหล่งข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ เรื่องการคัดแยกขยะ ของประชาชนในเขตเทศบาลนครนครปฐม ตำบลพระปฐมเจดีย์ อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม 43
4.6	ระดับความเข้าใจในข้อมูลข่าวสารเรื่องการคัดแยกขยะที่ได้รับ ของประชาชน ในเขต เทศบาลนครนครปฐม ตำบลพระปฐมเจดีย์ อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม 44
4.7	ความเข้าใจในข้อมูลข่าวสารจากแหล่งข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ เรื่องการคัดแยกขยะ ของประชาชนในเขตเทศบาลนครนครปฐม ตำบลพระปฐมเจดีย์ อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม 44

ตารางที่	หน้า
4.8	ระดับความรู้เรื่องการค้าแยกขยะ ของประชาชนในเขตเทศบาลนครนครปฐม ตำบลพระปฐมเจดีย์ อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม..... 46
4.9	ระดับความตระหนักในการคัดแยกขยะ ของประชาชนในเขตเทศบาลนครนครปฐม ตำบลพระปฐมเจดีย์ อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม 46
4.10	ระดับการคัดแยกขยะในครัวเรือน ของประชาชนในเขตเทศบาลนครนครปฐม ตำบลพระปฐมเจดีย์ อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม..... 47
4.11	ระดับการมีส่วนร่วมทางสังคมในคัดแยกขยะ ของประชาชนในเขตเทศบาลนครนครปฐม ตำบลพระปฐมเจดีย์ อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม..... 48
4.12	ความสัมพันธ์ของปัจจัยต่าง ๆ กับการคัดแยกขยะในครัวเรือน ของประชาชนในเขต เทศบาลนครนครปฐม ตำบลพระปฐมเจดีย์ อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม..... 48
4.13	ความสัมพันธ์ของปัจจัยต่าง ๆ กับการมีส่วนร่วมทางสังคมในการคัดแยกขยะ ของประชาชนในเขตเทศบาลนครนครปฐม ตำบลพระปฐมเจดีย์ อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม 50
4.14	ข้อมูลทั่วไปของตัวแทนครัวเรือนและข้อมูลทั่วไปอื่น ๆ ของครัวเรือน ของประชาชน นอกเขตเทศบาลนครนครปฐม ตำบลโพรงมะเดื่อ อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม 52
4.15	ระดับความถี่ในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเรื่องการคัดแยกขยะ ของประชาชน นอกเขตเทศบาลนครนครปฐม ตำบลโพรงมะเดื่อ อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม 55
4.16	ความถี่การรับรู้ข้อมูลข่าวสารจากแหล่งข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ เรื่องการคัดแยกขยะ ของประชาชนนอกเขตเทศบาลนครนครปฐม ตำบลโพรงมะเดื่อ อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม 55
4.17	ระดับความเข้าใจในข้อมูลข่าวสารเรื่องการคัดแยกขยะที่ได้รับ ของประชาชน นอกเขตเทศบาลนครนครปฐม ตำบลโพรงมะเดื่อ อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม 56
4.18	ความความเข้าใจในข้อมูลข่าวสารจากสื่อต่าง ๆ เรื่องการคัดแยกขยะที่ได้รับ ของประชาชนนอกเขตเทศบาลนครนครปฐม ตำบลโพรงมะเดื่อ อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม 56

ตารางที่	หน้า
4.19 ระดับความรู้เรื่องการค้าแยกขยะ ของประชาชนนอกเขตเทศบาลนครนครปฐม ตำบลโพรงมะเดื่อ อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม.....	58
4.20 ระดับความตระหนักในการคัดแยกขยะ ของประชาชนนอกเขตเทศบาลนครนครปฐม ตำบลโพรงมะเดื่อ อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม.....	58
4.21 ระดับการคัดแยกขยะในครัวเรือน ของประชาชนนอกเขตเทศบาลนครนครปฐม ตำบลโพรงมะเดื่อ อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม.....	59
4.22 ระดับการมีส่วนร่วมทางสังคมในคัดแยกขยะ ของประชาชน นอกเขตเทศบาลนครนครปฐม ตำบลโพรงมะเดื่อ อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม	60
4.23 ความสัมพันธ์ของปัจจัยต่าง ๆ กับการคัดแยกขยะในครัวเรือน ของประชาชน นอกเขตเทศบาลนครนครปฐม ตำบลโพรงมะเดื่อ อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม	60
4.24 ความสัมพันธ์ของปัจจัยต่าง ๆ กับการมีส่วนร่วมทางสังคมในการคัดแยกขยะ ของประชาชนนอกเขตเทศบาลนครนครปฐม ตำบลโพรงมะเดื่อ อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม	62
4.25 การเปรียบเทียบปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการคัดแยกขยะในครัวเรือน และการมีส่วนร่วมทางสังคมในการคัดแยกขยะของประชาชน ในและนอกเขตเทศบาลนครนครปฐม	63

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
2.1	แหล่งกำเนิดและประเภทขยะจากกิจกรรมต่าง ๆ	9
2.2	องค์ประกอบของขยะชุมชนในประเทศไทย	10
2.3	แนวคิดการจัดการขยะแบบบูรณาการ	15
3.1	ขั้นตอนการวิจัย	22

บทที่ 1

บทนำ

จำนวนประชากรในประเทศไทยในช่วง 5 ปีย้อนหลัง (พ.ศ. 2553-2557) มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจากปีก่อนหน้าทุกปี เช่น ในปี พ.ศ. 2554, 2555, 2556 และ 2557 มีจำนวนประชากรเพิ่มขึ้นคิดเป็น 0.31%, 0.59%, 0.51% และ 0.52% ตามลำดับ (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2558) การใช้ทรัพยากรเพื่อการดำรงชีวิตและทำกิจกรรมต่าง ๆ จึงเพิ่มขึ้นตามไปด้วย ก่อให้เกิดเศษวัสดุ สิ่งของ ที่ผ่านการใช้งานแล้ว และไม่ต้องการที่จะนำกลับมาใช้อีก จึงกลายเป็นขยะที่ต้องกำจัด ซึ่งหากไม่สามารถดำเนินการรวบรวมและกำจัดขยะได้อย่างเหมาะสม ก็อาจก่อให้เกิดปัญหาขยะตกค้าง ส่งผลกระทบต่อสุขภาพ สิ่งแวดล้อม และเศรษฐกิจ ตัวอย่างผลกระทบจากขยะตกค้างต่อสุขภาพมนุษย์ เช่น ขยะที่ตกค้างเป็นแหล่งเพาะพันธุ์สัตว์และแมลงที่เป็นพาหะนำโรค รวมทั้งเป็นแหล่งสะสมและแพร่เชื้อโรค ทำให้เกิดความสกปรก ไม่เป็นระเบียบเรียบร้อย ทำให้อุจาดตา เป็นที่น่ารังเกียจต่อผู้พบเห็น ส่วนผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม เช่น ขยะจะทำให้ดินเสื่อมโทรม มีสารพิษที่เป็นอันตรายต่อสิ่งมีชีวิตในดิน ทำให้ดินสกปรก มี pH ที่ไม่เหมาะสมต่อการเจริญเติบโตของสิ่งมีชีวิต อีกทั้งทำให้เกิดมลพิษทางน้ำ เช่น ขยะย่อยสลายที่ถูกทิ้งในแม่น้ำลำคลอง จะทำให้เกิดการย่อยสลายในน้ำ ซึ่งหากในน้ำมีขยะย่อยสลายปริมาณมากออกซิเจนที่อยู่ในน้ำจะถูกดึงมาใช้ในการย่อยสลายดังกล่าว ทำให้ปริมาณออกซิเจนในน้ำลดลงส่งผลให้น้ำเน่า นอกจากนี้การสะสมหมักหมมของขยะย่อยสลายทำให้เกิดมลพิษทางอากาศจากก๊าซมีเทน ขยะอันตรายส่งผลเป็นพิษต่อสิ่งแวดล้อม และขยะติดเชื้อหากเกิดการปนเปื้อนต่อการอุปโภคบริโภค ส่งผลให้เกิดโรคและเป็นอันตรายต่อสิ่งมีชีวิต นอกจากนี้ขยะที่ตกค้างยังส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจของประเทศ คือ ทำให้สิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายในการเก็บรวบรวม เก็บขน กำจัดขยะตกค้าง และการสูญเสียรายได้จากการท่องเที่ยวด้วย (กรมควบคุมมลพิษ, 2555 และพัฒนา, 2550) การจัดการขยะจึงเป็นปัญหาสำคัญปัญหาหนึ่งที่ต้องได้รับการแก้ไขอย่างเหมาะสมและเร่งด่วน เพื่อให้เกิดกระบวนการจัดการขยะที่ยั่งยืน ซึ่งแนวทางในการจัดการขยะที่ดีนั้นต้องอาศัยหลักการ 3Rs (reduce คือ ลดการใช้, reuse คือ การใช้ซ้ำ และ recycle คือ การแปรรูปเพื่อนำกลับมาใช้ใหม่) ทำให้เกิดกระบวนการจัดการขยะที่ยั่งยืน วิธีการคัดแยกขยะเป็นกระบวนการหนึ่งที่จะช่วยนำขยะที่ยังสามารถใช้ประโยชน์ได้ กลับมาใช้ซ้ำ หรือไปแปรรูปเพื่อนำกลับมาใช้ใหม่ ซึ่งการคัดแยกขยะสามารถช่วยลดปัญหาขยะดังกล่าวได้เป็นอย่างดี โดยการลดปริมาณขยะที่แหล่งกำเนิดเป็นการป้องกันปัญหาขยะตกค้างที่จะเกิดตามมา

อีกทั้งการคัดแยกขยะจะช่วยให้ประชาชนมีรายได้จากการขายขยะที่คัดแยกแล้วทั้งในครัวเรือนและในชุมชน และเป็นการส่งเสริมให้ประชาชนตระหนักถึงการมีส่วนร่วมในการจัดการปัญหาขยะในชุมชนของตนเอง

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การจัดการขยะของประเทศไทยทั้งในอดีตและปัจจุบัน พบว่า ประชาชนมีการกำจัดขยะโดยทิ้งขยะในถังเก็บรวบรวมขยะแบบถังรวม คือ ขยะทุกประเภทถูกทิ้งรวมอยู่ในถังเดียวกันของหน่วยงานที่จัดไว้ให้ หรือในบางชุมชนมีการกองทิ้งหรือการเผาขยะกลางแจ้ง จากข้อมูลของกรมควบคุมมลพิษ (2557) ผลการสำรวจปริมาณขยะมูลฝอย 77 จังหวัด ในปี พ.ศ. 2557 ข้อมูล ณ วันที่ 12 มกราคม พ.ศ. 2558 พบว่า มีปริมาณขยะสะสมในจังหวัดนครปฐมเท่ากับ 353,105 ตัน ซึ่งจัดอยู่ในอันดับที่ 14 ของประเทศไทย (ตารางที่ 1.1)

ตารางที่ 1.1 ข้อมูลการสำรวจขยะ 77 จังหวัด ปี พ.ศ. 2557 (ข้อมูล ณ วันที่ 12 มกราคม พ.ศ. 2558)

ลำดับที่	จังหวัด	ปริมาณขยะสะสม (ตัน)
1	สมุทรปราการ	2,001,960.00
2	นครศรีธรรมราช	1,047,357.60
3	กาญจนบุรี	934,598.00
4	นครราชสีมา	760,825.00
5	พระนครศรีอยุธยา	780,031.20
6	ขอนแก่น	767,967.24
7	เพชรบุรี	682,937.50
8	ฉะเชิงเทรา	655,033.00
9	ชลบุรี (รวมเมืองพัทยา)	591,386.00
10	ปราจีนบุรี	552,678.52
11	ราชบุรี	464,064.00
12	ประจวบคีรีขันธ์	440,792.00
13	ลพบุรี	356,608.00
14	นครปฐม	353,105.00

ที่มา: กรมควบคุมมลพิษ (2557)

ข้อมูลการจัดการขยะอย่างถูกหลักสุขาภิบาลจากศูนย์อนามัยที่ 4 ราชบุรี (2557) พบว่า ใน พ.ศ. 2556 จังหวัดนครปฐมมีปริมาณขยะทั้งสิ้นประมาณ 744 ตันต่อวัน แต่มีปริมาณขยะที่กำจัด ถูกต้องตามหลักสุขาภิบาลเพียง 164 ตันต่อวัน ซึ่งคิดเป็น 22% ของปริมาณขยะทั้งหมดที่เกิดขึ้น ส่วนขยะที่เหลืออีก 78% พบว่า มีทั้งขยะที่มีการกำจัดอย่างไม่ถูกหลักสุขาภิบาล และอีกส่วนเป็น ขยะที่ตกค้างสะสมอยู่ที่ต้นทาง อย่างไรก็ตามขยะที่เกิดขึ้นในประเทศไทยส่วนใหญ่เป็นประเภทที่สามารถนำกลับมาใช้ใหม่ได้ โดยสามารถแบ่งได้เป็น ขยะอินทรีย์หรือขยะที่สามารถย่อยสลายได้ คิดเป็น 64% ของปริมาณขยะทั้งหมด และขยะที่สามารถนำกลับมาใช้ใหม่ได้ เช่น กระดาษ ขวด แก้ว ขวดพลาสติก และเศษโลหะต่าง ๆ คิดเป็น 30% ของปริมาณขยะทั้งหมด ส่วนขยะที่ไม่สามารถนำกลับมาใช้ใหม่ คิดเป็น 6% ของปริมาณขยะทั้งหมดเท่านั้น โดยเป็นขยะทั่วไปและขยะอันตรายที่ต้องได้รับการจัดการอย่างเหมาะสม ดังนั้นการจัดการขยะที่แหล่งกำเนิดด้วยวิธีการคัด แยกขยะจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง เนื่องจากสามารถลดปริมาณขยะที่จะเข้าสู่ระบบกำจัด และลด ผลกระทบจากปัญหาต่อเนื่องอื่น ๆ ที่จะตามมาด้วย เช่น ปัญหาขยะตกค้างที่ไม่สามารถเก็บ รวบรวมได้เพียงพอและทันเวลา จึงทำให้เกิดปัญหาเรื่องกลิ่นเหม็น และสภาพไม่น่าดู ส่งผลกระทบต่อ สิ่งแวดล้อม และสุขภาพอนามัยของประชาชน ตลอดจนการคัดแยกขยะจะช่วยลดภาระของ หน่วยงานที่ต้องสูญเสียค่าใช้จ่ายในการเก็บรวบรวมและกำจัดขยะ

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา

1.2.1 ความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมในการคัดแยกขยะกับปัจจัยด้านบุคคลของ ประชาชนในเขตเทศบาลนครนครปฐม

1.2.2 ความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมในการคัดแยกขยะกับปัจจัยด้านบุคคลของ ประชาชนนอกเขตเทศบาลนครนครปฐม

1.2.3 ความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมในการคัดแยกขยะกับปัจจัยด้านสังคมของ ประชาชนในเขตเทศบาลนครนครปฐม

1.2.4 ความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมในการคัดแยกขยะกับปัจจัยด้านสังคมของ ประชาชนนอกเขตเทศบาลนครนครปฐม

1.2.5 ความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมในการคัดแยกขยะกับปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม ทางกายภาพของประชาชนในเขตเทศบาลนครนครปฐม

1.2.6 ความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมในการคัดแยกขยะกับปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม ทางกายภาพของประชาชนนอกเขตเทศบาลนครนครปฐม

1.2.7 การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการคัดแยกขยะของประชาชนในเขตและนอกเขตเทศบาลนครนครปฐม เพื่อให้ทราบถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลเด่นในแต่ละพื้นที่

1.3 สมมติฐานของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีสมมติฐานดังนี้

1.3.1 ปัจจัยด้านบุคคลมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการคัดแยกขยะของประชาชน

1.3.2 ปัจจัยด้านสังคมมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการคัดแยกขยะของประชาชน

1.3.3 ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการคัดแยกขยะของประชาชน

1.3.4 ประชาชนในเขตและนอกเขตเทศบาลนครปฐมมีปัจจัยเด่นที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมในการคัดแยกขยะที่แตกต่างกัน

1.4 ขอบเขตการศึกษา

การวิจัยครั้งนี้มีขอบเขตการศึกษา ดังนี้

1.4.1 ศึกษาข้อมูลการจัดการขยะของแต่ละตำบล รวมทั้งหมด 25 ตำบล ในอำเภอเมืองนครปฐม ร่วมกับการศึกษาข้อมูลโครงการสนับสนุนและเสริมสร้างสมรรถนะให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการบริหารจัดการขยะและของเสียอันตรายของกรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ผู้วิจัยสนใจศึกษาเปรียบเทียบการดำเนินงานการคัดแยกขยะของพื้นที่ในเขตเทศบาลนครปฐม เปรียบเทียบกับพื้นที่นอกเขตเทศบาลนครปฐม ในอำเภอเมืองนครปฐม โดยคัดเลือกตำบลที่มีพื้นที่ทั้งหมดอยู่ในเขตเทศบาลนครปฐม ที่มีจำนวนประชากรมากที่สุด คือ ตำบลพระปฐมเจดีย์ ส่วนตำบลที่มีพื้นที่ทั้งหมดอยู่นอกเขตเทศบาลนครปฐม ที่มีจำนวนประชากรมากที่สุด คือ ตำบลโพรงมะเดื่อ จึงเลือกตำบลทั้งสองมาเป็นตัวแทนพื้นที่ศึกษาครั้งนี้

1.4.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสัมภาษณ์ ที่ดัดแปลงมาจากแบบสัมภาษณ์และแบบสอบถามจากงานวิจัยของ รุ่งนภา (2546) บุญเรือง (2552) จรรยา (2554) ปภาวิน (2554) และ มลฤดี (2555) แล้วผู้วิจัยจึงนำแบบสัมภาษณ์มาทดสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน และทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสัมภาษณ์ด้วยตำบลที่มีพื้นที่อยู่ทั้งในและนอกเขตเทศบาลนครปฐม คือ ตำบลนครปฐม จำนวน 30 หลังคาเรือน นำผลที่ได้มา

วิเคราะห์ แล้วปรับแก้แบบสัมภาษณ์จนผ่านเกณฑ์ทั่วไปที่แนะนำ แล้วจึงนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างในพื้นที่ในและนอกเขตเทศบาลที่ต้องการศึกษาต่อไป

1.4.3 นำแบบสัมภาษณ์มาเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างในพื้นที่ศึกษาทั้ง 2 ตำบลในข้อ 1.4.1 และวิเคราะห์ข้อมูลความสัมพันธ์ของปัจจัยด้านบุคคล สังคม และสิ่งแวดล้อมทางกายภาพกับการมีส่วนร่วมในการคัดแยกขยะของประชาชนทั้ง 2 พื้นที่ โดยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ และนำผลการศึกษาทั้ง 2 พื้นที่ มาเปรียบเทียบปัจจัยที่มีอิทธิพลเด่นต่อการมีส่วนร่วมในการคัดแยกขยะของประชาชนในการคัดแยกขยะ ทั้งด้านบุคคล สังคม และสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ

1.4.4 ขอข้อมูลเพิ่มเติมด้านการบริหารจัดการขยะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของพื้นที่ศึกษาทั้ง 2 ตำบล ด้วยแบบสอบถามที่ผู้วิจัยจัดทำขึ้น

1.4.5 สรุป และอภิปรายผลการวิจัย

1.5 ขั้นตอนของการศึกษา

การวิจัยครั้งนี้มีขั้นตอนการศึกษา ดังนี้

- 1.5.1 ค้นคว้า สืบค้นข้อมูล และรวบรวมข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง
- 1.5.2 วางแผนการดำเนินงาน
- 1.5.3 ดำเนินการเก็บข้อมูล
- 1.5.4 นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ เพื่อหาความสัมพันธ์ทางสถิติ
- 1.5.5 สรุป และวิเคราะห์ผลการศึกษา
- 1.5.6 เผยแพร่ผลการวิจัย

1.6 คำจำกัดความที่ใช้ในการศึกษา

การวิจัยนี้ให้คำจำกัดความของคำต่าง ๆ ไว้ดังนี้

การคัดแยกขยะ หมายถึง กระบวนการหรือกิจกรรมจัดแบ่งหรือแยกขยะออกเป็นประเภทต่าง ๆ ตามลักษณะองค์ประกอบ เช่น แก้ว กระดาษ พลาสติก โลหะ อะลูมิเนียม โดยใช้แรงงานคนหรือเครื่องจักรกล เพื่อนำกลับไปใช้ประโยชน์ใหม่หรือใช้ประโยชน์ทางพาณิชย์ (กรมควบคุมมลพิษ, 2551)

การรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการคัดแยกขยะ หมายถึง การได้ยิน การฟัง และการอ่านข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการคัดแยกขยะจากสื่อต่าง ๆ เช่น โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร การสื่อสารจากบุคคลหรือหน่วยงานต่าง ๆ ซึ่งรวมถึงความถี่ในการได้รับข้อมูลข่าวสารนั้นด้วย (รุ่งนภา, 2546)

ความตระหนักในการคัดแยกขยะ หมายถึง ความมีจิตสำนึก ความเห็น หรือการยอมรับ ความสำคัญของการคัดแยกขยะ (รุ่งนภา, 2546)

การมีส่วนร่วมในการคัดแยกขยะ หมายถึง การมีส่วนร่วมของประชาชนในขั้นตอนใด ขั้นตอนหนึ่งหรือการมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนที่เกี่ยวข้องกับการคัดแยกขยะ ได้แก่ การให้ข้อมูล แสดงความคิดเห็น ร่วมคิด วางแผน หรือ ปฏิบัติในการคัดแยกขยะ

ปัจจัยด้านบุคคล หมายถึง ปัจจัยที่เกี่ยวกับผู้ถูกสัมภาษณ์ และบุคคลภายในครัวเรือน ซึ่งอาจมีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมในการคัดแยกขยะในการวิจัยครั้งนี้ ปัจจัยด้านบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยของครอบครัว ความรู้ และความตระหนักเกี่ยวกับการคัดแยกขยะ เป็นต้น

ปัจจัยด้านสังคม หมายถึง ปัจจัยที่เกี่ยวกับบุคคลนอกครัวเรือนของผู้ถูกสัมภาษณ์หรือหน่วยงานอื่น ๆ ที่อาจมีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมในการคัดแยกขยะในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ความถี่ของผู้รับซื้อของเก่าที่เข้ามาในชุมชน ความถี่ในการจัดเก็บขยะ โดยหน่วยงาน ความถี่และความเข้าใจในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเรื่องการคัดแยกขยะ และการสนับสนุนด้านงบประมาณและนโยบายในการคัดแยกขยะ เป็นต้น

ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ หมายถึง ปัจจัยองค์ประกอบที่ไม่มีชีวิตในสิ่งแวดล้อมรอบตัวของผู้ถูกสัมภาษณ์ที่อาจมีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมในการคัดแยกขยะ ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ประเภทที่อยู่อาศัย และความเพียงพอของพื้นที่จัดเก็บขยะที่คัดแยกแล้ว เป็นต้น

ผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ หมายถึง ประชาชนตัวแทนครัวเรือนในพื้นที่ศึกษาที่มีอายุ 12 ปีขึ้นไป ซึ่งเป็นผู้คัดแยกขยะในครัวเรือน

1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัยครั้งนี้

1.7.1 ทราบถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลเด่นต่อการมีส่วนร่วมในการคัดแยกขยะของประชาชน ในเขตและนอกเขตเทศบาลนครนครปฐม

1.7.2 เพื่อให้ได้ข้อมูลสำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและผู้สนใจ นำไปใช้ประโยชน์ในด้านต่าง ๆ เช่น การวางแผน การกำหนดนโยบาย การจัดการขยะของชุมชน รวมทั้งการมีส่วนร่วมในการคัดแยกขยะของประชาชน

บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 ความหมายของขยะ

ขยะ หมายถึง เศษกระดาษ เศษผ้า เศษอาหาร เศษสินค้า เศษวัสดุ ถุงพลาสติก ภาชนะที่ใส่อาหาร เต้า มุลสัตว์ ซากสัตว์หรือสิ่งอื่นใดที่เก็บกวาดจากถนน ตลาด ที่เลี้ยงสัตว์หรือที่อื่น และหมายความรวมถึงขยะติดเชื้อ ขยะที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชนหรือครัวเรือน ยกเว้นวัสดุที่ไม่ใช้แล้วของโรงงาน ซึ่งมีลักษณะและคุณสมบัติที่กำหนดไว้ด้วยกฎหมายว่าด้วยโรงงาน (กรมควบคุมมลพิษ, 2553)

2.2 แหล่งกำเนิดขยะ

ขยะมีความแตกต่างกันไปตามลักษณะของแหล่งกำเนิดและกิจกรรมที่เกิดขึ้นจากมนุษย์ ซึ่งเราสามารถแบ่งลักษณะการเกิดขยะตามแหล่งกำเนิดได้ดังนี้ (พัฒนา, 2550)

2.2.1 ขยะจากบ้านพักอาศัย (Residential Waste)

ขยะจากบ้านพักอาศัยเป็นขยะที่เกิดจากกิจกรรมการดำรงชีพของผู้อยู่อาศัยในบ้านพักอาศัยหรืออาคารชุด ซึ่งส่วนใหญ่เป็นขยะพวกเศษอาหารจากการเตรียมอาหารหรือที่เหลือจากการใช้ เช่น เศษพืชผัก ใบไม้ใบหญ้า เศษกระดาษ ถุงพลาสติก ขวดพลาสติก ภาชนะหรืออุปกรณ์ที่ชำรุดหรือเสื่อมคุณภาพ รวมถึงเศษวัสดุต่าง ๆ ทั้งที่เป็นอันตรายและไม่เป็นอันตรายต่อมนุษย์

2.2.2 ขยะจากภาคอุตสาหกรรม (Industrial Waste)

ขยะจากอุตสาหกรรมมีความแตกต่างกันไปตามลักษณะของกระบวนการผลิตของแต่ละประเภทอุตสาหกรรม ได้แก่ ขยะจำพวกเศษวัสดุ สารประกอบต่าง ๆ ที่เป็นของเหลือใช้และของเสียจากกระบวนการผลิตของภาคอุตสาหกรรม

2.2.3 ขยะจากภาคการเกษตร (Agricultural Waste)

ขยะจากการเกษตรมักเกิดจากการเพาะปลูกและการเลี้ยงสัตว์เพื่อเป็นอาหาร ตัวอย่างขยะประเภทนี้ เช่น มูลสัตว์ เศษหญ้า เศษพืชผัก ภาชนะบรรจุสารฆ่าแมลงและสารฆ่าศัตรูพืช เป็นต้น เดิมมีการหมุนเวียนเอาของเสียกลับมาใช้ประโยชน์โดยการไถกลบมูลสัตว์ เศษหญ้า และเศษพืชผักลงในพื้นที่ที่ทำการเพาะปลูก แต่ในปัจจุบันมีการเร่งผลผลิตให้ได้ปริมาณมาก

ขึ้นตามจำนวนผู้บริโภคที่มากขึ้น โดยเกษตรกรนำปุ๋ยเคมีมาใช้ทดแทน ทำให้ปริมาณขยะจากการเกษตรมีปริมาณเพิ่มมากขึ้น

2.2.4 ขยะจากธุรกิจการค้า (Commercial Waste)

ขยะจากธุรกิจการค้าเป็นขยะจากสถานที่ประกอบกิจการค้าขาย ซึ่งขึ้นกับประเภทกิจการค้า เช่น อาคารสำนักงาน ตลาด ร้านขายอาหาร ร้านขายของชำ ร้านขายผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร โรงแรม โรงมหรสพ หรือ โกดังเก็บสินค้า ขยะที่เกิดขึ้น เช่น เศษอาหาร เศษแก้ว พลาสติก เศษวัสดุสิ่งก่อสร้างต่าง ๆ หรืออาจมีขยะอันตรายด้วย

2.2.5 ขยะจากการพักผ่อนหย่อนใจ (Recreational Waste)

ขยะจากการพักผ่อนหย่อนใจ เกิดจากกิจกรรมในสถานที่พักผ่อนหย่อนใจหรือสถานที่ท่องเที่ยวไม่ว่าจะเป็นแหล่งท่องเที่ยวจากแหล่งธรรมชาติ เช่น เขื่อน ทะเลสาบ ชายหาด หรือเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางศิลปกรรม เช่น โบราณสถานต่าง ๆ วัด อาราม ฯลฯ ที่มักจะมีการรับประทานอาหาร เครื่องดื่มและของว่างต่าง ๆ ซึ่งเป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดขยะ

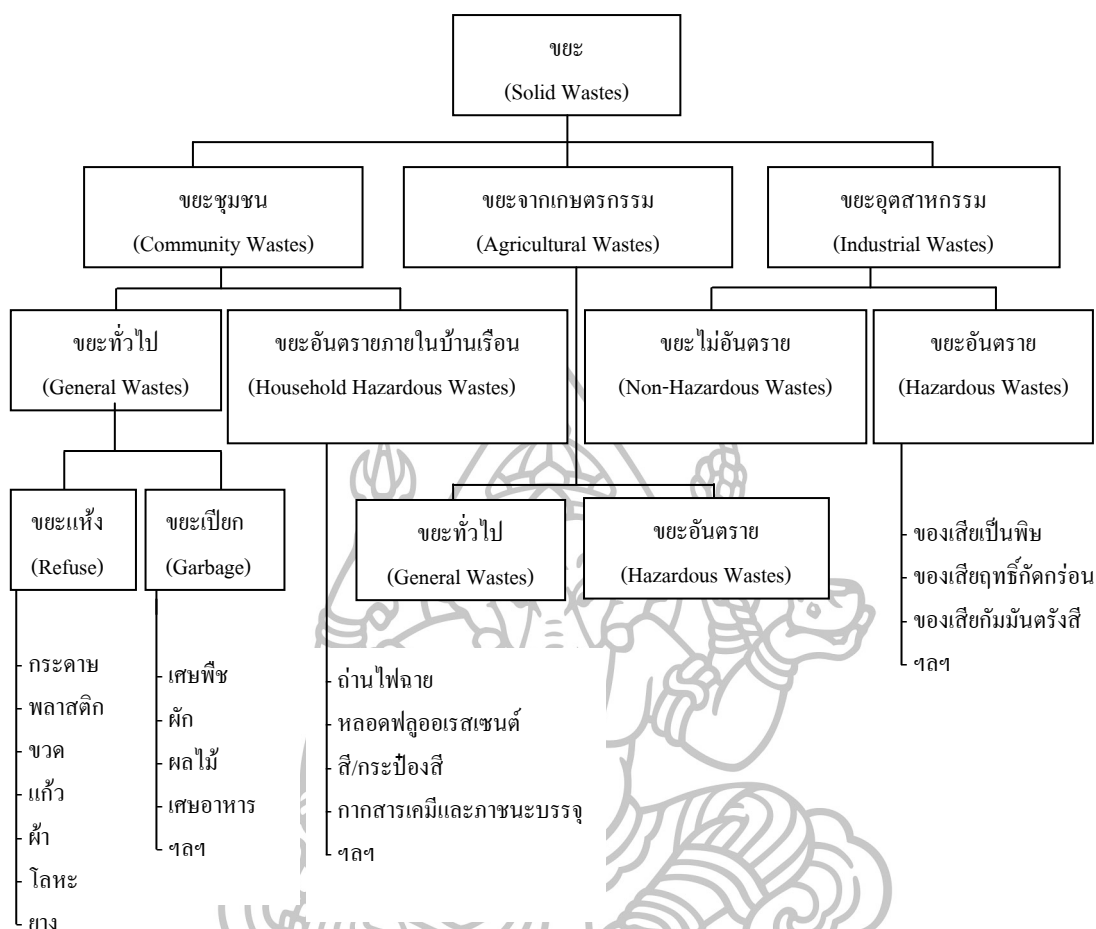
2.2.6 ขยะจากโรงพยาบาล (Hospital Waste)

ขยะจากโรงพยาบาลมักถูกจัดอยู่ในกลุ่มขยะอันตราย เพราะอาจก่อให้เกิดผลเสียต่อสิ่งแวดล้อม โดยเป็นแหล่งเพาะพันธุ์และแพร่กระจายเชื้อโรค จึงจำเป็นต้องแยกขยะออกจากแหล่งกำเนิดอื่น ๆ

โดยเราสามารถแบ่งลักษณะของขยะที่เกิดขึ้นตามแหล่งกำเนิดต่าง ๆ ได้ดังภาพที่

2.1

ภาพที่ 2.1 แหล่งกำเนิดและประเภทขยะจากกิจกรรมต่าง ๆ
ที่มา: เทศบาลเมืองทุ่งสง (2556)

2.3 ประเภทของขยะ

ขยะแบ่งตามลักษณะทางกายภาพได้เป็นประเภทต่าง ๆ ดังนี้ (กรมควบคุมมลพิษ, 2553 และ พัฒนา, 2550)

2.3.1 ขยะย่อยสลาย (Compostable Waste)

ขยะย่อยสลาย คือ ขยะที่มีความชื้นสูง สามารถย่อยสลายและเน่าเสียได้เองตามธรรมชาติ และสามารถนำไปหมักทำปุ๋ยได้ เช่น เศษผัก เศษเปลือกผลไม้ เศษเนื้อสัตว์ เศษใบไม้ กิ่งไม้ (แต่ไม่รวมเศษซากพืชหรือซากสัตว์ที่เกิดจากการทดลองให้ห้องปฏิบัติการ) ส่วนใหญ่ ได้แก่ ขยะจากบ้านพักอาศัย ร้านอาหาร ร้านค้า ตลาด เป็นต้น

2.3.2 ขยะรีไซเคิล (Recycle Waste)

ขยะรีไซเคิล คือ ขยะเหลือใช้ที่สามารถนำกลับมาใช้ใหม่ได้ เป็นขยะที่มีความชื้นต่ำ เช่น เศษกระดาษ ก่อกระดาษ เศษใบไม้ กิ่งไม้ ถุงกระดาษ อุปกรณ์เครื่องใช้ต่าง ๆ ชิ้นส่วนยานพาหนะ หรือเครื่องจักรกลที่เสียหรือเสื่อมสภาพใช้การไม่ได้แล้ว เช่น พัดลม ตู้เย็น โทรทัศน์ เฟอร์นิเจอร์ชำรุด แก้ว กระจกป้องเครื่องดื่ม เศษโลหะ เหล็ก อะลูมิเนียม เป็นต้น

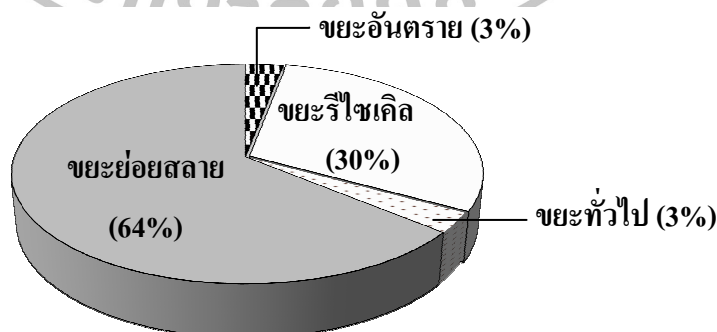
2.3.3 ขยะอันตราย (Hazardous Waste)

ขยะอันตราย คือ ขยะที่ต้องจัดการเป็นพิเศษ มิเช่นนั้นจะก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพอนามัยของมนุษย์หรือสิ่งมีชีวิตอื่น ๆ รวมทั้งมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ได้แก่ วัตถุระเบิด วัตถุไวไฟ วัตถุมีพิษ วัตถุที่ทำให้เกิดโรค วัตถุกัมมันตรังสี วัตถุที่มีฤทธิ์กัดกร่อน วัตถุที่ก่อให้เกิดการระคายเคือง หรือสิ่งอื่นใดที่อาจก่อให้เกิดอันตรายต่อคน สัตว์ พืช ทรัพย์สินหรือสิ่งแวดล้อม ตัวอย่างของขยะอันตราย เช่น ขยะติดเชื้อ ขยะกัมมันตรังสี ขยะที่มีฤทธิ์กัดกร่อน ถ่านไฟฉาย หลอดไฟฟลูออเรสเซนต์ ภาชนะบรรจุสารฆ่าศัตรูพืชหรือสารเคมี แบตเตอรี่ โทรศัพท์มือถือ เป็นต้น ขยะอันตรายพบได้น้อยที่สุดคือ ประมาณ 3% ของขยะชุมชนทั้งหมด

2.3.4 ขยะทั่วไป (General Waste)

ขยะทั่วไป คือ ขยะประเภทอื่นที่นอกเหนือจากขยะทั้งสามประเภทที่กล่าวมาแล้ว ขยะทั่วไปเป็นขยะที่ย่อยสลายได้ยากและไม่คุ้มค่าที่จะนำกลับมาใช้ใหม่ เช่น ห่อพลาสติกใส่อาหารหรือขนม ถุงพลาสติกเบื้อนเศษอาหาร โฟมเบื้อนอาหาร ขี้เถ้า ขยะที่เกิดจากการก่อสร้างและรื้อถอนสิ่งก่อสร้างต่าง ๆ เป็นต้น ขยะทั่วไปมีปริมาณใกล้เคียงกับขยะอันตราย คือ ประมาณ 3% ของขยะชุมชนทั้งหมด

องค์ประกอบของขยะชุมชนในประเทศไทย โดยแบ่งตามปริมาณขยะแต่ละประเภท แสดงดังภาพที่ 2.2

ภาพที่ 2.2 องค์ประกอบของขยะชุมชนในประเทศไทย

ที่มา: กรมควบคุมมลพิษ (2553)

2.4 ปัจจัยที่มีผลต่อปริมาณและลักษณะของขยะ

ปริมาณและลักษณะของขยะที่เกิดขึ้นมีผลมาจากปัจจัยหลักดังนี้ (เทศบาลเมืองทุ่งสง, 2556)

2.4.1 ลักษณะของชุมชนหรือท้องถิ่น ที่ตั้งของชุมชน เช่น ชุมชนการค้ามีปริมาณขยะมากกว่าชุมชนที่อยู่อาศัยหรือชุมชนเกษตรกรรม แต่ละชุมชนจะมีลักษณะขยะที่แตกต่างกันไปตามลักษณะของชุมชน

2.4.2 ความหนาแน่นของประชากรในชุมชน ปริมาณขยะจะแปรผันตรงจำนวนประชากรที่อาศัยอยู่ในพื้นที่นั้น เช่น ในเมืองที่มีจำนวนประชากรอาศัยอยู่มาก ส่งผลให้มีอัตราการอุปโภคบริโภคสูง โดยพบว่าในฤดูที่มีผลไม้มากจะมีเปลือกและเมล็ดผลไม้ที่เหลือจากการบริโภคกลายเป็นขยะจำนวนมาก ซึ่งจะแปรผันตรงจำนวนและความหนาแน่นของประชากร

2.4.3 สภาพเศรษฐกิจ พบว่าชุมชนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจดีจะมีกำลังซื้อสินค้าเพื่ออุปโภคบริโภคสูงกว่าชุมชนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำกว่า จึงทำให้มีปริมาณขยะที่มากตามกำลังซื้อของประชาชนด้วย โดยชุมชนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจดีมักมีขยะประเภทบรรจุภัณฑ์ เช่น กล่องโฟม กระจกพลาสติก กระจก เป็นส่วนใหญ่ แต่แตกต่างจากชุมชนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจไม่ดีที่ส่วนใหญ่มักเป็นขยะประเภทเศษผัก เศษอาหาร

2.4.4 อุปนิสัยของประชาชนในชุมชน เช่น พฤติกรรมการบริโภคและค่านิยมของแต่ละคนจะส่งผลให้เกิดขยะที่มีลักษณะแตกต่างกัน

2.4.5 การบริการเก็บขยะเป็นปัจจัยที่ส่งผลอย่างมากต่อปริมาณขยะที่เกิดขึ้นในชุมชน โดยการบริการเก็บขนขยะที่ดำเนินการได้ไม่ดี จะทำให้เกิดการตกค้างของขยะในชุมชน

2.4.6 ความเจริญของอุตสาหกรรมและเทคโนโลยีเป็นปัจจัยที่ส่งผลให้ประชาชนมีการจับจ่ายใช้สอยเครื่องอุปโภคบริโภคมากขึ้น และประชาชนบริโภคอาหารสำเร็จรูปกันมากขึ้น ส่งผลให้เกิดขยะประเภทภาชนะฟุ่มเฟือยต่าง ๆ เช่น ขวดกระป๋อง กล่อง กระจกพลาสติก เป็นต้น

2.5 สถานการณ์ขยะ

กรมควบคุมมลพิษ รายงานว่า ในปี พ.ศ. 2556 ขยะตกค้างสะสมทั่วประเทศไทย มีปริมาณ 26.77 ล้านตัน รัฐบาลจึงประกาศให้ปัญหาขยะเป็นวาระแห่งชาติ และมอบหมายให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้ดูแลจัดการขยะของจังหวัดในภาพรวม ทำให้ปัญหาขยะในพื้นที่ของแต่ละจังหวัดเป็นเรื่องเร่งด่วนที่ต้องดำเนินการ และเมื่อสิ้นสุดปี พ.ศ. 2557 สามารถจัดการขยะตกค้างสะสมได้รวม 13.2 ล้านตัน และในช่วง 6 เดือนแรกของปี พ.ศ. 2558 (เดือนมกราคม-มิถุนายน) จัดการขยะได้เพิ่มขึ้นเป็น 15 ล้านตัน คิดเป็น 50% ของปริมาณขยะตกค้างสะสมทั้งหมด โดย

แบ่งเป็นการดำเนินงานในพื้นที่ 6 จังหวัดเร่งด่วน ได้แก่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา สระบุรี ลพบุรี นครปฐม สมุทรปราการ และปทุมธานี พบว่า มีจำนวนขยะตกค้างทั้งหมด 11.04 ล้านตัน สามารถกำจัดได้ 9.22 ล้านตัน และอีก 71 จังหวัด มีปริมาณขยะสะสม 18.96 ล้านตัน สามารถกำจัดได้ 5.78 ล้านตัน ปัจจุบันมีปริมาณขยะที่เกิดขึ้น ประมาณ 70,000 ตันต่อวัน ในพื้นที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั่วประเทศไทย จำนวน 7,853 แห่ง ซึ่งได้รับบริการเก็บขนและนำไปกำจัดอย่างถูกต้อง ประมาณ 22,000 ตันต่อวัน (32%) ขยะที่เหลือมีการเก็บขน แต่นำไปกำจัดแบบไม่ถูกต้อง โดยการกองทิ้งไว้ในสถานที่กำจัดขยะ นอกจากนี้พบว่ามีขยะที่ยังตกค้างอยู่ที่แหล่งกำเนิดขยะ ปัจจุบันมีสถานที่กำจัดขยะของรัฐและเอกชน จำนวน 2,450 แห่งทั่วประเทศ โดยในจำนวนนี้มีสถานที่กำจัดขยะแบบถูกต้องเพียง 480 แห่ง จึงมีการวางแผนจัดศูนย์กำจัดขยะมูลฝอยรวม เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถจัดการขยะร่วมกัน โดยพิจารณาจาก เขตพื้นที่การปกครอง ข้อมูลปริมาณขยะ ระยะทางในการขนถ่ายขยะ และการยอมรับของประชาชนในพื้นที่ เป็นเกณฑ์ในการจัดกลุ่มพื้นที่ขนาดใหญ่ กลาง และเล็ก ยกเว้นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีที่ตั้งลักษณะเฉพาะ เช่น อยู่ห่างไกล เป็นพื้นที่เกาะ หรือพื้นที่อื่น ๆ โดยในกรณีเป็นกลุ่มพื้นที่ขนาดใหญ่จะส่งเสริมให้เอกชนเป็นผู้ลงทุน เพื่อลดภาระด้านงบประมาณของทางภาครัฐ (กรมควบคุมมลพิษ, 2558)

2.6 ผลกระทบของขยะต่อมนุษย์และสิ่งแวดล้อม

การเพิ่มขึ้นของประชากร ความเจริญก้าวหน้าของเทคโนโลยีต่าง ๆ ในปัจจุบันและความมั่นคงทางเศรษฐกิจ ทำให้มีการอุปโภคบริโภคมากขึ้น จึงเกิดปัญหาขยะตามมา หากขยะไม่มีการจัดการอย่างมีประสิทธิภาพอาจส่งผลกระทบต่อในด้านต่าง ๆ ดังนี้ (พัฒนา, 2550)

2.6.1 ผลกระทบต่อสุขภาพอนามัย

ขยะบางชนิดอาจมีการปนเปื้อนเชื้อโรค สารเคมีที่เป็นพิษ หรือสารอันตรายอยู่ ซึ่งหากมีการจัดการที่ไม่เหมาะสม ขยะจะเป็นแหล่งอาหาร แหล่งเพาะพันธุ์ของสัตว์และแมลงนำโรคต่าง ๆ เช่น หนู แมลงสาบ แมลงหวี่ แมลงวัน ตลอดจนก่อให้เกิดการแพร่กระจายของเชื้อโรค ซึ่งส่งผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยของมนุษย์ทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ

2.6.2 ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

ขยะชุมชนส่วนใหญ่มีสารอินทรีย์เป็นองค์ประกอบ ขยะเปียกเป็นแหล่งอาหารของสัตว์ แมลงนำโรคและจุลินทรีย์ต่าง ๆ เมื่อขยะเปียกเกิดการย่อยสลายจะเกิดก๊าซต่าง ๆ หรือของเสีย ดังนั้นขยะเปียกที่ปล่อยกองทิ้งไว้โดยไม่มีการจัดการที่เหมาะสม อาจก่อให้เกิดปัญหาหมอกพิษด้านต่าง ๆ ทั้งทางดิน ทางน้ำ และทางอากาศ

2.6.3 ผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจและสังคม

การจัดการขยะที่ไม่เหมาะสม ทำให้เกิดขยะตกค้างในพื้นที่ต่าง ๆ ทำลายความเป็นสง่าราศีของบ้านเมืองหรือประเทศชาติ และส่งผลให้ที่ดินบริเวณนั้นมีราคาต่ำเมื่อเทียบกับพื้นที่ในบริเวณอื่น

2.7 การจัดการขยะ

การจัดการขยะอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบที่ไม่ต้องการในด้านต่าง ๆ มีหลักการพิจารณาโดยแบ่งเป็นประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

2.7.1 ลำดับความสำคัญของการจัดการขยะ

พริยุดม (2553) กล่าวถึงการให้ความสำคัญของการจัดการขยะ โดยเรียงลำดับขั้นตอนในการแก้ปัญหาขยะชุมชนเป็น 5 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การลดปริมาณขยะจากแหล่งกำเนิด (Reduce)

ขั้นตอนที่ 2 การใช้ซ้ำ (Reuse)

ขั้นตอนที่ 3 การนำกลับมาใช้ใหม่ (Recycle)

ขั้นตอนที่ 4 การนำพลังงานที่ได้จากการกำจัดขยะมาใช้ประโยชน์ (Energy Recovery)

ขั้นตอนที่ 5 การกำจัดในขั้นตอนสุดท้าย (Final Disposal)

ลำดับความสำคัญของการจัดการขยะทั้ง 5 ขั้นตอนดังกล่าวมานี้ จึงเป็นแนวทางในการกำหนดกรอบแนวคิดเพื่อกำหนดนโยบายและเป้าหมายในการดำเนินการจัดการขยะของภาครัฐ และท้องถิ่น เพื่อให้มีการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพและมีความต่อเนื่องอันเป็นเป้าหมายการจัดการขยะอย่างยั่งยืน

2.7.2 กระบวนการคัดแยกขยะ

การคัดแยกขยะ หมายถึง กระบวนการหรือกิจกรรมการจัดแบ่งหรือแยกขยะออกเป็นประเภทต่าง ๆ ตามลักษณะองค์ประกอบของขยะ เช่น แก้ว กระดาษ พลาสติก โลหะ อะลูมิเนียม โดยใช้แรงงานคนหรือเครื่องจักรกล เพื่อนำกลับไปใช้ประโยชน์ใหม่หรือใช้ประโยชน์ทางพาณิชย์ (กรมควบคุมมลพิษ, 2551)

ลักษณะทางกายภาพของขยะชุมชนส่วนใหญ่เป็นขยะที่สามารถย่อยสลายได้ ซึ่งมีศักยภาพที่สามารถนำกลับไปใช้ประโยชน์ได้อีก เช่น การนำไปทำปุ๋ยบำรุงดิน หรือ นำไปเป็นอาหารสัตว์ ขยะชุมชนที่สามารถนำกลับมาใช้ใหม่ได้ที่มีปริมาณรองลงมา เช่น กระดาษ พลาสติก แก้ว โลหะประเภทต่าง ๆ ซึ่งสามารถคัดแยกเพื่อนำกลับสู่กระบวนการแปรรูปทางอุตสาหกรรมได้

การคัดแยกขยะเป็นการนำขยะหรือสิ่งที่คัดแยกออกมากลับมาใช้ใหม่เป็นการช่วยลดการปนเปื้อนของวัสดุต่าง ๆ และยังเป็นประโยชน์อย่างมากในการลดปริมาณขยะที่ต้องเก็บขนเพื่อนำไปกำจัด ซึ่งช่วยลดภาระและงบประมาณในการจัดการขยะของหน่วยงานท้องถิ่นด้วย สังกมไทยในปัจจุบันยังไม่มีกลไกที่กำหนดอย่างชัดเจนสำหรับกระบวนการคัดแยกขยะ มีเพียงกระบวนการคัดแยกขยะที่เป็นไปตามปัจจัยราคาซื้อขายขยะ 4 ขั้นตอน ดังนี้ (พิริยุตม์, 2553)

ขั้นตอนที่ 1 การคัดแยกขยะจากครัวเรือน เป็นขั้นตอนที่มีการดำเนินไปตามวิถีชีวิตของประชาชนที่มีการคัดแยกขยะก่อนทิ้งเพื่อนำไปขายหรือนำกลับมาใช้ใหม่

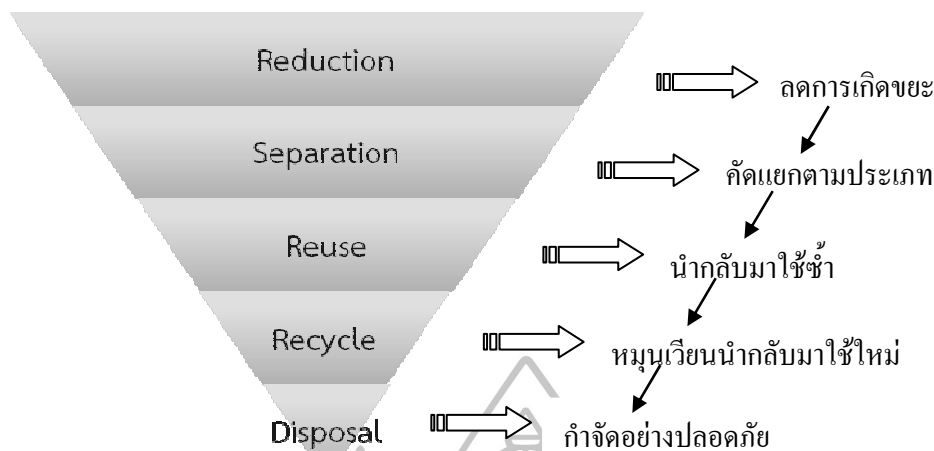
ขั้นตอนที่ 2 การคัดแยกขยะโดยชาเล้งหรือรถรับซื้อของเก่า เป็นกระบวนการที่เป็นจุดแข็งของการคัดแยกขยะและการลดปริมาณขยะที่จะเกิดขึ้น แต่ในกระบวนการนี้ก็ก่อปัญหาทางด้านลบด้วยเช่นกัน เช่น ปัญหาที่เกิดจากการค้ำขยะของชาเล้งที่ถึงขยะแล้วไม่มีการเก็บกลับให้เรียบร้อย รวมถึงพฤติกรรมรถเอารถบรรทุกมารับซื้อขยะจากผู้รับซื้อของเก่า ซึ่งอาจทำให้กระบวนการดังกล่าวไม่ได้รับการสนับสนุนจากคนในชุมชน

ขั้นตอนที่ 3 การคัดแยกขยะโดยพนักงานเก็บขนของราชการส่วนท้องถิ่น อาจเป็นกระบวนการที่เกิดหลังจากขั้นตอนการคัดแยกขยะจากครัวเรือนและการคัดแยกขยะโดยชาเล้งและผู้รับซื้อของเก่า โดยมีผลดีในการสร้างรายได้ให้พนักงานเก็บขนขยะ แต่มีผลเสียคือทำให้ประสิทธิภาพในการเก็บขนขยะต่ำลง เนื่องจากพนักงานเก็บขนขยะจะต้องเสียเวลาในการคัดแยกขยะที่จะนำไปขาย ทำให้เสียเวลาในการเก็บขนขยะ จำนวนเที่ยวในการเก็บขนขยะต่อวันลดลง มีผลทำให้ต้นทุนในการเก็บขนขยะสูงขึ้น

ขั้นตอนที่ 4 การคัดแยกขยะในพื้นที่กำจัด ขั้นตอนนี้ถือว่าเป็นขั้นตอนสุดท้ายของกิจกรรมคัดแยกขยะก่อนที่จะถูกนำไปกำจัด ขั้นตอนนี้จะเกิดขึ้นในพื้นที่เทกองหรือที่พักขยะโดยชาวบ้านที่อาศัยอยู่บริเวณใกล้เคียงสถานที่กำจัดขยะจะทำการคัดแยกขยะที่สามารถนำกลับมาใช้ใหม่ได้จากขยะที่เหลือที่ผ่าน 3 ขั้นตอนแรกมาแล้ว ส่งผลให้ปริมาณขยะที่ต้องกำจัดในขั้นตอนสุดท้ายลดลงได้

2.7.3 การจัดการขยะแบบบูรณาการ

ชเรศ (2553) กล่าวว่า ปัจจุบันการจัดการขยะแบบบูรณาการเป็นแนวคิดที่เหมาะสมที่สุด ซึ่งจะครอบคลุมทุก ๆ ประเด็นของขั้นตอนการจัดการขยะ วิธีการที่เหมาะสมในการจัดการขยะ ดังนั้น การจัดการขยะแบบบูรณาการ จึงหมายถึง การดำเนินการจัดการขยะที่เหมาะสมกับลักษณะของขยะโดยคำนึงถึงการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและพลังงาน รวมทั้งยังป้องกันและรักษาสิ่งแวดล้อมให้มีคุณภาพที่ดีอย่างยั่งยืนด้วย รูปแบบแนวคิดการจัดการขยะแบบบูรณาการแสดงดังภาพที่ 2.3 โดยมีรายละเอียดดังนี้

ภาพที่ 2.3 แนวคิดการจัดการขยะแบบบูรณาการ
ที่มา: ธารศ (2553)

ขั้นที่ 1 การลดการเกิดขยะ ณ แหล่งกำเนิด (Source Reduction) เป็นกระบวนการลดการเกิดขยะที่ไม่จำเป็นจากแหล่งกำเนิด เช่น บ้านเรือน สำนักงาน ตลาด ร้านค้า เป็นต้น ทำให้ไม่มีขยะที่ถูกทิ้งออกไปส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และการคัดแยกขยะจากแหล่งกำเนิดสามารถดำเนินการได้ง่ายกว่าการคัดแยกขยะที่บริเวณอื่น

ขั้นที่ 2 การคัดแยก (Separation) เป็นขั้นตอนการคัดแยกขยะที่สามารถนำกลับมาใช้ใหม่ได้หรือยังมีคุณค่าสำหรับเป็นวัตถุดิบในกระบวนการผลิตได้ โดยทั่วไปนิยมคัดแยกโดยอาศัยองค์ประกอบทางกายภาพของขยะ เพื่อให้ง่ายต่อการเก็บขนและรวบรวมขยะ หรือคัดแยกวัสดุที่สามารถนำไปเข้าสู่กระบวนการผลิตเพื่อให้เกิดเป็นผลิตภัณฑ์ใหม่ได้ เช่น คัดแยกเศษอาหารเพื่อนำไปทำปุ๋ยหรือนำไปเป็นอาหารสัตว์ หรือแม้กระทั่งการแยกขยะอันตรายออกจากขยะทั่วไปเพื่อให้สามารถกำจัดขยะทั่วไปได้อย่างปลอดภัยโดยไม่ปนเปื้อนกับขยะอันตราย เป็นต้น

ขั้นที่ 3 การใช้ซ้ำ (Reuse) เป็นขั้นตอนที่นำสิ่งของที่ทิ้งกลับมาใช้ใหม่โดยไม่ได้ผ่านการแปรรูปหรือขึ้นรูปใหม่ก่อนที่จะนำกลับมาใช้ซ้ำ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดจากการใช้งานวัสดุที่สามารถใช้ซ้ำ เช่น ขวดแก้ว ขวดพลาสติก กล่องโลหะ เป็นต้น

ขั้นที่ 4 การหมุนเวียนนำกลับมาใช้ใหม่ (Recycle) เป็นขั้นตอนการเปลี่ยนแปลงขยะที่คัดแยกแล้วมาผ่านกระบวนการให้ได้เป็นผลิตภัณฑ์ใหม่ที่มีสมบัติใกล้เคียงกับสมบัติของขยะที่คัดแยกมาอีก ทั้งการหมุนเวียนกลับมาใช้ใหม่ ยังหมายถึงการเปลี่ยนผลิตภัณฑ์ให้เป็นพลังงานความร้อนจากการเผาหรือก๊าซเชื้อเพลิงที่ได้จากการหมัก

ขั้นที่ 5 การกำจัด (Disposal) เป็นขั้นตอนสุดท้ายในการจัดการขยะที่ไม่สามารถนำกลับไปใช้ประโยชน์ได้อีก ส่วนใหญ่การกำจัดในขั้นตอนนี้จะใช้การฝังกลบอย่างถูกหลักสุขาภิบาล เพื่อไม่ให้ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

2.8 การมีส่วนร่วมในการจัดการขยะ

การมีส่วนร่วมมีการศึกษาโดยแบ่งเป็นประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

2.8.1 ความหมายของการมีส่วนร่วม

ทวิวงศ์ (2541) กล่าวว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง การที่ประชาชนมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนตั้งแต่การเสนอปัญหา วางแผน การแก้ไขปัญหา การดำเนินการแก้ไขปัญหา ร่วมกันและมีการเสวนาระหว่างกำลังกาย สติปัญญา และกำลังทรัพย์เพื่อให้สามารถแก้ไขปัญหาได้ตามเป้าหมาย รวมถึงการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล เพื่อที่จะได้นำข้อมูลที่ได้รับมาพัฒนาการมีส่วนร่วมต่อไป นอกจากนี้ยังเป็นเปิดโอกาสให้หน่วยงานต่าง ๆ ทั้งทางภาครัฐ เอกชนหรือประชาชนมีโอกาสรับรู้ข่าวสาร และร่วมแสดงความคิดเห็นในรูปแบบต่าง ๆ ต่อกิจการหรือโครงการที่จะเกิดขึ้น

นิรันดร์ (2550) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมในความหมายของการพัฒนาชุมชน เป็นการเกี่ยวข้องกับกิจกรรมต่าง ๆ ในชุมชน ซึ่งมีทั้งการมีส่วนร่วมแบบหวังผลตอบแทนและไม่หวังผลตอบแทน การมีส่วนร่วมแบบหวังผลตอบแทนจัดเป็นการมีส่วนร่วมแบบเบื้องต้น ส่วนการมีส่วนร่วมแบบไม่หวังผลตอบแทนเป็นการมีส่วนร่วมในระดับสูง แสดงให้เห็นถึงการพัฒนาระดับจิตสำนึกความรับผิดชอบ

จรรยา (2554) กล่าวว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง การมีส่วนร่วมของประชาชน ตั้งแต่ การร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมตัดสินใจร่วมลงปฏิบัติ ร่วมรับผลประโยชน์และร่วมประเมินผลด้วย ซึ่งหากการมีส่วนร่วมเป็นการอาสาสมัครเข้ามาทำงาน โดยไม่ได้หวังผลตอบแทนก็ถือว่าประชาชนมีส่วนร่วมในระดับสูง การบูรณาการการมีส่วนร่วมเข้าไปในทุกขั้นตอนจะทำให้เกิดการมีส่วนร่วมอย่างยั่งยืน

2.8.2 รูปแบบการมีส่วนร่วม

จินตวีร์ (2556) กล่าวถึงรูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนโดยทั่วไปมี 4 รูปแบบ ดังนี้

รูปแบบที่ 1 การรับรู้ข่าวสาร (Public Information) ประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะรับทราบข้อมูลรายละเอียดโครงการที่จะดำเนินการ รวมถึงผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจาก

โครงการหรือกิจกรรมนั้น ก่อนที่จะมีการตัดสินใจดำเนินโครงการหรือกิจกรรม ประชาชนมีสิทธิรับทราบข้อมูลสถานการณ์ ปัญหา หรือ การจัดการขยะของชุมชน

รูปแบบที่ 2 การปรึกษาหารือ (Public Consultation) เป็นกระบวนการการมีส่วนร่วมของประชาชนเพื่อรับฟังความคิดเห็นของประชาชน และเพื่อตรวจสอบข้อมูลเพิ่มเติมเพื่อให้ประชาชนที่เกี่ยวข้องหรือได้รับผลกระทบมีความเข้าใจในรายละเอียดของโครงการหรือกิจกรรมมากขึ้น มีการจัดประชุมเพื่อชี้แจงแนวทางการดำเนินการจัดการขยะในชุมชน และเปิดช่องทางรับฟังความคิดเห็นของประชาชน

รูปแบบที่ 3 การประชุมรับฟังความคิดเห็น (Public Meeting) เพื่อใช้เวทีสาธารณะในการทำความเข้าใจและค้นหาเหตุผลในการดำเนินโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ กับประชาชนและฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับโครงการหรือกิจกรรมรับฟังความคิดเห็นของประชาชนในชุมชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง รวมทั้งหน่วยงานต่าง ๆ ในการดำเนินการจัดการขยะชุมชน ซึ่งการดำเนินงานมี 3 ระดับ คือ

ระดับที่ 1 การประชุมระดับชุมชน (Community Meeting) เจ้าของโครงการหรือกิจกรรมส่งตัวแทนเข้าร่วมอธิบายให้ที่ประชุมทราบเกี่ยวกับลักษณะโครงการและผลกระทบที่คาดว่าจะเกิดขึ้น และตอบข้อซักถามประชาชน โดยการดำเนินงานจัดขึ้นในชุมชนที่ได้รับผลกระทบจากโครงการ

ระดับที่ 2 การประชาพิจารณ์ (Public Hearing) เป็นเวทีที่เสนอข้อมูลอย่างเปิดเผยทั้งส่วนของเจ้าของโครงการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจากโครงการ

ระดับที่ 3 การประชุมรับฟังความคิดเห็นเชิงวิชาการ (Technical Hearing) โครงการที่มีข้อโต้แย้งทางวิชาการจะต้องเชิญผู้เชี่ยวชาญเฉพาะสาขามาช่วยอธิบายความเห็นโครงการ ซึ่งผู้เข้าร่วมประชุมต้องได้รับทราบผลดังกล่าวด้วย

รูปแบบที่ 4 การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision Making) เป็นเป้าหมายสูงสุดของการมีส่วนร่วมของประชาชน ซึ่งประชาชนจะมีบทบาทในการตัดสินใจได้เพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับองค์ประกอบของคณะกรรมการที่เป็นผู้แทนประชาชนในพื้นที่

2.8.3 ขั้นตอนการมีส่วนร่วม

คณะกรรมการเศรษฐกิจและสังคมแห่งเอเชียและแปซิฟิกได้เสนอขั้นตอนการมีส่วนร่วมของประชาชน ซึ่งประกอบด้วย 4 ขั้นตอนดังนี้ (Economic and Social Commission Asia and the Pacific, 2003)

ขั้นตอนที่ 1 การวางแผน (Planning) คือ ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การวิเคราะห์ปัญหา การจัดลำดับความสำคัญของปัญหา การตั้งเป้าหมาย การกำหนดวิธีการ ติดตามและประเมินผล

ขั้นตอนที่ 2 การดำเนินงาน (Implementation) คือ ประชาชนมีส่วนร่วมในการ จัดการและบริหารการใช้ทรัพยากร การจัดสรร ควบคุมการเงิน และ การบริการ

ขั้นตอนที่ 3 การใช้ประโยชน์ (Utilization) คือ ประชาชนมีส่วนร่วมในการนำ กิจกรรมมาใช้ให้เกิดประโยชน์

ขั้นตอนที่ 4 การได้รับประโยชน์ (Obtaining Benefits) คือ ประชาชนมีส่วน ได้รับการแจกจ่ายผลประโยชน์จากชุมชนในพื้นที่ที่เท่า ๆ กัน

2.9 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการคัดแยกขยะที่มีการศึกษาไว้ สามารถแบ่งได้เป็น ปัจจัยต่าง ๆ 3 ด้าน ดังนี้

2.9.1 ปัจจัยด้านบุคคล

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการจัดการขยะของประชาชนในเขต เทศบาล/กรุงเทพฯ ฯ ได้แก่ ระดับการศึกษา อาชีพ อายุ รายได้ครัวเรือน ความรู้ เพศ และ จำนวน สมาชิกในครัวเรือน

ระดับการศึกษา โดยผู้ที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าจะมีส่วนร่วมในการคัดแยกขยะ มากกว่าผู้ที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่า เช่น การศึกษาของวิภาเพ็ญ (2536), พิภัทร (2550), ฅาติศา และ เกศสิริ (2549), จรรยา (2554), Thomsen (2010) ในขณะที่ผลการศึกษาของเพียงเพ็ญ (2552) พบว่า ระดับการศึกษาแปรผกผันกับพฤติกรรมการจัดการขยะของประชาชนในเขตเทศบาลนครพิษณุโลก โดยผู้ที่มีการศึกษาดำกว่ามีพฤติกรรมการจัดการขยะที่ดีกว่าผู้ที่มีการศึกษาสูงกว่า เนื่องจากกลุ่มผู้ที่มีการศึกษาสูงมองว่าการจัดการขยะเป็นหน้าที่ของเทศบาล ไม่เห็นประโยชน์ของการคัดแยกขยะ การนำขยะรีไซเคิลไปจำหน่าย รายได้ที่เกิดขึ้นไม่ดึงดูดใจ รู้สึกเป็นการเสียเวลาและเสียศักดิ์ศรี แต่ สุทธิดา (2545), รุ่งนภา (2546) และ Moscoso (2001) รายงานว่า ระดับการศึกษาไม่มีผลต่อการคัดแยกขยะในครัวเรือนของประชาชน

อาชีพ เช่น วิภาเพ็ญ (2536) พบว่า ผู้ที่มีอาชีพรับราชการมีพฤติกรรมการจัดการขยะที่ดีกว่าผู้ประกอบการอาชีพอื่น ฅาติศา และ เกศสิริ (2549) พบว่า ผู้ที่มีอาชีพพนักงานหน่วยงานรัฐ เอกชน และอื่น ๆ มีระดับพฤติกรรมการคัดแยกขยะสูงกว่าผู้ที่ประกอบธุรกิจส่วนตัวและนิสิต นักศึกษา แต่ สุทธิดา (2545), รุ่งนภา (2546) และ พิภัทร (2550) รายงานว่า อาชีพไม่มีผลต่อการคัด

แยกขยะในครัวเรือนของประชาชนชุมชนไทยโฮเต็ลในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา, บางชื่อ กรุงเทพ ฯ และในเขตเทศบาลนครภูเก็ต จังหวัดภูเก็ต ตามลำดับ

อายุ โดยผู้ที่มีอายุมากกว่าจะมีการคัดแยกขยะในครัวเรือนสูงกว่าผู้ที่มีอายุน้อยกว่า (สุคติดา, 2545; จรรยา, 2554; Moscoso, 2001) แต่ พิภัทร (2550), ฑาลิสสา และเกศสิริ (2549) รายงานว่าอายุที่ต่างกัน ไม่มีผลต่อพฤติกรรมการจัดการขยะที่แตกต่างกัน

รายได้ครัวเรือน เช่น Moscoso (2001) พบว่า ผู้ที่มีรายได้ครัวเรือนสูงกว่าจะมีการคัดแยกขยะในครัวเรือนสูงกว่าผู้ที่มีรายได้ต่ำ แต่ขัดแย้งกับผลการศึกษาของ Thomsen (2010) ที่พบว่าครัวเรือนที่มีรายได้สูงมีส่วนร่วมในการคัดแยกขยะต่ำกว่าครัวเรือนที่มีรายได้ต่ำ นอกจากนี้ รุ่งนภา (2546) และ พิภัทร (2550) รายงานว่า รายได้ครัวเรือน ไม่มีผลต่อการคัดแยกขยะในครัวเรือนของประชาชน

ความรู้ มีรายงานว่า ผู้ที่มีความรู้เรื่องการคัดแยกขยะในครัวเรือนสูงจะมีการคัดแยกขยะในครัวเรือนสูงกว่าผู้ที่มีความรู้เรื่องการคัดแยกขยะต่ำกว่า เช่น รุ่งนภา (2546); ฑาลิสสา และเกศสิริ (2549); จรรยา (2554); มลฤดี (2555); Moscoso (2001) และ Ghani *et al.* (2013) แต่วิภาเพ็ญ (2536) รายงานว่า ความรู้เกี่ยวกับการคัดแยกขยะของประชาชน ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการคัดแยกขยะ

ความตระหนักหรือทัศนคติเรื่องการคัดแยกขยะ บางคนรายงานว่า ผู้ที่มีความตระหนักหรือทัศนคติเรื่องการคัดแยกขยะสูงจะมีพฤติกรรมการคัดแยกขยะสูงกว่าผู้ที่มีความตระหนักหรือทัศนคติเรื่องการคัดแยกขยะต่ำ เช่น รุ่งนภา (2546), ฑาลิสสา และเกศสิริ (2549) และ จรรยา (2554) ซึ่งพบว่า ผู้ที่มีทัศนคติเกี่ยวกับการคัดแยกขยะระดับดีมีพฤติกรรมการคัดแยกขยะสูงกว่าผู้ที่มีทัศนคติระดับปานกลาง แต่มลฤดี (2555) รายงานว่า ความตระหนักเรื่องการคัดแยกขยะ ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการคัดแยกขยะ

เพศ บางคนรายงานว่า เพศหญิงมีพฤติกรรมการจัดการขยะสูงกว่าเพศชาย เนื่องจากเพศหญิงส่วนใหญ่มีหน้าที่ดูแลรักษาความสะอาดบ้าน เช่น พิภัทร (2550) และ จรรยา (2554) แต่ ฑาลิสสา และเกศสิริ (2549); Moscoso (2001) และ Ghani *et al.* (2013) รายงานว่า เพศไม่มีผลต่อการคัดแยกขยะในครัวเรือน

จำนวนสมาชิกในครัวเรือน เช่น ฑาลิสสา และเกศสิริ (2549) พบว่าขนาดครัวเรือนที่มีสมาชิก 7 คนขึ้นไป มีระดับพฤติกรรมการคัดแยกขยะสูงกว่าครัวเรือนที่มีจำนวนสมาชิก 4-6 คน แต่ สุคติดา (2545); รุ่งนภา (2546) และ พิภัทร (2550) รายงานว่า จำนวนสมาชิกในครัวเรือนไม่มีผลต่อการคัดแยกขยะในครัวเรือน

ส่วนปัจจัยที่มีความสัมพันธ์แบบแปรผันตรงกับพฤติกรรมการจัดการขยะของประชาชนนอกเขตเทศบาล ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ โดยพบว่าผู้ที่มีอายุอยู่ในวัยทำงานจะมีส่วนร่วมในการกำจัดขยะสูงกว่าผู้ที่อยู่ในวัยผู้สูงอายุ และผู้ที่มีระดับการศึกษาสูงจะมีความรู้เรื่องการกำจัดขยะมากกว่าผู้ที่มีระดับความรู้ต่ำกว่า จึงมีส่วนร่วมในการกำจัดขยะสูงกว่าผู้ที่มีระดับการศึกษาต่ำ นอกจากนี้ผู้ที่ไม่มีอาชีพหรือมีอาชีพที่ทำงานอยู่บ้านจะมีส่วนร่วมในการกำจัดขยะสูงกว่าผู้ที่มีอาชีพที่ทำงานนอกบ้าน เนื่องจากมีความสะดวกเรื่องเวลาในการกำจัดขยะมากกว่าผู้ที่มีอาชีพทำงานนอกบ้าน ส่วนปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการกำจัดขยะ ได้แก่ เพศ และรายได้เฉลี่ยครัวเรือนต่อเดือน (กฤษณทิ, 2553)

2.9.2 ปัจจัยด้านสังคม

ปัจจัยด้านสังคมที่มีความสัมพันธ์แบบแปรผันตรงกับพฤติกรรมการจัดการขยะของประชาชนในเขตเทศบาล/กรุงเทพฯ ได้แก่ การสนับสนุนด้านงบประมาณ การรับรู้ข่าวสารและความถี่ในการรับรู้ข่าวสารเรื่องการคัดแยกขยะ

การศึกษาในอดีตเกี่ยวกับปัจจัยทางด้านสังคมที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมกรคัดแยกขยะของประชาชน พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์แบบแปรผันตรงกับพฤติกรรมกรคัดแยกขยะของประชาชนในเขตเทศบาล/กรุงเทพฯ เช่น การสนับสนุนด้านงบประมาณในโครงการจัดการขยะ เขตคลองสาน กรุงเทพฯ (มลฤดี, 2555) การรับรู้สถานการณ์เรื่องขยะในเขตพื้นที่ชั้นกลาง กรุงเทพฯ (วิภาเพ็ญ, 2536) การรับรู้ข่าวสารและความถี่ในการรับรู้ข่าวสารเรื่องการคัดแยกขยะ (สุทธิดา, 2545; รุ่งนภา, 2546; เพียงเพ็ญ, 2552; จรรยา, 2554 และ มลฤดี, 2555) ส่วนปัจจัยด้านสังคมที่ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมกรคัดแยกขยะของประชาชน ได้แก่ การให้บริการเก็บขนขยะของหน่วยงานราชการในเขตบางซื่อ กรุงเทพฯ (รุ่งนภา, 2546)

ส่วนปัจจัยทางด้านสังคมที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมกรคัดแยกขยะของประชาชนนอกเขตเทศบาล/กรุงเทพฯ เช่น จากการศึกษาของ กฤษณทิ (2553) พบว่า การมีส่วนร่วมในการกำจัดขยะของประชาชนในตำบลหนองกะท้าว อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก แปรผันตรงความถี่ในการรับฟังข่าวสารเกี่ยวกับปัญหาขยะ โดยผู้ที่มีความถี่ในการรับฟังข่าวสารเกี่ยวกับปัญหาขยะสูงจะมีส่วนร่วมในการกำจัดขยะสูงกว่าผู้ที่มีความถี่ในการรับฟังข่าวสารต่ำกว่า

2.9.3 ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ

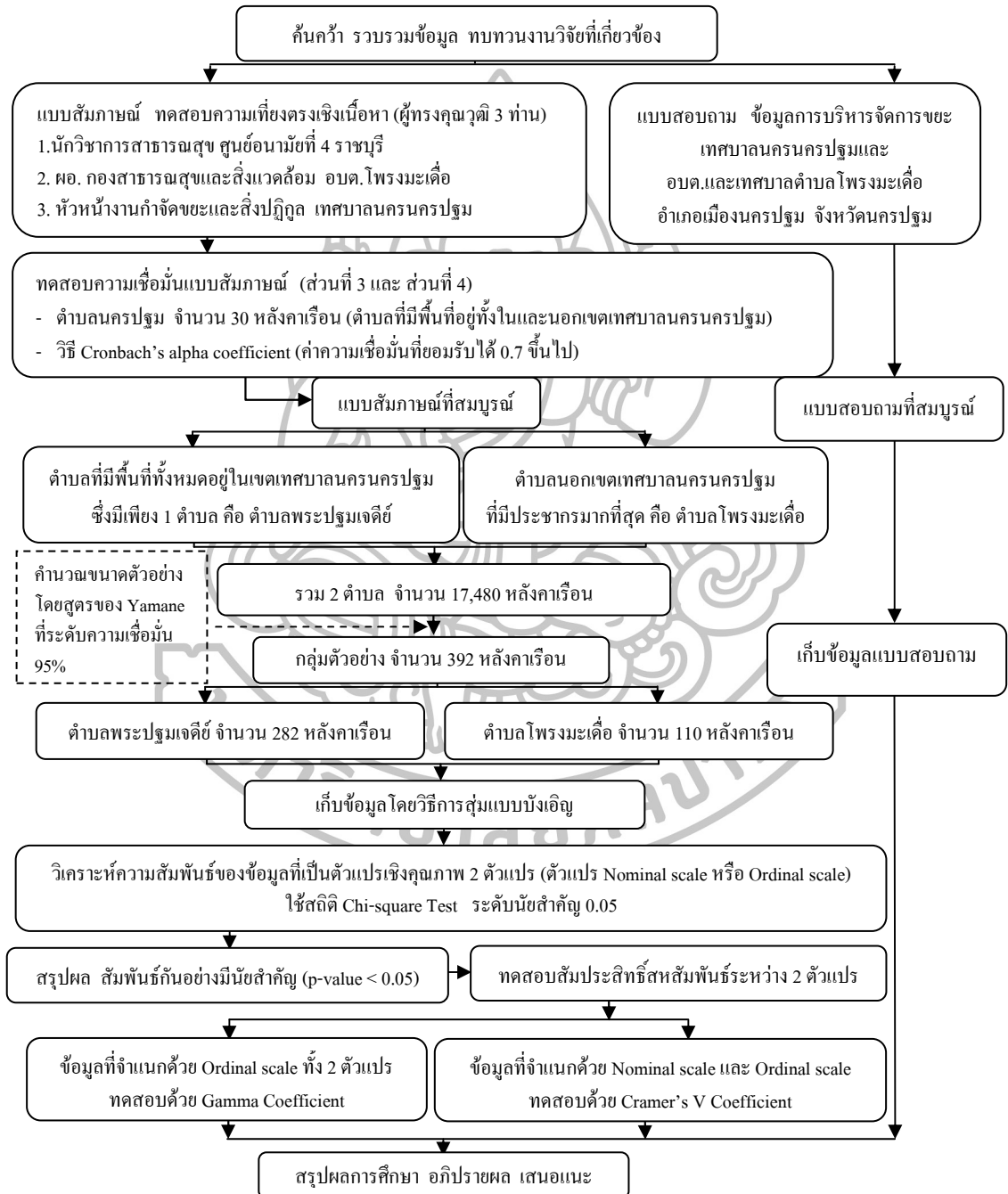
ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมกรจัดการขยะของประชาชนในเขตเทศบาล/กรุงเทพฯ ได้แก่ ความเพียงพอของภาชนะหรือสถานที่จัดเก็บขยะ ครัวเรือนที่คัดแยกแล้ว และประเภทที่อยู่อาศัย

การศึกษาในอดีตเกี่ยวกับปัจจัยสิ่งแวดล้อมทางกายภาพที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการคัดแยกขยะของประชาชน พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์แบบแปรผันตรงกับการคัดแยกขยะของประชาชนในเขตเทศบาล/กรุงเทพฯ ฯ เช่น ความเพียงพอของภาชนะหรือสถานที่จัดเก็บขยะครัวเรือนที่คัดแยกแล้ว เนื่องจากเมื่อประชาชนมีความสะดวกในการจัดเก็บขยะที่คัดแยกแล้ว ส่งผลให้มีแรงจูงใจในการคัดแยกขยะสูงขึ้น (รุ่งนภา, 2546; จรรยา, 2554; และ Ghani *et al.*, 2013) อีกทั้ง ผลการศึกษาของ วิภาเพ็ญ (2536) และ Moscoso (2001) พบว่าประชาชนที่อาศัยในบ้านประเภทบ้านเดี่ยวมีพฤติกรรมการคัดแยกขยะดีกว่าประชาชนที่อาศัยในบ้านประเภทบ้านชุด/ตึกแถว/อาคารชุด เนื่องจากบ้านเดี่ยวมีพื้นที่ในการจัดเก็บขยะที่คัดแยกแล้วมากกว่าบ้านประเภทอื่น ๆ ซึ่งส่งผลให้ประชาชนมีความสะดวกในการคัดแยกขยะมากขึ้น แต่ขัดแย้งกับผลการศึกษาของ พิภพร (2550) ที่ศึกษาพฤติกรรมจัดการขยะของประชาชนในเขตเทศบาลนครภูเก็ต จังหวัดภูเก็ต ในปี พ.ศ. 2549 พบว่า ปัจจัยทางด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ ได้แก่ ประเภทที่อยู่อาศัย ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมจัดการขยะของประชาชน โดยพบว่า ประชาชนมีพฤติกรรมจัดการขยะที่ไม่แตกต่างกัน แม้จะอยู่ในประเภทที่อยู่อาศัยที่ต่างกัน เช่น ชุมชนเมือง บ้านจัดสรร และเคหะชุมชน นอกจากนี้ ยังมีรายงานถึงปัจจัยอื่น ๆ ที่แปรผันตรงกับการคัดแยกขยะของประชาชนในเขตเทศบาล/กรุงเทพฯ ฯ เช่น Ghani *et al.* (2013) พบว่า ความสะดวกของเครื่องมือสำหรับจัดเก็บขยะที่คัดแยกแล้วก็มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการคัดแยกขยะประเภทเศษอาหารของประชาชนที่อาศัยใน University of Putra Malaysia (UPM), Serdang, Slangor, Malaysia

ส่วนปัจจัยทางด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการคัดแยกขยะของประชาชนนอกเขตเทศบาล/กรุงเทพฯ ฯ จากการศึกษาค้นคว้างานวิจัยที่เกี่ยวข้องยังไม่สามารถสรุปผลได้ชัดเจน

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

วิธีการดำเนินงานวิจัยสรุปดัง ภาพที่ 3.1

ภาพที่ 3.1 ขั้นตอนการวิจัย

3.1 พื้นที่ศึกษา

พื้นที่ศึกษาอยู่ในเขตอำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม แบ่งเป็นในและนอกเขตเทศบาลนครนครปฐม โดยเลือกศึกษาในตำบลที่มีพื้นที่ทั้งหมดอยู่ในเขตเทศบาลนครนครปฐม ซึ่งมีเพียง 1 ตำบล คือ ตำบลพระปฐมเจดีย์ มีจำนวนหลังคาเรือน 12,571 หลังคาเรือน และมีจำนวนประชากร 30,170 คน (อำเภอเมืองนครปฐม, 2556) ส่วนในพื้นที่นอกเขตเทศบาลนครนครปฐม เลือกศึกษาในตำบลที่มีจำนวนหลังคาเรือนและจำนวนประชากรมากที่สุด คือ ตำบลโพรงมะเดื่อ (ตารางที่ 3.1) และพื้นที่ที่ใช้ทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสัมภาษณ์ส่วนที่ 3 และ 4 คือ ตำบลนครปฐม ซึ่งตั้งอยู่ทั้งในและนอกเขตเทศบาลนครนครปฐมที่มีจำนวนหลังคาเรือนและจำนวนประชากรมากที่สุด (ตารางที่ 3.2)

ตารางที่ 3.1 จำนวนหลังคาเรือนและจำนวนประชากรของพื้นที่ที่ศึกษาของตำบลที่มีพื้นที่ทั้งหมดอยู่นอกเขตเทศบาลนครนครปฐม

ลำดับ	ตำบล	จำนวนหลังคาเรือน	จำนวนประชากร
1	โพรงมะเดื่อ	4,909	16,451
2	ธรรมศาลา	4,327	13,019
3	คอนยายหอม	3,771	12,134
4	สระกะเทียม	2,204	10,568
5	ทัพหลวง	3,042	10,171
6	หนองงูเหลือม	2,626	10,132
7	สามควายเผือก	2,910	9,614
8	บ้านยาง	2,437	8,824
9	หนองดินแดง	2,724	8,528
10	มาบแค	2,403	8,217
11	ถนนขาด	2,467	7,484
12	ตาก้อง	1,750	6,513
13	วังตะกู	2,846	6,013
14	ทุ่งน้อย	1,656	5,562
15	สวนป่า	1,002	3,373
16	วังเย็น	761	3,181

ที่มา: อำเภอเมืองนครปฐม (2556)

ตารางที่ 3.2 จำนวนหลังคาเรือนและจำนวนประชากรของพื้นที่ที่มีพื้นที่อยู่ทั้งในและนอกเขตเทศบาลนครนครปฐม

ลำดับ	ตำบล	จำนวนหลังคาเรือน	จำนวนประชากร
1	นครปฐม	7,974	21,231
2	บ่อพลับ	7,373	15,797
3	สนามจันทร์	7,740	14,810
4	ห้วยจรเข้ม	4,759	13,232
5	ลำพญา	5,382	12,390
6	พระประโทน	5,855	11,605
7	บางแขม	3,901	10,185

ที่มา: อำเภอเมืองนครปฐม (2556)

3.1.1 พื้นที่ดำเนินการเพื่อทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสัมภาษณ์

พื้นที่ดำเนินการเพื่อทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสัมภาษณ์ ส่วนที่ 3 และ 4 คือ ตำบลนครปฐม จำนวน 30 หลังคาเรือน โดยข้อมูลจากอำเภอเมืองนครปฐม ในปี พ.ศ. 2556 พบว่า ตำบลนครปฐมเป็นตำบลที่มีพื้นที่อยู่ทั้งในและนอกเขตเทศบาลนครนครปฐมที่มีจำนวนหลังคาเรือนและจำนวนประชากรมากที่สุด จากจำนวน 7 ตำบล (ตารางที่ 3.2) และมีสภาพลักษณะพื้นที่ ความเป็นอยู่ และการประกอบอาชีพของประชาชนใกล้เคียงกับตำบลพระปฐมเจดีย์และตำบลโพรงมะเดื่อ ผู้วิจัยจึงเลือกตำบลนครปฐมมาเป็นตัวแทนของหลังคาเรือนในพื้นที่ที่ตั้งอยู่ทั้งในและนอกเขตเทศบาลนครนครปฐม สามารถแบ่งจำนวนหลังคาเรือนของตำบลนครปฐมออกเป็นในระดับหมู่บ้าน และคำนวณจำนวนหลังคาเรือนที่เก็บตัวอย่างได้มาจากการแบ่งตามสัดส่วนของจำนวนหลังคาเรือนทั้งหมดของแต่ละหมู่บ้านตามวิธีของกนกวรรณ (2557) จะได้จำนวนหลังคาเรือนประชากรและจำนวนหลังคาเรือนตัวอย่าง ดังแสดงในตารางที่ 3.3

ตารางที่ 3.3 จำนวนหลังคาเรือนประชากรและจำนวนหลังคาเรือนตัวอย่าง ตำบลนครปฐม ในปี พ.ศ. 2556

หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน	จำนวนหลังคาเรือน	จำนวนตัวอย่าง (หลังคาเรือน)
1	บ้านหุบชบา	438	2
2	บ้านนาสร้าง	604	2
3	บ้านปิ่นเกลียว	774	3
4	บ้านข้าวนาชุม	391	1
5	บ้านนาชุม	1,118	4
6	บ้านทุ่งเผาเต่า	235	1
7	บ้านสวนตะไคร้	1,646	6
8	บ้านรางแฝด	1,272	5
9	บ้านทุ่งน้อย	712	3
10	บ้านนาหุบ	781	3
รวม		7,971	30

ที่มา: อำเภอเมืองนครปฐม (2556)

3.2 ประชากรกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้ศึกษาจากจำนวนหลังคาเรือนทั้งหมดในตำบลที่มีจำนวนประชากรมากที่สุดและนอกเขตเทศบาลนครปฐม อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% และนำจำนวนตัวอย่างมาให้สัมพันธ์กับจำนวนหลังคาเรือนของตำบลพระปฐมเจดีย์ และตำบลโพรงมะเดื่อ โดยมีวิธีคำนวณจำนวนตัวอย่าง ดังนี้

ขั้นที่ 1 คำนวณจำนวนหลังคาเรือนทั้งหมด

หลังคาเรือนทั้งหมด = หลังคาเรือนในตำบลพระปฐมเจดีย์ + หลังคาเรือนในตำบลโพรงมะเดื่อ

$$= 12,571 + 4,909$$

$$= 17,480$$

จะได้ว่า จำนวนหลังคาเรือนทั้งหมด เท่ากับ 17,480 หลังคาเรือน

ขั้นที่ 2 คำนวณจำนวนตัวอย่างโดยใช้สูตรของ Yamane (1973) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% โดยพบว่า สุทธิดา (2545); ฌาลิษา และเกษศิริ (2549) ใช้วิธีนี้ในการวิจัยเช่นกัน โดยมีสูตรการ

คำนวณ ดังนี้

$$n = \frac{N}{1+N(e^2)}$$

เมื่อ n = จำนวนหลังคาเรือนของตัวอย่าง
 N = จำนวนหลังคาเรือนทั้งหมด
 e = ค่าความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้(0.05)

$$n = \frac{17,480}{1+17,480(e^2)}$$

$$= 391.05 \text{ (392 หลังคาเรือน)}$$

จะได้ว่า จำนวนหลังคาเรือนของตัวอย่าง คือ 392 หลังคาเรือน

ขั้นที่ 3 คำนวณจำนวนหลังคาเรือนตัวอย่างของตำบลพระปฐมเจดีย์ และตำบลโพรงมะเดื่อ ให้สัมพันธ์กับจำนวนหลังคาเรือนทั้งหมดของทั้งสองตำบล เพื่อให้ได้จำนวนหลังคาเรือนทั้งหมดของตัวอย่างเท่ากับจำนวนที่คำนวณได้จากขั้นที่ 2 ตามวิธีของกนกวรรณ (2557) ดังแสดงในตารางที่ 3.4

ตารางที่ 3.4 จำนวนตัวอย่างหลังคาเรือนตำบลพระปฐมเจดีย์และตำบลโพรงมะเดื่อ

	ตำบลพระปฐมเจดีย์	ตำบลโพรงมะเดื่อ	รวม 2 ตำบล
จำนวนหลังคาเรือนทั้งหมด	12,571	4,909	17,480
จำนวนหลังคาเรือนตัวอย่าง โดยวิธี Yamane	-	-	392
จำนวนหลังคาเรือนตัวอย่าง แบ่งตามสัดส่วน	282	110	392

จะได้ว่า จำนวนหลังคาเรือนตัวอย่างของตำบลพระปฐมเจดีย์ คือ 282 หลังคาเรือน และจำนวนหลังคาเรือนตัวอย่างของตำบลโพรงมะเดื่อ คือ 110 หลังคาเรือน

ขั้นที่ 4 คำนวณจำนวนตัวอย่างแต่ละหมู่บ้านของตำบลพระปฐมเจดีย์ และตำบลโพรงมะเดื่อ โดยคำนวณเป็นสัดส่วนกับจำนวนหลังคาเรือนตัวอย่างตามที่คำนวณได้ในขั้นที่ 3 ซึ่งได้จำนวนตัวอย่างแต่ละหมู่บ้านสรุปได้ ดังนี้

ตำบลพระปฐมเจดีย์ มีจำนวนหลังคาเรือนทั้งหมด 12,571 หลังคาเรือน (ไม่มีการแบ่งเป็นหมู่บ้าน เนื่องจากการบริหารงานของเทศบาลใช้อำนาจตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยคณะกรรมการชุมชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยการพื้นที่ในเขตเทศบาลแบ่งเป็นชุมชน) จำนวนตัวอย่าง 282 หลังคาเรือน

ตำบลโพรงมะเดื่อ มีจำนวนหลังคาเรือนทั้งหมด 4,909 หลังคาเรือน จำนวนตัวอย่าง 110 หลังคาเรือน รายละเอียดแสดงดังในตารางที่ 3.5

ตารางที่ 3.5 ข้อมูลจำนวนหลังคาเรือนและจำนวนตัวอย่างรายหมู่บ้าน ตำบลโพรงมะเดื่อ ข้อมูล ณ วันที่ 2 ธันวาคม พ.ศ. 2556

หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน	จำนวนหลังคาเรือน	จำนวนตัวอย่าง (หลังคาเรือน)
1	บ้านนา	690	15
2	หัวทุ่ง	177	4
3	หนองนางแซ่	240	5
4	หุบรัก	328	7
5	โพรงมะเดื่อ	629	14
6	หนองลาดหญ้า	252	6
7	อ้อมพยุศ	278	6
8	บ้านไร่เก่า	384	9
9	หนองแหม	184	4
10	บ้านไร่	363	8
11	หนองหมา	193	4
12	กาเลี้ยงลูก	150	3
13	หนองหิน	275	6
14	ห้วยหนองกร่าง	365	8
15	บ้านใหม่	176	4
16	หนองจอก	109	2
17	ทุ่งค้อ	116	3
	รวม	4,909	110

ที่มา: อำเภอเมืองนครปฐม (2556)

ขั้นที่ 5 เมื่อได้จำนวนตัวอย่างรายหมู่บ้านของทั้งสองตำบลที่เป็นพื้นที่ศึกษาวิจัยแล้ว ทำการสุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มแบบบังเอิญ โดยผู้สัมภาษณ์ใช้แบบสัมภาษณ์เข้าไปเก็บข้อมูลจากตัวแทนครัวเรือนในพื้นที่ศึกษา ใช้การคัดเลือกครัวเรือนที่มีผู้อยู่อาศัยในขณะที่ผู้สัมภาษณ์เข้าไปเก็บข้อมูลด้วยแบบสัมภาษณ์ (ชาย, 2554)

3.3 เครื่องมือวิจัย

3.3.1 ขั้นตอนการจัดทำเครื่องมือวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลสำหรับพื้นที่ในและนอกเขตเทศบาลนคร นครปฐมในการศึกษานี้ ประกอบด้วยแบบสัมภาษณ์ตัวแทนครัวเรือน และแบบสอบถามหน่วยงาน ซึ่งเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษานี้ดัดแปลงจากการศึกษาค้นคว้า ทบทวนเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังรายละเอียดต่อไปนี้

(1) แบบสัมภาษณ์ ได้ดัดแปลงมาจากการศึกษาค้นคว้าทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในอดีต ได้แก่ รุ่งนภา (2546); บุญเรือง (2552); จรรยา (2554); ภาวีน (2554) และมลฤดี (2555) ใช้สัมภาษณ์ตัวแทนสมาชิกในครัวเรือนพื้นที่ศึกษา ตามจำนวนตัวอย่างวิจัยที่คำนวณได้ โดยผู้สัมภาษณ์เป็นผู้เก็บรวบรวมข้อมูล แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ประกอบด้วยรายละเอียดดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์และครัวเรือน เป็นแบบรายการตรวจสอบ (check list) และเติมคำจำนวน 10 ข้อ

ส่วนที่ 2 การรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการคัดแยกขยะ แบ่งเป็น 2 ข้อย่อย ดังนี้

ส่วนที่ 2.1 ความถี่ในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเรื่องการคัดแยกขยะ เป็นแบบเลือกตอบ จำนวน 13 ข้อ อาศัยเกณฑ์ตามที่กำหนดในแต่ละส่วนมาให้คะแนนเป็น 4 ระดับ ดังนี้

สูง หมายถึง มีความถี่ในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเรื่องการคัดแยกขยะ > 2 ครั้งต่อปี ให้คะแนน 3 คะแนน

ปานกลาง หมายถึง มีความถี่ในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเรื่องการคัดแยกขยะ ปีละ 2 ครั้ง ให้คะแนน 2 คะแนน

ต่ำ หมายถึง มีความถี่ในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเรื่องการคัดแยกขยะ < 2 ครั้งต่อปี ให้คะแนน 1 คะแนน

ไม่มี หมายถึง ไม่เคยได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารเรื่องการคัด
แยกขยะเลย ให้คะแนน 0 คะแนน

นำคะแนนรวมทั้งหมดทุกข้อของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์แต่
ละครั้วเรือนมาจัดระดับการตีความเป็น 3 ระดับ (ต่ำ ปานกลาง สูง) โดยอิงเกณฑ์ของ Best (1981)
ซึ่งพบว่า บุญเรือง (2552) ใช้วิธีนี้เช่นกัน โดยมีสูตรการคำนวณดังนี้

$$\begin{aligned} \text{ความกว้างอันตรภาคชั้น} &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} \\ &= \frac{39-0}{3} \end{aligned}$$

$$\text{ความกว้างอันตรภาคชั้น} = 13$$

เมื่อนำคะแนนมาจัดระดับการตีความเป็น 3 ระดับ (ต่ำ
ปานกลาง สูง) ได้ดังนี้

คะแนน 0-13 หมายถึง มีความถี่ในการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร
เรื่องการคัดแยกขยะต่ำ

คะแนน 14-26 หมายถึง มีความถี่ในการรับรู้ข้อมูล
ข่าวสารเรื่องการคัดแยกขยะปานกลาง

คะแนน 27-39 หมายถึง มีความถี่ในการรับรู้ข้อมูล
ข่าวสารเรื่องการคัดแยกขยะสูง

นั่นคือแต่ละช่วงระดับการตีความค่าคะแนนควรอยู่ในช่วง
13 ค่าคะแนน (14-26, 27-39 ยกเว้นการตีความระดับแรก หรือ ระดับความถี่ในการรับรู้ข้อมูล
ข่าวสารเรื่องการคัดแยกขยะต่ำ จะมี 14 ค่าคะแนน คือ ค่าคะแนน 1-13 และรวมค่าคะแนน 0 ด้วย)

ส่วนที่ 2.2 ความเข้าใจข้อมูลข่าวสารเรื่องการคัดแยกขยะที่ได้รับ
เป็นแบบเลือกตอบ จำนวน 13 ข้อ โดยแบ่งเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

สูง หมายถึง รับรู้แล้วเข้าใจในข้อมูลข่าวสารเรื่องการคัด
แยกขยะที่ได้รับ และนำไปปฏิบัติได้ถูกต้องทั้งหมด ให้คะแนน 3 คะแนน

ปานกลาง หมายถึง รับรู้แล้วเข้าใจในข้อมูลข่าวสารเรื่อง
การคัดแยกขยะที่ได้รับและปฏิบัติได้ครึ่งหนึ่ง ให้คะแนน 2 คะแนน

ต่ำ หมายถึง รับรู้ข้อมูลข่าวสารเรื่องการคัดแยกขยะแล้ว
ยังไม่เข้าใจทันทีที่ต้องฟังซ้ำจึงจะปฏิบัติได้ ให้คะแนน 1 คะแนน

ไม่มี หมายถึง แม้จะฟังซ้ำหลาย ๆ ครั้งก็ยังไม่สามารถ
เข้าใจในข้อมูลข่าวสารเรื่องการคัดแยกขยะที่ได้รับ ให้คะแนน 0 คะแนน

นำคะแนนรวมทั้งหมดทุกข้อของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์แต่ละคร่าวเรือนมาจัดระดับการตีความเป็น 3 ระดับ (ต่ำ ปานกลาง สูง) โดยอิงเกณฑ์ของ Best (1981) ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{ความกว้างอันตรภาคชั้น} &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} \\ &= \frac{39-0}{3} \end{aligned}$$

$$\text{ความกว้างอันตรภาคชั้น} = 13$$

เมื่อนำคะแนนมาจัดระดับการตีความเป็น 3 ระดับ (ต่ำ ปานกลาง สูง) ได้ดังนี้

คะแนน 0-13 หมายถึง เข้าใจในข้อมูลข่าวสารเรื่องการคัดแยกขยะที่ได้รับต่ำ

คะแนน 14-26 หมายถึง เข้าใจในข้อมูลข่าวสารเรื่องการคัดแยกขยะที่ได้รับปานกลาง

คะแนน 27-39 หมายถึง เข้าใจในข้อมูลข่าวสารเรื่องการคัดแยกขยะที่ได้รับสูง

นั่นคือแต่ละช่วงระดับการตีความค่าคะแนนควรอยู่ในช่วง 13 ค่าคะแนน (14-26, 27-39 ยกเว้นการตีความระดับแรก หรือ ระดับความเข้าใจในข้อมูลข่าวสารเรื่องการคัดแยกขยะที่ได้รับต่ำ จะมี 14 ค่าคะแนน คือ ค่าคะแนน 1-13 และรวมค่าคะแนน 0 ด้วย)

ส่วนที่ 3 ความรู้เรื่องการคัดแยกขยะมีคำถามจำนวน 12 ข้อ แต่ละข้อมี 2 ตัวเลือก คือ ถูก และ ไม่ถูก โดยแบ่งเป็นคำถามเชิงบวกและคำถามเชิงลบ ดังนี้

คำถามเชิงบวก (positive questions) จำนวน 7 ข้อ ได้แก่ข้อ 1, 3, 5, 6, 7, 8, 10 ซึ่งมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

ถูก ให้คะแนน 1 คะแนน

ไม่ถูก ให้คะแนน 0 คะแนน

คำถามเชิงลบ (negative questions) จำนวน 4 ข้อ ได้แก่ข้อ 2, 4, 9, 11 ซึ่งมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

ถูก ให้คะแนน 0 คะแนน

ไม่ถูก ให้คะแนน 1 คะแนน

นำคะแนนรวมทั้งหมดทุกข้อของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์แต่ละคร่าวเรือนมาจัดระดับการตีความเป็น 3 ระดับ (ต่ำ ปานกลาง สูง) โดยอิงเกณฑ์ของ Best (1981) ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{ความกว้างอันตรภาคชั้น} &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} \\ &= \frac{11-0}{3} \end{aligned}$$

$$\text{ความกว้างอันตรภาคชั้น} = 3.67$$

เมื่อนำคะแนนมาจัดระดับการตีความเป็น 3 ระดับ (ต่ำ ปานกลาง สูง)

ได้ดังนี้

คะแนน 0.00-3.67 หมายถึง ความรู้ในการคัดแยกขยะต่ำ

คะแนน 3.68-7.34 หมายถึง ความรู้ในการคัดแยกขยะปานกลาง

คะแนน 7.35-11.00 หมายถึง ความรู้ในการคัดแยกขยะสูง

นั่นคือแต่ละช่วงระดับการตีความค่าคะแนนควรอยู่ในช่วง 3.67 ค่าคะแนน (3.68-7.34, 7.35-11.00) ยกเว้นการตีความระดับแรก หรือ ระดับความรู้ในการคัดแยกขยะต่ำ จะมีค่าคะแนน 0.00-3.67)

ส่วนที่ 4 ความตระหนักในการคัดแยกขยะ เป็นแบบเลือกตอบ มีคำถามจำนวน 12 ข้อ ลักษณะของการตอบคำถามใช้มาตราส่วนการประมาณค่า (rating scale) โดยผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนเป็น 4 ระดับ (0, 1, 2 และ 3) ซึ่งมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

คำถามเชิงบวก จำนวน 8 ข้อ ได้แก่ ข้อ 1, 2, 7, 8, 9, 10, 11, 12 ใช้เกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

เห็นด้วยมาก	ให้คะแนน 3 คะแนน
เห็นด้วยปานกลาง	ให้คะแนน 2 คะแนน
เห็นด้วยน้อย	ให้คะแนน 1 คะแนน
ไม่เห็นด้วย	ให้คะแนน 0 คะแนน

คำถามเชิงลบ จำนวน 4 ข้อ ได้แก่ ข้อ 3, 4, 5, 6 ใช้เกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

เห็นด้วยมาก	ให้คะแนน 0 คะแนน
เห็นด้วยปานกลาง	ให้คะแนน 1 คะแนน
เห็นด้วยน้อย	ให้คะแนน 2 คะแนน
ไม่เห็นด้วย	ให้คะแนน 3 คะแนน

นำคะแนนรวมทั้งหมดทุกข้อของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์แต่ละครัวเรือน มาจัดระดับการตีความเป็น 3 ระดับ (ต่ำ ปานกลาง สูง) โดยอิงเกณฑ์ของ Best (1981) ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{ความกว้างอันตรภาคชั้น} &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} \\ &= \frac{36-0}{3} \end{aligned}$$

$$\text{ความกว้างอันตรภาคชั้น} = 12$$

เมื่อนำคะแนนมาจัดระดับการตีความเป็น 3 ระดับ (ต่ำ ปานกลาง สูง) ได้ดังนี้

คะแนน 0-12 หมายถึง ความตระหนักในการคัดแยกขยะต่ำ

คะแนน 13-24 หมายถึง ความตระหนักในการคัดแยกขยะปานกลาง

คะแนน 25-36 หมายถึง ความตระหนักในการคัดแยกขยะสูง

นั่นคือแต่ละช่วงระดับการตีความค่าคะแนนควรอยู่ในช่วง 12 ค่าคะแนน (13-24, 25-36 ยกเว้นการตีความระดับแรก หรือ ระดับความตระหนักในการคัดแยกขยะต่ำ จะมี 13 ค่าคะแนน คือ ค่าคะแนน 1-12 และรวมค่าคะแนน 0 ด้วย)

ส่วนที่ 5 การมีส่วนร่วมในการคัดแยกขยะ แบ่งเป็น 2 ข้อย่อย คือ การคัดแยกขยะในครัวเรือน และการมีส่วนร่วมทางสังคมในการคัดแยกขยะ โดยการตอบคำถามใช้การประมาณค่า ที่กำหนดเกณฑ์การให้คะแนนเป็น 4 ระดับ คือ 0, 1, 2 และ 3 ซึ่งมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

0 คะแนน คือ ไม่มีส่วนร่วม หมายถึง ไม่เคยเข้าร่วมกิจกรรมคัดแยกขยะเลย

1 คะแนน คือ มีส่วนร่วมน้อย หมายถึง เข้าร่วมกิจกรรมคัดแยกขยะบ้าง นาน ๆ ครั้ง

2 คะแนน คือ มีส่วนร่วมปานกลาง หมายถึง เข้าร่วมกิจกรรมคัดแยกขยะประมาณ 50%

3 คะแนน คือ มีส่วนร่วมมาก หมายถึง เข้าร่วมกิจกรรมคัดแยกขยะเป็นประจำ

นำคะแนนรวมทั้งหมดทุกข้อของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์แต่ละครัวเรือน มาจัดระดับการตีความเป็น 3 ระดับ (ต่ำ ปานกลาง สูง) โดยอิงเกณฑ์ของ Best (1981) ดังนี้

5 ข้อ

ส่วนที่ 5.1 การคัดแยกขยะในครัวเรือน เป็นแบบเลือกตอบ จำนวน

$$\begin{aligned} \text{ความกว้างอันตรภาคชั้น} &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} \\ &= \frac{15-0}{3} \end{aligned}$$

$$\text{ความกว้างอันตรภาคชั้น} = 5$$

สูง) ได้ดังนี้

เมื่อนำคะแนนมาจัดระดับการตีความเป็น 3 ระดับ (ต่ำ ปานกลาง

คะแนน 0-5 หมายถึง คัดแยกขยะในครัวเรือนต่ำ

คะแนน 6-10 หมายถึง คัดแยกขยะในครัวเรือนปานกลาง

คะแนน 11-15 หมายถึง คัดแยกขยะในครัวเรือนสูง

นั่นคือแต่ละช่วงระดับการตีความค่าคะแนนควรอยู่ในช่วง 5 ค่า
คะแนน (6-10, 11-15 ยกเว้นการตีความระดับแรก หรือ ระดับการคัดแยกขยะในครัวเรือนต่ำ จะมี 6
ค่าคะแนน คือ ค่าคะแนน 1-5 และรวมค่าคะแนน 0 ด้วย)

ส่วนที่ 5.2 การมีส่วนร่วมทางสังคมในการคัดแยกขยะ เป็นแบบ
เลือกตอบ จำนวน 6 ข้อ

$$\begin{aligned} \text{ความกว้างอันตรภาคชั้น} &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} \\ &= \frac{18-0}{3} \end{aligned}$$

$$\text{ความกว้างอันตรภาคชั้น} = 6$$

สูง) ได้ดังนี้

เมื่อนำคะแนนมาจัดระดับการตีความเป็น 3 ระดับ (ต่ำ ปานกลาง

คะแนน 0-6 หมายถึง มีส่วนร่วมทางสังคมในการคัดแยกขยะต่ำ

คะแนน 7-12 หมายถึง มีส่วนร่วมทางสังคมในการคัดแยกขยะ

ปานกลาง

คะแนน 13-18 หมายถึง มีส่วนร่วมทางสังคมในการคัดแยกขยะสูง

นั่นคือแต่ละช่วงระดับการตีความค่าคะแนนควรอยู่ในช่วง 6 ค่า
คะแนน (7-12, 13-18 ยกเว้นการตีความระดับแรก หรือ ระดับการมีส่วนร่วมทางสังคมในการคัด
แยกขยะต่ำ จะมี 7 ค่าคะแนน คือ ค่าคะแนน 1-6 และรวมค่าคะแนน 0 ด้วย)

(2) แบบสอบถามข้อมูลการบริหารจัดการขยะของเทศบาลนครนครปฐม องค์การบริหารส่วนตำบลโพรงมะเดื่อ และเทศบาลตำบลโพรงมะเดื่อ

แบบสอบถามข้อมูลการบริหารจัดการขยะของเทศบาลนครนครปฐม องค์การบริหารส่วนตำบลโพรงมะเดื่อ และเทศบาลตำบลโพรงมะเดื่อ ได้ดัดแปลงมาจากการศึกษาค้นคว้า ทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในอดีต ได้แก่ ปภาวิน (2554) และมลฤดี (2555) เพื่อนำมา ประกอบการอภิปรายผลการวิจัย

3.3.2 การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

แบบสัมภาษณ์ที่นำไปใช้เก็บข้อมูลต้องผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (content validity) ตามวิธีของจักรกฤษณ์ (2553) ซึ่งพบว่า ตาไลศา และเกศสิริ (2549) ใช้การ ตรวจสอบวิธีนี้ในการวิจัยเหมือนการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เพื่อให้ได้แบบสัมภาษณ์ที่จะนำไปใช้กับกลุ่ม ตัวอย่างที่มีความเที่ยงตรง โดยมีการตรวจสอบแบบสัมภาษณ์ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการ วิจัยจากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน ซึ่งประกอบด้วย

นักวิชาการสาธารณสุข ชำนาญการ ศูนย์อนามัยที่ 4 ราชบุรี (ปฏิบัติงานกลุ่ม พัฒนาอนามัยสิ่งแวดล้อม) 1 ท่าน

หัวหน้างานกำจัดขยะและสิ่งปฏิกูล เทศบาลนครนครปฐม 1 ท่าน

และผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม องค์การบริหารส่วนตำบลโพรง มะเดื่อ 1 ท่าน

หลังจากนำข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิมาปรับปรุงแก้ไขแบบสัมภาษณ์แล้ว นำเครื่องมือวิจัยที่แก้ไขแล้วไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างในตำบลนครปฐม จำนวน 30 หลังคา เรือน ที่เลือกมาเป็นตัวแทนประชากรสำหรับทั้งในและนอกเขตเทศบาลนครปฐม และ ประชาชนในตำบลนครปฐมมีลักษณะความเป็นอยู่และการประกอบอาชีพที่คล้ายคลึงกับประชาชน ในตำบลพระปฐมเจดีย์และตำบลโพรงมะเดื่อซึ่งเป็นพื้นที่ศึกษาครั้งนี้ ทำการเก็บข้อมูลด้วยแบบ สัมภาษณ์ โดยวิธีการสุ่มแบบบังเอิญ นำผลที่ได้จากการนำเครื่องมือวิจัยไปทดลองใช้ มาทดสอบ ความเชื่อมั่น (reliability) ของแบบสัมภาษณ์ส่วนที่ 3 ความรู้เรื่องการคัดแยกขยะ และส่วนที่ 4 เรื่อง ความตระหนักในการคัดแยกขยะ โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์ความคงตัวภายใน (Coefficient of internal consistency) ด้วยวิธี Cronbach's alpha Coefficient ตามวิธีการของ ยูทช (2555) ซึ่งพบว่า วิภาเพ็ญ (2536); สุธธิดา (2545); รุ่งนภา (2546); พิภัทร (2550); กุณนที (2553); จรรยา (2554); Moscoso (2001) และ Ghani *et al.* (2013) ใช้การทดสอบวิธีนี้ในการวิจัยเหมือนการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ซึ่ง วิธีนี้สามารถใช้หาค่าความเชื่อมั่นได้ทั้งข้อมูลที่มีคำตอบเพียง 2 ทาง หรือข้อมูลที่มีคำตอบเป็น คะแนนระดับสัดส่วน โดยค่าความเชื่อมั่นที่ยอมรับได้ควรมีค่าตั้งแต่ 0.7 ขึ้นไป ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้

ผลการวิเคราะห์ความเชื่อมั่นในแบบสัมภาษณ์ส่วนที่ 3 และ ส่วนที่ 4 ได้ค่า reliability เท่ากับ 0.7301 และ 0.7208 ตามลำดับ ซึ่งเป็นค่าที่ยอมรับได้ นอกจากนี้โครงการวิจัยนี้ได้ขอหนังสือรับรองโครงการที่มีลักษณะไม่เข้าข่ายต้องขอรับรองด้านจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ โดยคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร (ภาคผนวก ข) เนื่องจากแบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในงานวิจัยครั้งนี้สัมภาษณ์จากตัวแทนครัวเรือนที่มีอายุ ≥ 12 ปี ที่สมัครใจ และไม่ได้ละเมิดสิทธิส่วนบุคคลของผู้ให้ข้อมูล (โดยไม่ได้ระบุทั้งโดยตรงและทางอ้อมถึง ชื่อ สกุล ที่อยู่ เลขที่บัตรประชาชน เวชระเบียนของตัวแทน) และเมื่อดำเนินการโครงการเสร็จเรียบร้อยแล้ว ข้อมูลทั้งหมดจะส่งไปทำลายตามระบบทำลายเอกสารของภาควิชา ฯ

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยครั้งนี้ได้ประสานความร่วมมือในการลงพื้นที่การเก็บข้อมูลร่วมกับอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ของตำบลพระปฐมเจดีย์และตำบลโพรงมะเดื่อ เพื่อความสะดวกต่อการดำเนินการเก็บข้อมูล ดำเนินการด้วยวิธีการสุ่มแบบบังเอิญ (accidental sample) เป็นเวลา 2 เดือน ระหว่างเดือนกรกฎาคม-สิงหาคม พ.ศ. 2557 ซึ่งเป็นช่วงฤดูฝนตลอดการวิจัย เพื่อให้สภาพต่าง ๆ ตลอดช่วงเวลาที่เก็บข้อมูลมีความใกล้เคียงกัน เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างที่เป็นตัวแทนหลังคาเรือนในพื้นที่ศึกษาประมาณ 10 นาที/ครัวเรือน รวมทั้งหมดจำนวน 392 ครัวเรือน ด้วยแบบสัมภาษณ์ที่ผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาและความเชื่อมั่น

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

3.5.1 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา (descriptive statistics) ได้แก่ ความถี่ เปอร์เซ็นต์ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3.5.2 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ทางสถิติของข้อมูลที่เป็นตัวแปรเชิงคุณภาพ 2 ตัว (ตัวแปร Nominal scale หรือ Ordinal scale) ด้วย Chi-square Tests ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ซึ่งเป็นวิธีทั่วไปที่มีรายงานไว้ในการศึกษาต่าง ๆ เช่น จรรยา (2554); Moscoso (2001) และ Ghani *et al.* (2013)

3.5.3 วิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปร Ordinal scale ด้วย Gamma Coefficient และข้อมูลของตัวแปร Nominal scale ด้วย Cramer's V Coefficient ซึ่งเป็นวิธีทั่วไปที่มีรายงานไว้ในการศึกษาต่าง ๆ เช่น Moscoso (2001)

บทที่ 4 ผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการคัดแยกขยะของประชาชนในและนอกเขตเทศบาลนครนครปฐม อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม แบ่งผลการวิจัยได้ดังนี้

4.1 การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย

4.1.1 ความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity)

ผลการทดสอบความตรงเชิงเนื้อหาตามวิธีของ จักรกฤษณ์ (2553) โดยการตรวจสอบข้อคำถามของแบบสัมภาษณ์ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย จากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน พบว่า ทุกข้อคำถามในแบบสัมภาษณ์ผ่านการทดสอบ content validity โดยทุกข้อคำถามได้ > 0.8 คะแนน ซึ่งอธิบายได้ว่า ทุกข้อคำถามมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยครั้งนี้ ดังแสดงในแบบสัมภาษณ์ (ภาคผนวก ก)

4.1.2 ความเชื่อมั่น (Reliability)

ผลการทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสัมภาษณ์ ส่วนที่ 3 ความรู้เรื่องการคัดแยกขยะ และส่วนที่ 4 ความตระหนักในการคัดแยกขยะ แสดงดังตารางที่ 4.1 และตารางที่ 4.2

ตารางที่ 4.1 ผลการทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสัมภาษณ์ ส่วนที่ 3 ความรู้เรื่องการคัดแยกขยะ โดยตัวแทนครัวเรือนในตำบลนครปฐม จำนวน 30 ครัวเรือน

		ก่อนปรับแก้แบบสัมภาษณ์				หลังปรับแก้แบบสัมภาษณ์			
ข้อ	Scale	Variance	Corrected	Alpha	Scale	Variance	Corrected	Alpha	
	Mean	if Item	Item-	if Item	Mean	if Item	Item-	if Item	
	if Item	Delete	Total	Deleted	if Item	Delete	Total	Deleted	
	Deleted	Correlation			Deleted	Correlation			
1	10.1667	2.0747	-0.0629	0.7301	ตัดออก				
2	10.1000	2.0931	0.0000	0.6995	9.1667	2.0747	0.0000	0.7375	
3	10.2333	1.5644	0.4731	0.6482	9.3000	1.566	0.4140	0.7087	

ตารางที่ 4.1 ผลการทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสัมภาษณ์ ส่วนที่ 3 ความรู้เรื่องการค้าแยกขยะ โดยตัวแทนครัวเรือนในตำบลนครปฐม จำนวน 30 ครัวเรือน (ต่อ)

ข้อ	ก่อนปรับแก้แบบสัมภาษณ์				หลังปรับแก้แบบสัมภาษณ์			
	Scale	Variance	Corrected	Alpha	Scale	Variance	Corrected	Alpha
	Mean	if Item	Item-	if Item	Mean	if Item	Item-	if Item
	if Item	Delete	Total	Deleted	if Item	Delete	Total	Deleted
	Deleted		Correlation	Deleted		Correlation		
4	10.1000	2.0931	0.0000	0.6995	9.1667	2.0747	0.0000	0.7375
5	10.3667	1.3437	0.5247	0.6417	9.4333	1.2885	0.5718	0.6839
6	10.1000	2.0631	0.0000	0.6995	9.1667	2.0747	0.0000	0.7375
7	10.1000	2.0931	0.0000	0.6995	9.1667	2.0747	0.0000	0.7375
8	10.1333	1.7747	0.5860	0.6483	9.2000	1.7517	0.5993	0.6897
9	10.1333	1.7747	0.5860	0.6483	9.2000	1.7517	0.5993	0.6897
10	10.2667	1.3747	0.6466	0.6052	9.3333	1.3333	0.6828	0.6494
11	10.1000	2.0931	0.0000	0.6995	9.1667	2.0747	0.0000	0.7375
12	10.3000	1.3207	0.6490	0.6031	9.3667	1.2747	0.6907	0.6472
n of Items = 12				n of Items = 11				
Reliability Coefficients; Alpha = 0.6937				Reliability Coefficients; Alpha = 0.7301				

จากตารางที่ 4.1 ผลการทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสัมภาษณ์ ส่วนที่ 3 ความรู้เรื่องการค้าแยกขยะ โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์ความคงตัวภายใน ด้วยวิธี Cronbach's alpha Coefficient พบว่า ค่าความเชื่อมั่นที่ยอมรับก่อนการปรับแก้แบบสัมภาษณ์ในส่วนที่ 3 มีค่าเท่ากับ 0.6937 หลังจากการปรับแก้แบบสัมภาษณ์โดยตัดข้อคำถามข้อที่ 1 ออก ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.7301 ซึ่งเป็นค่าที่ยอมรับได้ ดังนั้นการวิจัยครั้งนี้จึงทำการปรับแก้แบบสัมภาษณ์ในส่วนที่ 3 แสดงดังในแบบสัมภาษณ์ (ภาคผนวก ก)

ตารางที่ 4.2 ผลการทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสัมภาษณ์ ส่วนที่ 4 ความตระหนักต่อการคัดแยกขยะโดยตัวแทนครัวเรือนในตำบลนครปฐม จำนวน 30 ครัวเรือน

ข้อ	Scale Mean if Item Deleted	Variance if Item Delete	Corrected Item-Total Correlation	Alpha if Item Deleted
1	32.3000	3.3207	0.5493	0.6930
2	32.3000	3.3897	0.4411	0.7013
3	32.5667	1.0816	0.9454	0.6687
4	32.3333	2.9885	0.7600	0.6592
5	32.3333	2.9885	0.7600	0.6592
6	32.2667	3.7195	0.0000	0.7268
7	32.3000	3.3897	0.4411	0.7013
8	32.3000	3.7345	-0.684	0.7381
9	32.3333	3.3333	0.3474	0.7048
10	32.2667	3.7195	0.0000	0.7268
11	32.3333	3.4023	0.2702	0.7128
12	32.3000	3.3897	0.4411	0.7013

n of Items = 12
Reliability Coefficients; Alpha = 0.7208

จากตารางที่ 4.2 ผลการทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสัมภาษณ์ ส่วนที่ 4 ความตระหนักในการคัดแยกขยะ โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์ความคงตัวภายในด้วยวิธี Cronbach's alpha Coefficient พบว่า ค่าความเชื่อมั่นมีค่าเท่ากับ 0.7208 ซึ่งเป็นค่าที่ยอมรับได้ ดังนั้นแบบสัมภาษณ์ในส่วนนี้จึงไม่ต้องปรับแก้ข้อคำถามแบบสัมภาษณ์ในส่วนที่ 4 แสดงดังแบบสัมภาษณ์ (ภาคผนวก ก)

4.2 การคัดแยกขยะของประชาชนในเขตเทศบาลนครปฐม ตำบลพระปฐมเจดีย์ อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม

4.2.1 ข้อมูลทั่วไปของตัวแทนครัวเรือนและข้อมูลทั่วไปอื่น ๆ ของครัวเรือนของประชาชนในเขตเทศบาลนครปฐม ตำบลพระปฐมเจดีย์ อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม

ข้อมูลทั่วไปของตัวแทนครัวเรือนและข้อมูลทั่วไปอื่น ๆ ของครัวเรือนของประชาชนในเขตเทศบาลนครนครปฐม ฯ จากการตอบแบบสอบถามส่วนที่ 1 แสดงดังในตารางที่ 4.3

ตารางที่ 4.3 ข้อมูลทั่วไปของตัวแทนครัวเรือนและข้อมูลทั่วไปอื่น ๆ ของครัวเรือนของประชาชนในเขตเทศบาลนครนครปฐม ตำบลพระปฐมเจดีย์ อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม

ข้อมูลทั่วไป	ครัวเรือนที่มีลักษณะตามที่กำหนด (n=282)	
	จำนวน (ครัวเรือน)	เปอร์เซ็นต์
ข้อมูลทั่วไปของตัวแทนครัวเรือน :		
1. เพศ		
ชาย	93	33.0
หญิง	189	67.0
2. อายุ		
12-24 ปี	11	3.9
25-34 ปี	34	12.1
35-44 ปี	39	13.8
45-54 ปี	84	29.8
55-64 ปี	84	29.8
≥ 65 ปี	30	10.6
3. ระดับการศึกษาสูงสุด		
ไม่ได้เรียน	1	0.4
ประถมศึกษา	129	45.7
มัธยมศึกษาตอนต้น	23	8.2
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.)	58	20.6
อนุปริญญา/ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.)	13	4.6
ปริญญาตรี	50	17.7
สูงกว่าปริญญาตรี	8	2.8

ตารางที่ 4.3 ข้อมูลทั่วไปของตัวแทนครัวเรือนและข้อมูลทั่วไปอื่น ๆ ของครัวเรือนของประชาชน
ในเขตเทศบาลนครนครปฐม ตำบลพระปฐมเจดีย์ อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัด
นครปฐม (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	ครัวเรือนที่มีลักษณะตามที่กำหนด (n=282)	
	จำนวน (ครัวเรือน)	เปอร์เซ็นต์
4. อาชีพ		
รับจ้าง	90	31.9
ทำนา/ทำสวน/ทำไร่	12	4.3
ค้าขาย	90	31.9
เลี้ยงสัตว์	3	1.1
แม่บ้าน/พ่อบ้าน	47	16.7
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	23	8.2
ว่างงาน	10	3.5
นักเรียน/นักศึกษา	7	2.5
ข้อมูลทั่วไปอื่น ๆ ของครัวเรือน :		
5. รายได้เฉลี่ยของครอบครัว		
<5,000 บาทต่อเดือน	37	13.1
5,001-10,000 บาทต่อเดือน	60	21.3
10,001-20,000 บาทต่อเดือน	84	29.8
20,001-30,000 บาทต่อเดือน	71	25.2
≥ 30,001 บาทต่อเดือน	30	10.6
6. จำนวนสมาชิกในครัวเรือน		
1-2 คน	78	27.7
3-4 คน	122	43.3
5-6 คน	54	19.1
≥7 คน	28	9.9
7. พื้นที่จัดเก็บขยะที่คัดแยกแล้วในบ้าน		
ไม่มี	79	28.0
มี	203	72.0

ตารางที่ 4.3 ข้อมูลทั่วไปของตัวแทนครัวเรือนและข้อมูลทั่วไปอื่น ๆ ของครัวเรือนของประชาชน
ในเขตเทศบาลนครนครปฐม ตำบลพระปฐมเจดีย์ อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัด
นครปฐม (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	ครัวเรือนที่มีลักษณะตามที่กำหนด (n=282)	
	จำนวน (ครัวเรือน)	เปอร์เซ็นต์
8. ประเภทที่อยู่อาศัย		
บ้านเดี่ยว	181	64.2
บ้านแถว/ห้องแถว/อาคารชุด	96	34.0
สิ่งก่อสร้างที่เป็นที่พักอาศัยชั่วคราว	5	1.8
9. ผู้รับซื้อของเก่าเข้ามาในชุมชน		
ไม่มี	17	6.0
มี		
1-2 ครั้งต่อเดือน	90	31.9
3-9 ครั้งต่อเดือน	153	54.3
10-16 ครั้งต่อเดือน	17	6.0
≥ 17 ครั้งต่อเดือน	5	1.8
10. บริการเก็บขยะจากหน่วยงาน		
ไม่มี	10	3.5
มี		
1 ครั้งต่อสัปดาห์	125	44.3
2-3 ครั้งต่อสัปดาห์	84	29.8
7 ครั้งต่อสัปดาห์	63	22.3

จากตารางที่ 4.3 พบว่า ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของตัวแทนครัวเรือนและข้อมูล
ทั่วไปอื่น ๆ ของประชาชนในเขตเทศบาลนครนครปฐม ๆ พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (67%) มี
อายุอยู่ในช่วง 45-54 ปี (40%) และ 55-64 ปี (40%) มีการศึกษาสูงสุดระดับประถมศึกษา (61.8%)
รองลงมาเป็นระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. (20.6%) และปริญญาตรี (17.7%) ประกอบอาชีพ
รับจ้าง (31.9%) และค้าขาย (31.9%) ส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยของครอบครัว 10,001-20,000 บาทต่อ
เดือน (29.8%) และมีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน 3-4 คน (43.3%) สำหรับด้านสิ่งแวดล้อมทาง

กายภาพ พบว่า ประเภทที่อยู่อาศัยส่วนใหญ่เป็นบ้านเดี่ยว (64.2%) และมีพื้นที่สำหรับจัดเก็บขยะที่คัดแยกแล้ว (72.0%) ส่วนด้านสังคม พบว่า มีความถี่ของผู้รับซื้อของเก่าเข้ามารับซื้อขยะเฉลี่ย 3-9 ครั้งต่อเดือน (54.3%) และได้รับบริการเก็บขนขยะจากหน่วยงาน 1 ครั้งต่อสัปดาห์ (44.3%)

4.2.2 การรับรู้ข้อมูลข่าวสารเรื่องการคัดแยกขยะของประชาชนในเขตเทศบาลนครนครปฐม ตำบลพระปฐมเจดีย์ อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม

การรับรู้ข้อมูลข่าวสารเรื่องการคัดแยกขยะของประชาชนในเขตเทศบาลนครนครปฐม ฯ จากการตอบแบบสัมภาษณ์ส่วนที่ 2 แบ่งผลการศึกษาเป็น 2 ส่วนย่อย ดังนี้

ส่วนย่อยที่ 1 ความถี่การรับรู้ข้อมูลข่าวสารเรื่องการคัดแยกขยะของประชาชนในเขตเทศบาลนครนครปฐม ฯ จากค่าเฉลี่ยรวมความถี่ในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเรื่องการคัดแยกขยะของทุกแหล่งข้อมูลข่าวสาร พบว่า ส่วนใหญ่ (66.7%) มีความถี่อยู่ในระดับต่ำ (ตารางที่ 4.4) คือ ประชาชนในเขตเทศบาลนครนครปฐม ฯ มีความถี่ในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเรื่องการคัดแยกขยะจากสื่อต่าง ๆ < 2 ครั้งต่อปี และเมื่อแยกการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเรื่องการคัดแยกขยะตามแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ดังแสดงในตารางที่ 4.5 พบว่า ประชาชนในเขตเทศบาลนครนครปฐม ฯ มีความถี่การรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการคัดแยกขยะ จากแหล่งข้อมูลประเภทสื่อโทรทัศน์สูงสุด ($\bar{x} = 2.38$, $SD = 0.94$) ในขณะที่มีความถี่การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ฯ ที่อยู่ในระดับต่ำมาจากสื่อ เช่น แผ่นพับ/ใบปลิว ($\bar{x} = 0.35$, $SD = 0.74$), นิตยสาร ($\bar{x} = 0.35$, $SD = 0.78$) และหอกระจายข่าวชุมชน ($\bar{x} = 0.40$, $SD = 0.87$)

ตารางที่ 4.4 ระดับความถี่การรับรู้ข้อมูลข่าวสารเรื่องการคัดแยกขยะของประชาชนในเขตเทศบาลนครนครปฐม ตำบลพระปฐมเจดีย์ อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม

ระดับความถี่การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ฯ	ประชาชนที่มีความถี่การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ฯ (n=282)	
	จำนวน (ครัวเรือน)	เปอร์เซ็นต์
สูง (27-39 คะแนน)	11	3.9
ปานกลาง (14-26 คะแนน)	83	29.4
ต่ำ (0-13 คะแนน)	188	66.7

ตารางที่ 4.5 ความถี่การรับรู้ข้อมูลข่าวสารจากแหล่งต่าง ๆ เรื่องการคัดแยกขยะของประชาชนในเขตเทศบาลนครนครปฐม ตำบลพระปฐมเจดีย์ อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม

แหล่งข้อมูลข่าวสาร ๑	คะแนนความถี่การรับรู้ข้อมูลข่าวสารจากแหล่งต่าง ๆ (n=282)	
	\bar{x}	SD
บุคคล		
เจ้าหน้าที่เทศบาล/อบต.	1.51	1.16
อสม.	1.50	1.22
เพื่อนบ้าน	0.77	1.11
ครู/อาจารย์	1.17	1.26
ทั้งหมดจากบุคคล	1.24	1.22
หน่วยงาน		
เทศบาล/อบต.	1.28	1.26
ทั้งหมดจากหน่วยงาน	1.28	1.26
สื่อต่าง ๆ		
หอกระจายข่าวชุมชน	0.40	0.87
หนังสือพิมพ์	0.58	1.01
นิตยสาร	0.35	0.78
ป้ายประกาศ/ป้ายโฆษณา	0.52	1.10
แผ่นพับ/ใบปลิว	0.35	0.74
วิทยุ	0.43	0.87
โทรทัศน์	2.38	0.94
อินเทอร์เน็ต	0.48	0.98
ทั้งหมดจากสื่อต่าง ๆ	0.69	1.12

หมายเหตุ: \bar{x} คือ ค่าเฉลี่ยของคะแนนความถี่การรับรู้ข้อมูลข่าวสารจากแหล่งต่าง ๆ เรื่องการคัดแยกขยะของประชาชน จำนวน 282 คน ในเขตเทศบาลนครนครปฐม ซึ่งความถี่ในการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ๑ แต่ละแหล่งข้อมูลข่าวสาร ๑ ของประชาชนแต่ละคน มีคะแนนเต็ม 3 คะแนน

ส่วนย่อยที่ 2 ระดับความเข้าใจข้อมูลข่าวสารเรื่องการคัดแยกขยะของประชาชนในเขตเทศบาลนครนครปฐม ฯ แสดงดังในตารางที่ 4.6 และความเข้าใจข้อมูลข่าวสารจากแหล่งต่าง ๆ เรื่องการคัดแยกขยะ แสดงดังในตารางที่ 4.7

ตารางที่ 4.6 ระดับความเข้าใจข้อมูลข่าวสารเรื่องการคัดแยกขยะของประชาชนในเขตเทศบาลนครนครปฐม ตำบลพระปฐมเจดีย์ อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม

ความเข้าใจข้อมูลข่าวสาร ฯ	ประชาชนที่มีความเข้าใจในข้อมูลข่าวสาร ฯ (n=282)	
	จำนวน (ครัวเรือน)	เปอร์เซ็นต์
สูง (27-39 คะแนน)	188	66.7
ปานกลาง (14-26 คะแนน)	90	31.9
ต่ำ (0-13 คะแนน)	4	1.4

จากตารางที่ 4.6 พบว่า ประชาชนในเขตเทศบาลนครนครปฐม ฯ ส่วนใหญ่ (66.7%) มีความเข้าใจข้อมูลข่าวสาร ฯ อยู่ในระดับสูง คือ รับรู้ข้อมูลข่าวสารเรื่องการคัดแยกขยะแล้วเข้าใจ และนำไปปฏิบัติได้ถูกต้องทั้งหมด

ตารางที่ 4.7 ความเข้าใจในข้อมูลข่าวสารจากแหล่งต่าง ๆ เรื่องการคัดแยกขยะจากแหล่งต่าง ๆ ของประชาชนในเขตเทศบาลนครนครปฐม ตำบลพระปฐมเจดีย์ อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม

แหล่งข้อมูลข่าวสาร ฯ	คะแนนความเข้าใจข้อมูลข่าวสารจากแหล่งต่าง ๆ (n=282)	
	\bar{x}	SD
บุคคล		
เจ้าหน้าที่เทศบาล/อบต.	2.30	0.55
อสม.	2.33	0.54
เพื่อนบ้าน	2.17	0.66
ครู/อาจารย์	2.35	0.65
ทั้งหมดจากบุคคล	2.29	0.59
หน่วยงาน		
เทศบาล/อบต.	2.34	0.57
ทั้งหมดจากหน่วยงาน	2.34	0.57

ตารางที่ 4.7 ความเข้าใจข้อมูลข่าวสารจากแหล่งต่าง ๆ เรื่องการคัดแยกขยะจากแหล่งต่าง ๆ ของประชาชนในเขตเทศบาลนครนครปฐม ตำบลพระปฐมเจดีย์ อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม (ต่อ)

แหล่งข้อมูลข่าวสาร ฯ	คะแนนความเข้าใจข้อมูลข่าวสารจากแหล่งต่าง ๆ (n=282)	
	\bar{x}	SD
สื่อต่าง ๆ		
หออกระจายข่าวชุมชน	1.97	0.75
หนังสือพิมพ์	2.17	0.63
นิตยสาร	2.02	0.69
ป้ายประกาศ/ป้ายโฆษณา	1.93	0.75
แผ่นพับ/ใบปลิว	1.87	0.81
วิทยุ	2.11	0.75
โทรทัศน์	2.63	0.55
อินเทอร์เน็ต	2.26	0.79
ทั้งหมดจากสื่อต่าง ๆ	2.12	0.73

หมายเหตุ: \bar{x} คือ ค่าเฉลี่ยของคะแนนความเข้าใจในข้อมูลข่าวสารจากแหล่งต่าง ๆ เรื่องการคัดแยกขยะของประชาชน จำนวน 282 คน ในเขตเทศบาลนครนครปฐม ซึ่งความถี่ในการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ฯ แต่ละแหล่งข้อมูลข่าวสาร ฯ ของประชาชนแต่ละคนมีคะแนนเต็ม 3 คะแนน

จากตารางที่ 4.7 พบว่า ประชาชนในเขตเทศบาลนครนครปฐม ฯ มีความเข้าใจข้อมูลข่าวสารเรื่องการคัดแยกขยะจากแหล่งข้อมูลประเภทสื่อโทรทัศน์สูงที่สุด ($\bar{x} = 2.63$, $SD = 0.55$) ในขณะที่มีความเข้าใจในข้อมูลข่าวสาร ฯ ในระดับต่ำจากสื่อ เช่น แผ่นพับ/ใบปลิว ($\bar{x} = 1.87$, $SD = 0.81$), ป้ายประกาศ/ป้ายโฆษณา ($\bar{x} = 1.93$, $SD = 0.75$) และนิตยสาร ($\bar{x} = 2.02$, $SD = 0.69$)

4.2.3 ความรู้เรื่องการคัดแยกขยะของประชาชนในเขตเทศบาลนครนครปฐม ตำบลพระปฐมเจดีย์ อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม

ระดับความรู้เรื่องการคัดแยกขยะของประชาชนในเขตเทศบาลนครนครปฐม ตำบลพระปฐมเจดีย์ อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม จากการตอบแบบสัมภาษณ์ในส่วนที่ 3 แสดงดังในตารางที่ 4.8

ตารางที่ 4.8 ระดับความรู้เรื่องการคัดแยกขยะของประชาชนในเขตเทศบาลนครนครปฐม ตำบล
พระปฐมเจดีย์ อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม

ระดับความรู้เรื่องการคัดแยกขยะ	ประชาชนที่มีความรู้เรื่องการคัดแยกขยะ (n=282)	
	จำนวน (ครัวเรือน)	เปอร์เซ็นต์
สูง (7.35-11.00 คะแนน)	238	84.4
ปานกลาง (3.68-7.34 คะแนน)	41	14.5
ต่ำ (0.00-3.67 คะแนน)	3	1.1

จากตารางที่ 4.8 พบว่า ประชาชนในเขตเทศบาลนครนครปฐม ตำบลพระปฐมเจดีย์ ส่วนใหญ่ (84.4%) มีความรู้เรื่องการคัดแยกขยะอยู่ในระดับสูง คือ ประชาชนมีความรู้เกี่ยวกับประเภทของขยะ หลักการ 3R วิธีจัดการที่เหมาะสมสำหรับขยะแต่ละประเภท โดยประชาชนสามารถตอบคำถามได้ถูกต้อง > 67% ของคะแนนเต็ม (ได้คะแนน \geq 7.35 คะแนน จากคะแนนเต็ม 11 คะแนน)

4.2.4 ความตระหนักในการคัดแยกขยะของประชาชนในเขตเทศบาลนครนครปฐม ตำบลพระปฐมเจดีย์ อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม

ระดับความตระหนักในการคัดแยกขยะของประชาชนในเขตเทศบาลนครนครปฐม ตำบลพระปฐมเจดีย์ อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม จากการตอบแบบสัมภาษณ์ใน ส่วนที่ 4 แสดงดังในตารางที่ 4.9

ตารางที่ 4.9 ระดับความตระหนักในการคัดแยกขยะของประชาชนในเขตเทศบาลนครนครปฐม
ตำบลพระปฐมเจดีย์ อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม

ระดับความตระหนัก ในการคัดแยกขยะ	ประชาชนที่มีความตระหนักในการคัดแยกขยะ (n=282)	
	จำนวน (ครัวเรือน)	เปอร์เซ็นต์
สูง (25-36 คะแนน)	256	90.8
ปานกลาง (13-24 คะแนน)	26	9.2
ต่ำ (0-12 คะแนน)	0	0

จากตารางที่ 4.9 พบว่า ประชาชนในเขตเทศบาลนครนครปฐม ๙ ส่วนใหญ่ (90.8%) มีความตระหนักในการคัดแยกขยะอยู่ในระดับสูง คือ ประชาชนมีความตระหนักเกี่ยวกับ ผู้ที่ควรมี

ส่วนร่วมในการคัดแยกขยะ และประโยชน์ของการคัดแยกขยะ โดยประชาชนได้คะแนนในส่วนนี้ > 67% ของคะแนนเต็ม (ได้คะแนน ≥ 25 คะแนน จากคะแนนเต็ม 36 คะแนน)

4.2.5 การมีส่วนร่วมในการคัดแยกขยะของประชาชนในเขตเทศบาลนครนครปฐม ตำบลพระปฐมเจดีย์ อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม

การมีส่วนร่วมในการคัดแยกขยะของประชาชนในเขตเทศบาลนครนครปฐม ฯ จากการตอบแบบสัมภาษณ์ในส่วนที่ 5 แบ่งการศึกษาเป็น 2 ส่วนย่อย ดังนี้

ส่วนย่อยที่ 1 ระดับการคัดแยกขยะในครัวเรือนของประชาชนในเขตเทศบาลนครนครปฐม ตำบลพระปฐมเจดีย์ อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม จากส่วนที่ 5.1 ในแบบสัมภาษณ์แสดงดังในตารางที่ 4.10

ตารางที่ 4.10 ระดับการคัดแยกขยะในครัวเรือนของประชาชนในเขตเทศบาลนครนครปฐม
ตำบลพระปฐมเจดีย์ อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม

ระดับการคัดแยกขยะในครัวเรือน	ประชาชนที่มีการคัดแยกขยะในครัวเรือน (n=282)	
	จำนวน (ครัวเรือน)	เปอร์เซ็นต์
สูง (11-15 คะแนน)	114	40.4
ปานกลาง (6-10 คะแนน)	111	39.4
ต่ำ (0-5 คะแนน)	57	20.2

จากตารางที่ 4.10 พบว่า ประชาชนในเขตเทศบาลนครนครปฐม ฯ ส่วนใหญ่ (40.4%) มีระดับการคัดแยกขยะในครัวเรือนอยู่ในระดับสูง คือ ประชาชนมีการคัดแยกขยะภายในครัวเรือนเป็นประจำ (> 3 วันต่อสัปดาห์)

ส่วนย่อยที่ 2 การมีส่วนร่วมทางสังคมในคัดแยกขยะ ของประชาชนในเขตเทศบาลนครนครปฐม ฯ จากส่วนที่ 5.2 ในแบบสัมภาษณ์ แสดงดังในตารางที่ 4.11

ตารางที่ 4.11 ระดับการมีส่วนร่วมทางสังคมในคัดแยกขยะของประชาชนในเขตเทศบาลนครนครปฐม ตำบลพระปฐมเจดีย์ อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม

ระดับการมีส่วนร่วมทางสังคม ฯ	ประชาชนที่มีการมีส่วนร่วมทางสังคม ฯ (n=282)	
	จำนวน (ครัวเรือน)	เปอร์เซ็นต์
สูง (13-18 คะแนน)	14	5.0
ปานกลาง (7-12 คะแนน)	68	24.1
ต่ำ (0-6 คะแนน)	200	70.9

จากตารางที่ 4.11 พบว่า ประชาชนในเขตเทศบาลนครนครปฐม ฯ ส่วนใหญ่ (70.9%) มีส่วนร่วมทางสังคมในการคัดแยกขยะอยู่ในระดับต่ำ คือ มีการเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคมที่เกี่ยวกับการคัดแยกขยะในตำบลพระปฐมเจดีย์บ้าง นาน ๆ ครั้ง (น้อยกว่า 2 ครั้งต่อปี)

4.2.6 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการคัดแยกขยะในครัวเรือน และการมีส่วนร่วมทางสังคมในการคัดแยกขยะของประชาชนในเขตเทศบาลนครนครปฐม ฯ

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการคัดแยกขยะในครัวเรือน และการมีส่วนร่วมทางสังคมในการคัดแยกขยะของประชาชนในเขตเทศบาลนครนครปฐม ฯ แสดงดังในตารางที่ 4.12 และตารางที่ 4.13 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.12 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่าง ๆ กับการคัดแยกขยะในครัวเรือนของประชาชนในเขตเทศบาลนครนครปฐม ตำบลพระปฐมเจดีย์ อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม

ปัจจัย	การคัดแยกขยะในครัวเรือน			
	χ^2	p-value	Coefficient	p-value
ด้านบุคคล				
1. เพศ	1.096	0.578		
2. อายุ	21.143	0.020*	0.088	0.238
3. ระดับการศึกษา	26.835	0.008*	0.101	0.207
4. อาชีพ	28.122	0.014*	0.223	0.014
5. รายได้เฉลี่ยครอบครัวต่อเดือน	22.446	0.004*	0.271	0.000
6. จำนวนสมาชิกในครัวเรือน	38.217	0.000*	0.212	0.009
7. ความรู้เรื่องการคัดแยกขยะ	3.680	0.451		
8. ความตระหนักในการคัดแยกขยะ	15.794	0.000*	0.444	0.016

ตารางที่ 4.12 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่าง ๆ กับการคัดแยกขยะในครัวเรือนของประชาชนในเขตเทศบาลนครนครปฐม ตำบลพระปฐมเจดีย์ อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม (ต่อ)

ปัจจัย	การคัดแยกขยะในครัวเรือน			
	χ^2	p-value	Coefficient	p-value
ด้านสังคม				
9. ความถี่การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร	4.770	0.312		
10. ความเข้าใจในข้อมูลข่าวสาร	5.059	0.281		
11. ความถี่การเข้ามาในชุมชนของผู้รับซื้อของเก่า	10.350	0.241		
12. ความถี่การได้รับบริการเก็บขนขยะจากหน่วยงาน	7.399	0.285		
ด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ				
13. พื้นที่จัดเก็บขยะที่คัดแยก	43.757	0.000*	0.493	0.000
14. ประเภทที่อยู่อาศัย	24.893	0.000*	0.210	0.000

หมายเหตุ: *มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ($p < 0.05$) เมื่อวิเคราะห์ด้วย Chi-square Tests

จากตารางที่ 14.12 ผลการวิเคราะห์ด้วย Chi-square Tests พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) กับการคัดแยกขยะในครัวเรือนของประชาชนในเขตเทศบาลนครนครปฐม ๆ ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยครอบครัวต่อเดือน จำนวนสมาชิกในครัวเรือน ความตระหนักเรื่องการคัดแยกขยะ พื้นที่จัดเก็บขยะที่คัดแยกแล้ว และประเภทที่อยู่อาศัย โดยเมื่อนำปัจจัยดังกล่าวที่มีความสัมพันธ์กับการคัดแยกขยะในครัวเรือนของประชาชนในเขตเทศบาลนครนครปฐม ๆ มาวิเคราะห์ต่อเพื่อหาค่าสัมประสิทธิ์และทิศทางของความสัมพันธ์ด้วย Gamma Coefficient หรือ Crammer's V Coefficient พบว่า เมื่อวิเคราะห์ด้วย Crammer's V Coefficient ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) กับการคัดแยกขยะในครัวเรือน (ตารางที่ 14.12) ได้แก่ อาชีพ และประเภทที่อยู่อาศัย รวมทั้งเมื่อวิเคราะห์ด้วย Gamma Coefficient พบว่า มี 6 ปัจจัย ที่มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการคัดแยกขยะในครัวเรือนของประชาชนในเขตเทศบาลนครนครปฐม ๆ โดยเมื่อเรียงลำดับจากความสัมพันธ์จากมากไปหาน้อย

ได้แก่ พื้นที่จัดเก็บขยะที่คัดแยกแล้ว > ความตระหนักในการคัดแยกขยะ > รายได้เฉลี่ยของครอบครัวต่อเดือน > จำนวนสมาชิกในครัวเรือน > ระดับการศึกษา > อายุ

ตารางที่ 4.13 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่าง ๆ กับการมีส่วนร่วมทางสังคมในการคัดแยกขยะของประชาชนในเขตเทศบาลนครนครปฐม ตำบลพระปฐมเจดีย์ อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม

ปัจจัย	การมีส่วนร่วมทางสังคมในการคัดแยกขยะ			
	χ^2	p	Coefficient	p
ด้านบุคคล				
1. เพศ	0.090	0.956		
2. อายุ	11.799	0.299		
3. ระดับการศึกษา	23.864	0.021*	-0.054	0.562
4. อาชีพ	12.771	0.545		
5. รายได้เฉลี่ยครอบครัวต่อเดือน	35.346	0.000*	-0.219	0.018
6. จำนวนสมาชิกในครัวเรือน	15.001	0.020*	0.294	0.002
7. ความรู้เรื่องการคัดแยกขยะ	6.387	0.172		
8. ความตระหนักในการคัดแยกขยะ	7.968	0.019*	-0.400	0.061
ด้านสังคม				
9. ความถี่การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร	24.595	0.000*	0.462	0.000
10. ความเข้าใจในข้อมูลข่าวสาร	5.035	0.284		
11. ความถี่การเข้ามาในชุมชนของผู้รับซื้อของเก่า	11.762	0.162		
12. ความถี่การได้รับบริการเก็บขนขยะจากหน่วยงาน	18.869	0.004*	0.177	0.089
ด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ				
13. พื้นที่จัดเก็บขยะที่คัดแยกแล้ว	2.662	0.264		
14. ประเภทที่อยู่อาศัย	4.780	0.311		

หมายเหตุ: *มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ($p < 0.05$) เมื่อวิเคราะห์ด้วย Chi-square Tests

จากตารางที่ 4.13 ผลการวิเคราะห์ด้วย Chi-square Tests พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) กับการมีส่วนร่วมทางสังคมในการคัดแยกขยะของประชาชนในเขตเทศบาลนครนครปฐม ๔ ได้แก่ ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยครอบครัวต่อเดือน จำนวนสมาชิกในครัวเรือน ความตระหนักในการคัดแยกขยะ ความถี่การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร และความถี่การได้รับบริการเก็บขนขยะจากหน่วยงาน เมื่อนำปัจจัยดังกล่าวที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางสังคมในการคัดแยกขยะของประชาชนในเขตเทศบาลนครนครปฐม ๔ มาวิเคราะห์ต่อเพื่อหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์และทิศทางของความสัมพันธ์ด้วย Gamma Coefficient หรือ Crammer's V Coefficient พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) ต่อการมีส่วนร่วมทางสังคมในการคัดแยกขยะของประชาชนในเขตเทศบาลนครนครปฐม ๔ (ตารางที่ 14.13) เมื่อวิเคราะห์ด้วย Gamma Coefficient พบว่า มี 3 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการมีส่วนร่วมทางสังคมในการคัดแยกขยะของประชาชนในเขตเทศบาลนครนครปฐม ๔ โดยเมื่อเรียงลำดับจากความสัมพันธ์จากมากไปหาน้อย ได้แก่ ความถี่การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร > จำนวนสมาชิกในครัวเรือน > ความถี่การได้รับบริการเก็บขนขยะจากหน่วยงาน นอกจากนี้เมื่อวิเคราะห์ด้วย Gamma Coefficient พบว่า มี 3 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์เชิงลบกับการมีส่วนร่วมทางสังคมในการคัดแยกขยะของประชาชนในเขตเทศบาลนครนครปฐม ๔ (ตารางที่ 14.13) โดยเมื่อเรียงลำดับจากความสัมพันธ์จากมากไปหาน้อย ได้แก่ ความตระหนักในการคัดแยกขยะ > รายได้เฉลี่ยครอบครัวต่อเดือน > ระดับการศึกษา

4.3 การคัดแยกขยะของประชาชนนอกเขตเทศบาลนครนครปฐม ตำบลโพรงมะเดื่อ อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม

4.3.1 ข้อมูลทั่วไปของตัวแทนครัวเรือนและข้อมูลทั่วไปอื่น ๆ ของครัวเรือน ของประชาชนนอกเขตเทศบาลนครนครปฐม ตำบลโพรงมะเดื่อ อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม

ข้อมูลทั่วไปของตัวแทนครัวเรือนและข้อมูลทั่วไปอื่น ๆ ของครัวเรือน ของประชาชนในเขตเทศบาลนครนครปฐม ๔ จากการตอบแบบสอบถามส่วนที่ 1 แสดงดังในตารางที่ 4.14

ตารางที่ 4.14 ข้อมูลทั่วไปของตัวแทนครัวเรือนและข้อมูลทั่วไปอื่น ๆ ของครัวเรือน ของประชาชนนอกเขตเทศบาลนครนครปฐม ตำบลโพรงมะเดื่อ อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม

ข้อมูลทั่วไป	ครัวเรือนที่มีลักษณะตามที่กำหนด (n=110)	
	จำนวน (ครัวเรือน)	เปอร์เซ็นต์
ข้อมูลทั่วไปของตัวแทนครัวเรือน ๑ :		
1. เพศ		
ชาย	44	40
หญิง	66	60
2. อายุ		
12-24 ปี	2	1.8
25-34 ปี	4	3.6
35-44 ปี	15	13.6
45-54 ปี	44	40.0
55-64 ปี	31	28.2
≥65 ปี	14	12.7
3. ระดับการศึกษาสูงสุด		
ไม่ได้เรียน	1	0.9
ประถมศึกษา	68	61.8
มัธยมศึกษาตอนต้น	12	10.9
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.	18	16.4
อนุปริญญา/ปวส.	3	2.7
ปริญญาตรี	5	4.5
สูงกว่าปริญญาตรี	3	2.7
4. อาชีพ		
รับจ้าง	48	43.6
ทำนา/ทำสวน/ทำไร่	17	15.5
ค้าขาย	17	15.5
เลี้ยงสัตว์	2	1.8
แม่บ้าน/พ่อบ้าน	18	16.4
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	2	1.8
ว่างงาน	4	3.6
นักเรียน/นักศึกษา	2	1.8

ตารางที่ 4.14 ข้อมูลทั่วไปของตัวแทนครัวเรือนและข้อมูลทั่วไปอื่น ๆ ของครัวเรือน ของประชาชนนอกเขตเทศบาลนครนครปฐม ตำบลโพรงมะเดื่อ อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	ครัวเรือนที่มีลักษณะตามที่กำหนด (n=110)	
	จำนวน (ครัวเรือน)	เปอร์เซ็นต์
ข้อมูลทั่วไปอื่น ๆ ของครัวเรือน :		
5. รายได้เฉลี่ยของครอบครัว		
≤5,000 บาทต่อเดือน	29	26.4
5,001-10,000 บาทต่อเดือน	47	42.7
10,001-20,000 บาทต่อเดือน	21	19.1
20,001-30,000 บาทต่อเดือน	8	7.3
≥30,001 บาทต่อเดือน	5	4.5
6. จำนวนสมาชิกในครัวเรือน		
1-2 คน	12	10.9
3-4 คน	38	35.5
5-6 คน	41	37.3
≥7 คน	19	17.3
7. พื้นที่จัดเก็บขยะที่คัดแยกแล้ว		
ไม่มี	30	27.3
มี	80	72.7
8. ประเภทที่พักอาศัย		
บ้านเดี่ยว	93	84.5
บ้านแถว/ห้องแถว/อาคารชุด	7	6.4
สิ่งก่อสร้างที่เป็นที่พักอาศัยชั่วคราว	10	9.1
9. ผู้รับซื้อของเก่าเข้ามาในชุมชน		
ไม่มี	1	0.9
มี		
1-2 ครั้งต่อเดือน	70	63.6
3-9 ครั้งต่อเดือน	36	32.7
10-16 ครั้งต่อเดือน	2	1.8
≥17 ครั้งต่อเดือน	1	0.9

ตารางที่ 4.14 ข้อมูลทั่วไปของตัวแทนครัวเรือนและข้อมูลทั่วไปอื่น ๆ ของครัวเรือน ของประชาชนนอกเขตเทศบาลนครนครปฐม ตำบลโพรงมะเดื่อ อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	ครัวเรือนที่มีลักษณะตามที่กำหนด (n=110)	
	จำนวน (ครัวเรือน)	เปอร์เซ็นต์
10. บริการเก็บขยะจากหน่วยงาน		
ไม่มี	5	4.5
มี (1 ครั้งต่อสัปดาห์)	105	95.5

จากตารางที่ 4.14 พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่ นอกเขตเทศบาลนครนครปฐม ๑ เป็นเพศหญิง (60%) มีอายุอยู่ในช่วง 45-54 ปี (40%) มีการศึกษาสูงสุดระดับประถมศึกษา (61.8%) รองลงมาเป็นระดับมัธยมปลาย/ปวช. (16.4%) และมัธยมต้น (10.9%) ประกอบอาชีพรับจ้าง (43.6%) มีรายได้เฉลี่ยของครอบครัว 5,001-10,000 บาทต่อเดือน (42.7%) มีจำนวนสมาชิกในบ้าน 5-6 คน (37.3%) สำหรับด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ พบว่า ส่วนใหญ่ประเภทที่อยู่อาศัยเป็นบ้านเดี่ยว (84.5%) และมีพื้นที่สำหรับจัดเก็บขยะที่คัดแยกแล้ว (72.7%) ส่วนด้านสังคม พบว่า ผู้รับซื้อของเก่าเข้ามารับซื้อขยะเฉลี่ย 1 ครั้งต่อเดือน (40%) และได้รับบริการเก็บขยะจากหน่วยงาน 1 ครั้งต่อสัปดาห์ (95.5%)

4.3.2 การรับรู้ข้อมูลข่าวสารเรื่องการคัดแยกขยะ ของประชาชนนอกเขตเทศบาลนครนครปฐม ตำบลโพรงมะเดื่อ อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม

การรับรู้ข้อมูลข่าวสารเรื่องการคัดแยกขยะ ของประชาชนนอกเขตเทศบาลนครนครปฐม ๑ จากการตอบแบบสัมภาษณ์ส่วนที่ 2 แบ่งผลการศึกษาเป็น 2 ส่วนย่อย ดังนี้

ส่วนย่อยที่ 1 ความถี่การรับรู้ข้อมูลข่าวสารเรื่องการคัดแยกขยะ ของประชาชนนอกเขตเทศบาลนครนครปฐม ๑ จากค่าเฉลี่ยรวมความถี่ในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเรื่องการคัดแยกขยะของทุกแหล่งข้อมูลข่าวสาร พบว่า ส่วนใหญ่ (50.9%) มีความถี่อยู่ในระดับต่ำ (ตารางที่ 4.15) คือ ประชาชนนอกเขตเทศบาลนครนครปฐม ๑ มีความถี่ในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเรื่องการคัดแยกขยะจากสื่อต่าง ๆ น้อยกว่า 2 ครั้งต่อปี และเมื่อแยกการรับรู้ข้อมูลข่าวสารจากแหล่งต่าง ๆ ดังแสดงในตารางที่ 4.16 พบว่า ประชาชนนอกเขตเทศบาลนครนครปฐม ๑ มีความถี่การรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการคัดแยกขยะ จากแหล่งข้อมูลประเภทสื่อโทรทัศน์สูงที่สุด ($\bar{x} = 2.05$, $SD = 1.04$) ในขณะที่มีความถี่การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ๑ ในระดับต่ำที่สุดจากสื่อแผ่นพับ/ใบปลิว ($\bar{x} = 0.35$, $SD = 0.74$)

ตารางที่ 4.15 ระดับความถี่ในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเรื่องการคัดแยกขยะ ของประชาชนนอกเขตเทศบาลนครนครปฐม ตำบลโพรงมะเดื่อ อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม

ระดับความถี่การรับรู้ข้อมูล ข่าวสาร ๑	ประชาชนที่มีความถี่การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ๑ (n=110)	
	จำนวน (ครัวเรือน)	เปอร์เซ็นต์
สูง (27-39 คะแนน)	19	17.3
ปานกลาง (14-26คะแนน)	35	31.8
ต่ำ (0-13คะแนน)	56	50.9

ตารางที่ 4.16 ความถี่การรับรู้ข้อมูลข่าวสารจากแหล่งข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ เรื่องการคัดแยกขยะ ของประชาชนนอกเขตเทศบาลนครนครปฐม ตำบลโพรงมะเดื่อ อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม

แหล่งข้อมูลข่าวสาร ๑	คะแนนความถี่การรับรู้ข้อมูลข่าวสารจากแหล่งต่าง ๆ (n=110)	
	\bar{x}	SD
บุคคล		
เจ้าหน้าที่เทศบาล/อบต.	1.42	1.23
อสม.	1.78	1.21
ครู/อาจารย์	1.15	1.19
ทั้งหมดจากบุคคล	1.32	1.21
หน่วยงาน		
เทศบาล/อบต.	1.42	1.28
ทั้งหมดจากหน่วยงาน	1.42	1.28
สื่อต่าง ๆ		
หอกระจายข่าวชุมชน	0.97	1.20
หนังสือพิมพ์	1.06	1.23
นิตยสาร	0.80	1.02
ป้ายประกาศ/ป้ายโฆษณา	0.95	1.01
แผ่นพับ/ใบปลิว	0.68	0.91
วิทยุ	0.85	1.08
โทรทัศน์	2.05	1.04
อินเทอร์เน็ต	0.79	1.05
ทั้งหมดจากสื่อต่าง ๆ	1.02	1.14

หมายเหตุ: \bar{x} คือ ค่าเฉลี่ยของคะแนนความถี่การรับรู้ข้อมูลข่าวสารจากแหล่งต่าง ๆ เรื่องการคัดแยกขยะ ของประชาชน จำนวน 110 คน นอกเขตเทศบาลนครนครปฐม ซึ่งความถี่ในการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ๆ แต่ละแหล่งข้อมูลข่าวสาร ๆ ของประชาชนแต่ละคน มีคะแนนเต็ม 3 คะแนน

ส่วนย่อยที่ 2 ระดับความเข้าใจข้อมูลข่าวสารเรื่องการคัดแยกขยะที่ได้รับ ของประชาชนนอกเขตเทศบาลนครนครปฐม ๆ แสดงดังในตารางที่ 4.17 และความเข้าใจในข้อมูลข่าวสารจากแหล่งต่าง ๆ เรื่องการคัดแยกขยะ แสดงดังในตารางที่ 4.18

ตารางที่ 4.17 ระดับความเข้าใจข้อมูลข่าวสารเรื่องการคัดแยกขยะของประชาชนนอกเขตเทศบาลนครนครปฐม ตำบลโพรงมะเดื่อ อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม

ความเข้าใจข้อมูลข่าวสาร ๆ	ประชาชนที่มีความเข้าใจในข้อมูลข่าวสาร ๆ (n=110)	
	จำนวน (ครัวเรือน)	เปอร์เซ็นต์
สูง (27-39 คะแนน)	63	57.3
ปานกลาง (14-26 คะแนน)	44	40.0
ต่ำ (0-13 คะแนน)	3	2.7

จากตารางที่ 4.17 พบว่า ประชาชนนอกเขตเทศบาลนครนครปฐม ๆ ส่วนใหญ่ (57.3%) มีความเข้าใจข้อมูลข่าวสาร ๆ อยู่ในระดับสูง คือ รับรู้ข้อมูลข่าวสาร ๆ แล้วเข้าใจและนำไปปฏิบัติได้ถูกต้องทั้งหมด

ตารางที่ 4.18 ความความเข้าใจข้อมูลข่าวสารจากสื่อต่าง ๆ เรื่องการคัดแยกขยะ ของประชาชนนอกเขตเทศบาลนครนครปฐม ตำบลโพรงมะเดื่อ อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม

แหล่งข้อมูลข่าวสาร ๆ	คะแนนความเข้าใจข้อมูลข่าวสารจากแหล่งต่าง ๆ (n=110)	
	\bar{x}	SD
บุคคล		
เจ้าหน้าที่เทศบาล/อบต.	2.29	0.60
อสม.	2.44	0.57

ตารางที่ 4.18 ความความเข้าใจข้อมูลข่าวสารจากสื่อต่าง ๆ เรื่องการคัดแยกขยะ ของประชาชน นอกเขตเทศบาลนครนครปฐม ตำบลโพรงมะเดื่อ อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัด นครปฐม (ต่อ)

แหล่งข้อมูลข่าวสาร ๑	คะแนนความเข้าใจข้อมูลข่าวสารจากแหล่งต่าง ๆ (n=110)	
	\bar{x}	SD
เพื่อนบ้าน	2.17	0.66
ครู/อาจารย์	2.35	0.65
ทั้งหมดจากบุคคล	2.29	0.59
หน่วยงาน		
เทศบาล/อบต.	2.22	0.62
ทั้งหมดจากหน่วยงาน	2.22	0.62
สื่อต่าง ๆ		
หอกระจายข่าวชุมชน	2.18	0.68
หนังสือพิมพ์	2.15	0.66
นิตยสาร	1.98	0.53
ป้ายประกาศ/ป้ายโฆษณา	2.05	0.62
แผ่นพับ/ใบปลิว	1.94	0.48
วิทยุ	2.06	0.63
โทรทัศน์	2.41	0.64
อินเทอร์เน็ต	2.02	0.83
ทั้งหมดจากสื่อต่าง ๆ	2.10	0.66

หมายเหตุ: \bar{x} คือ ค่าเฉลี่ยของคะแนนความเข้าใจในข้อมูลข่าวสารจากแหล่งต่าง ๆ เรื่องการคัดแยกขยะ ของประชาชน จำนวน 110 คน นอกเขตเทศบาลนครนครปฐม ซึ่งความถี่ในการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ๑ แต่ละแหล่งข้อมูลข่าวสาร ๑ ของประชาชนแต่ละคนมีคะแนนเต็ม 3 คะแนน

จากตารางที่ 4.18 พบว่า ประชาชนนอกเขตเทศบาลนครนครปฐม ๑ มีความเข้าใจข้อมูลข่าวสารเรื่องการคัดแยกขยะในระดับสูง จากแหล่งข้อมูลประเภท อสม. ($\bar{x} = 2.44$, SD =

0.57) และ โทรทัสน์ ($\bar{x} = 2.41$, $SD = 0.64$) ในขณะที่ประชาชนมีความเข้าใจสื่อแผ่นพับ/ใบปลิวในระดับต่ำที่สุด ($\bar{x} = 1.94$, $SD = 0.48$)

4.3.3 ความรู้เรื่องการค้าแยกขยะ ของประชาชนนอกเขตเทศบาลนครนครปฐม ตำบลโพรงมะเดื่อ อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม

ระดับความรู้เรื่องการค้าแยกขยะ ของประชาชนนอกเขตเทศบาลนครนครปฐม ตำบลโพรงมะเดื่อ อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม จากการตอบแบบสัมภาษณ์ใน ส่วนที่ 3 แสดงดังในตารางที่ 4.19

ตารางที่ 4.19 ระดับความรู้เรื่องการค้าแยกขยะ ของประชาชนนอกเขตเทศบาลนครนครปฐม ตำบลโพรงมะเดื่อ อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม

ระดับความรู้เรื่องการค้าแยกขยะ	ประชาชนที่มีความรู้เรื่องการค้าแยกขยะ (n=110)	
	จำนวน (ครัวเรือน)	เปอร์เซ็นต์
สูง (7.35-11.00 คะแนน)	79	71.8
ปานกลาง (3.68-7.34 คะแนน)	31	28.2
ต่ำ (0.00-3.67 คะแนน)	0	0

จากตารางที่ 4.19 พบว่า ประชาชนนอกเขตเทศบาลนครนครปฐม ๗ ส่วนใหญ่ (71.8%) มีความรู้เรื่องการค้าแยกขยะอยู่ในระดับสูง คือ ประชาชนมีความรู้เกี่ยวกับประเภทของขยะ หลักการ 3R และวิธีการที่เหมาะสมสำหรับขยะแต่ละประเภท โดยประชาชนสามารถตอบคำถามความรู้เรื่องการค้าแยกขยะ ได้ถูกต้องมากกว่า 67% ของคะแนนเต็ม (ได้คะแนน ≥ 7.35 คะแนน จากคะแนนเต็ม 11 คะแนน)

4.3.4 ความตระหนักในการคัดแยกขยะ ของประชาชนนอกเขตเทศบาลนครนครปฐม ตำบลโพรงมะเดื่อ อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม

ระดับความตระหนักในการคัดแยกขยะ ของประชาชนนอกเขตเทศบาลนครนครปฐม ตำบลโพรงมะเดื่อ อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม จากการตอบแบบสัมภาษณ์ใน ส่วนที่ 4 แสดงดังในตารางที่ 4.20

ตารางที่ 4.20 ระดับความตระหนักในการคัดแยกขยะ ของประชาชนนอกเขตเทศบาลนครนครปฐม ตำบลโพรงมะเดื่อ อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม

ระดับความตระหนักต่อการคัดแยกขยะ	ประชาชนที่มีความตระหนักในการคัดแยกขยะ (n=110)	
	จำนวน (ครัวเรือน)	เปอร์เซ็นต์
สูง (25-36 คะแนน)	90	81.8
ปานกลาง (13-24 คะแนน)	20	18.2
ต่ำ (0-12 คะแนน)	0	0

จากตารางที่ 4.20 พบว่า ประชาชนนอกเขตเทศบาลนครนครปฐม ๗ ส่วนใหญ่ (81.8%) มีความตระหนักในการคัดแยกขยะในระดับสูง คือ ประชาชนมีความตระหนักเกี่ยวกับ ผู้ที่ควรมีส่วนในการคัดแยกขยะ และประโยชน์ของการคัดแยกขยะ โดยได้คะแนนในส่วนนี้มากกว่า 67% ของคะแนนเต็ม (ได้คะแนน ≥ 25 คะแนน จากคะแนนเต็ม 36 คะแนน)

4.3.5 การมีส่วนร่วมในการคัดแยกขยะ ของประชาชนนอกเขตเทศบาลนครนครปฐม ตำบลโพรงมะเดื่อ อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม

การมีส่วนร่วมในการคัดแยกขยะ ของประชาชนนอกเขตเทศบาลนครนครปฐม ๗ จากการตอบแบบสัมภาษณ์ในส่วนที่ 5 แบ่งการศึกษาเป็น 2 ส่วนย่อย ดังนี้

ส่วนย่อยที่ 1 ระดับการคัดแยกขยะในครัวเรือน ของประชาชนนอกเขตเทศบาลนครนครปฐม ตำบลโพรงมะเดื่อ อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม จากส่วนที่ 5.1 ในแบบสัมภาษณ์แสดงดังในตารางที่ 4.21

ตารางที่ 4.21 ระดับการคัดแยกขยะในครัวเรือน ของประชาชนนอกเขตเทศบาลนครนครปฐม ตำบลโพรงมะเดื่อ อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม

ระดับการคัดแยกขยะในครัวเรือน	ประชาชนที่มีการคัดแยกขยะในครัวเรือน (n=110)	
	จำนวน (ครัวเรือน)	เปอร์เซ็นต์
สูง (11-15 คะแนน)	56	50.9
ปานกลาง (6-10 คะแนน)	42	38.2
ต่ำ (0-5 คะแนน)	12	10.9

จากตารางที่ 4.21 พบว่า ประชาชนนอกเขตเทศบาลนครนครปฐม ๙ ส่วนใหญ่ (50.9%) มีการคัดแยกขยะภายในครัวเรือนอยู่ในระดับสูง คือ คัดแยกขยะภายในครัวเรือนเป็นประจำ (มากกว่า 3 วันต่อสัปดาห์)

ส่วนย่อยที่ 2 การมีส่วนร่วมทางสังคมในคัดแยกขยะ ของประชาชนนอกเขตเทศบาลนครนครปฐม ๙ จากส่วนที่ 5.2 ในแบบสัมภาษณ์ แสดงดังในตารางที่ 4.22

ตารางที่ 4.22 ระดับการมีส่วนร่วมทางสังคมในคัดแยกขยะ ของประชาชนนอกเขตเทศบาลนครนครปฐม ตำบลโพรงมะเดื่อ อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม

ระดับการมีส่วนร่วมทางสังคม ๙	ประชาชนที่มีการมีส่วนร่วมทางสังคม ๙ (n=110)	
	จำนวน (ครัวเรือน)	เปอร์เซ็นต์
สูง (13-18 คะแนน)	25	22.7
ปานกลาง (7-12 คะแนน)	30	27.3
ต่ำ (0-6 คะแนน)	55	50.0

จากตารางที่ 4.22 พบว่า ประชาชนนอกเขตเทศบาลนครนครปฐม ๙ ส่วนใหญ่ (50%) มีส่วนร่วมทางสังคมในการคัดแยกขยะอยู่ในระดับต่ำ คือ มีการเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคมที่เกี่ยวกับการคัดแยกขยะบ้าง นาน ๆ ครั้ง (น้อยกว่า 2 ครั้งต่อปี)

4.3.6 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการคัดแยกขยะในครัวเรือน และการมีส่วนร่วมทางสังคมในการคัดแยกขยะ ของประชาชนนอกเขตเทศบาลนครนครปฐม ๙

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการคัดแยกขยะในครัวเรือน และการมีส่วนร่วมทางสังคมในการคัดแยกขยะ ของประชาชนนอกเขตเทศบาลนครนครปฐม ๙ แสดงดังในตารางที่ 4.23 และตารางที่ 4.24 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.23 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่าง ๆ กับการคัดแยกขยะในครัวเรือนของประชาชนนอกเขตเทศบาลนครนครปฐม ตำบลโพรงมะเดื่อ อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม

ปัจจัย	การคัดแยกขยะในครัวเรือน			
	χ^2	p	Coefficient	p
ด้านบุคคล				
1. เพศ	7.569	0.023*	0.262	0.023
2. อายุ	6.273	0.792		

ตารางที่ 4.23 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่าง ๆ กับการคัดแยกขยะในครัวเรือนของประชาชนนอกเขตเทศบาลนครนครปฐม ตำบลโพรงมะเดื่อ อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม (ต่อ)

ปัจจัย	การคัดแยกขยะในครัวเรือน			
	χ^2	p-value	Coefficient	p-value
3. ระดับการศึกษา	14.090	0.295		
4. อาชีพ	9.269	0.813		
5. รายได้เฉลี่ยของครอบครัวต่อเดือน	4.102	0.848		
6. จำนวนสมาชิกในครัวเรือน	8.948	0.177		
7. ความรู้เรื่องการคัดแยกขยะ	1.391	0.499		
8. ความตระหนักในการคัดแยกขยะ	9.447	0.009*	0.440	0.021
ด้านสังคม				
9. ความถี่การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร	7.440	0.114		
10. ความเข้าใจในข้อมูลข่าวสาร	20.698	0.000*	0.536	0.000
11. ความถี่การเข้ามาในชุมชนของผู้รับซื้อของเก่า	6.613	0.579		
12. ความถี่การได้รับบริการเก็บขนขยะจากหน่วยงาน	1.347	0.510		
ด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ				
13. พื้นที่จัดเก็บขยะที่คัดแยก	17.359	0.000*	0.581	0.001
14. ประเภทที่อยู่อาศัย	13.362	0.010*	0.246	0.010

หมายเหตุ: *มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ($p < 0.05$) เมื่อวิเคราะห์ด้วย Chi-square Tests

จากตารางที่ 4.23 ผลการวิเคราะห์ด้วย Chi-square Tests พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) กับการคัดแยกขยะในครัวเรือนของประชาชนนอกเขตเทศบาลนครนครปฐม ตำบลโพรงมะเดื่อ ได้แก่ เพศ ความตระหนัก ความเข้าใจข้อมูลข่าวสาร ประเภทที่อยู่อาศัย และพื้นที่จัดเก็บขยะที่คัดแยกแล้ว และเมื่อนำปัจจัยดังกล่าวที่มีความสัมพันธ์กับการคัดแยกขยะในครัวเรือนของประชาชนนอกเขตเทศบาลนครนครปฐม ฯ มาวิเคราะห์ต่อเพื่อหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์และทิศทางของความสัมพันธ์ด้วย Gamma Coefficient หรือ Cramer's

V Coefficient (ตารางที่ 4.23) พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญ ($p < 0.05$) ต่อการคัดแยกขยะในครัวเรือนของประชาชนนอกเขตเทศบาลนครนครปฐม ๑ ได้แก่ เพศ และประเภทที่อยู่อาศัย เมื่อวิเคราะห์ด้วย Cramer's V Coefficient รวมทั้งเมื่อวิเคราะห์ด้วย Gamma Coefficient พบว่ามี 3 ปัจจัย ที่มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการคัดแยกขยะในครัวเรือนของประชาชนนอกเขตเทศบาลนครนครปฐม ๑ โดยเมื่อเรียงลำดับจากความสัมพันธ์จากมากไปหาน้อย ได้แก่ พื้นที่จัดเก็บขยะที่คัดแยกแล้ว > ความเข้าใจในข้อมูลข่าวสาร > ความตระหนักในการคัดแยกขยะ

ตารางที่ 4.24 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่าง ๆ กับการมีส่วนร่วมทางสังคมในการคัดแยกขยะของประชาชนนอกเขตเทศบาลนครนครปฐม ตำบลโพรงมะเดื่อ อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม

ปัจจัย	การมีส่วนร่วมทางสังคมในการคัดแยกขยะ			
	χ^2	p-value	Coefficient	p-value
ด้านบุคคล				
1. เพศ	3.192	0.203		
2. อายุ	11.674	0.307		
3. ระดับการศึกษา	10.598	0.564		
4. อาชีพ	19.596	0.143		
5. รายได้เฉลี่ยของครอบครัวต่อเดือน	1.797	0.987		
6. จำนวนสมาชิกในครัวเรือน	9.773	0.187		
7. ความรู้เรื่องการคัดแยกขยะ	2.443	0.295		
8. ความตระหนักในการคัดแยกขยะ	0.244	0.885		
ด้านสังคม				
9. ความถี่การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร	19.32	0.001*	0.541	0.000
10. ความเข้าใจในข้อมูลข่าวสาร	10.349	0.035*	0.483	0.001
11. ความถี่การเข้ามาในชุมชน ของผู้รับซื้อของเก่า	6.187	0.557		
12. ความถี่การได้รับบริการเก็บขนขยะ ๑				
ด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ				
13. พื้นที่จัดเก็บขยะที่คัดแยก	6.603	0.010*	0.450	0.010
14. ประเภทที่อยู่อาศัย	2.946	0.567		

หมายเหตุ: *มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ($p < 0.05$) เมื่อวิเคราะห์ด้วย Chi-square Tests

จากตารางที่ 4.24 พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) กับการมีส่วนร่วมทางสังคมในการคัดแยกขยะของประชาชนนอกเขตเทศบาลนครปฐม ๑ ได้แก่ ความถี่และความเข้าใจในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเรื่องการคัดแยกขยะ และพื้นที่จัดเก็บขยะที่คัดแยกแล้ว เมื่อนำปัจจัยดังกล่าวที่มีความสัมพันธ์มาวิเคราะห์ต่อเพื่อหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์และทิศทางของความสัมพันธ์ด้วย Gamma Coefficient (ตารางที่ 4.24) พบว่า มี 3 ปัจจัย ที่มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการมีส่วนร่วมทางสังคมในการคัดแยกขยะของประชาชนนอกเขตเทศบาลนครปฐม ๑ อย่างมีนัยสำคัญ ($p < 0.05$) โดยเมื่อเรียงลำดับจากความสัมพันธ์จากมากไปน้อย ได้แก่ ความถี่ในการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร > ความเข้าใจในข้อมูลข่าวสาร > พื้นที่จัดเก็บขยะที่คัดแยกแล้ว

4.4 การเปรียบเทียบระหว่างปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการคัดแยกขยะของประชาชนในเขตเทศบาลนครปฐม ตำบลพระปฐมเจดีย์ กับนอกเขตเทศบาลนครปฐม ตำบลโพรงมะเดื่อ อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม

การเปรียบเทียบระหว่างปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการคัดแยกขยะในครัวเรือนและการมีส่วนร่วมทางสังคมในการคัดแยกขยะของประชาชนในเขตเทศบาลนครปฐม ตำบลพระปฐมเจดีย์ กับนอกเขตเทศบาลนครปฐม ตำบลโพรงมะเดื่อ อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม แสดงดังในตารางที่ 4.25

ตารางที่ 4.25 การเปรียบเทียบระหว่างปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการคัดแยกขยะในครัวเรือนและการมีส่วนร่วมทางสังคมในการคัดแยกขยะของประชาชนในกับนอกเขตเทศบาลนครปฐม

ปัจจัย	การคัดแยกขยะในครัวเรือน		การมีส่วนร่วมทางสังคม ๑	
	ในเขตเทศบาลนครปฐม	นอกเขตเทศบาลนครปฐม	ในเขตเทศบาลนครปฐม	นอกเขตเทศบาลนครปฐม
ด้านบุคคล				
1. เพศ	×	✓	×	×

ตารางที่ 4.25 การเปรียบเทียบระหว่างปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการคัดแยกขยะในครัวเรือนและการมีส่วนร่วมทางสังคมในการคัดแยกขยะของประชาชนในและนอกเขตเทศบาลนครนครปฐม (ต่อ)

ปัจจัย	การคัดแยกขยะในครัวเรือน		การมีส่วนร่วมทางสังคม ๑	
	ในเขต	นอกเขต	ในเขต	นอกเขต
	เทศบาลนคร นครปฐม	เทศบาลนคร นครปฐม	เทศบาลนคร นครปฐม	เทศบาลนคร นครปฐม
2. อายุ	✓	×	×	×
3. ระดับการศึกษา	✓	×	✓	×
4. อาชีพ	✓	×	×	×
5. รายได้เฉลี่ยของครอบครัว ต่อเดือน	✓	×	✓	×
6. จำนวนสมาชิกในครัวเรือน	✓	×	✓	×
ด้านบุคคล				
7. ความรู้เรื่องการคัดแยกขยะ	×	×	×	×
8. ความตระหนักในการ คัดแยกขยะ	✓	✓	✓	×
ด้านสังคม				
9. ความถี่การรับรู้ข้อมูล ข่าวสารเรื่องการคัดแยกขยะ	×	×	✓	✓
10. ความเข้าใจในข้อมูล ๑ เรื่องการคัดแยกขยะ	×	✓	×	✓
11. ความถี่การเข้ามาในชุมชน ของผู้รับซื้อของเก่า	×	×	×	×
12. ความถี่การได้รับบริการ เก็บขยะจากหน่วยงาน	×	×	✓	×
ด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ				
13. พื้นที่จัดเก็บขยะที่คัดแยก	✓	✓	×	✓
14. ประเภทที่อยู่อาศัย	✓	✓	×	×

หมายเหตุ: ✓ หมายถึง มีความสัมพันธ์

× หมายถึง ไม่มีความสัมพันธ์

จากตารางที่ 4.25 ผลการเปรียบเทียบระหว่างปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการคัดแยกขยะในครัวเรือน และการมีส่วนร่วมทางสังคมในการคัดแยกขยะ ของประชาชนในเขตเทศบาลนครนครปฐม ฯ และนอกเขตเทศบาลนครนครปฐม ฯ แบ่งการศึกษาเป็น 2 ข้อย่อย ดังนี้

4.4.1 การเปรียบเทียบระหว่างปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการคัดแยกขยะในครัวเรือนของประชาชนในเขตเทศบาลนครนครปฐม ฯ และนอกเขตเทศบาลนครนครปฐม ฯ

จากตารางที่ 4.25 ผลการเปรียบเทียบระหว่างปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการคัดแยกขยะในครัวเรือนของประชาชนในเขตเทศบาลนครนครปฐม ฯ และนอกเขตเทศบาลนครนครปฐม ฯ โดยแบ่งพิจารณาปัจจัยเป็น 3 ด้าน คือ ด้านบุคคล สังคม และสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ พบว่า ปัจจัยด้านบุคคลที่มีความสัมพันธ์กับการคัดแยกขยะในครัวเรือน ของประชาชนทั้งในเขตเทศบาลนครนครปฐม ฯ และนอกเขตเทศบาลนครนครปฐม ฯ ได้แก่ ความตระหนักในการคัดแยกขยะ ส่วนปัจจัยด้านบุคคลที่มีความสัมพันธ์ในการคัดแยกขยะที่แตกต่างกันของประชาชนในและนอกเขตเทศบาลนครนครปฐม ฯ ได้แก่ เพศ โดยผลการวิจัย พบว่า เพศมีความสัมพันธ์กับการคัดแยกขยะในครัวเรือนนอกเขตเทศบาลนครนครปฐม ฯ แต่ไม่มีความสัมพันธ์กับการคัดแยกขยะในครัวเรือนของประชาชนในเขตเทศบาลนครนครปฐม ฯ ในขณะที่ปัจจัยอื่น ๆ ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยของครอบครัวต่อเดือน อาชีพ และจำนวนสมาชิกในครัวเรือน เป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการคัดแยกขยะในครัวเรือนของประชาชนในเขตเทศบาลนครนครปฐม ฯ แต่ไม่มีความสัมพันธ์กับการคัดแยกขยะในครัวเรือนของประชาชนนอกเขตเทศบาลนครนครปฐม ฯ

ส่วนปัจจัยด้านสังคม พบว่า ความเข้าใจข้อมูลข่าวสารเรื่องการคัดแยกขยะมีความสัมพันธ์กับการคัดแยกขยะในครัวเรือนของประชาชนนอกเขตเทศบาลนครนครปฐม ฯ แต่ไม่มีความสัมพันธ์กับการคัดแยกขยะในครัวเรือนของประชาชนในเขตเทศบาลนครนครปฐม ฯ

ในขณะที่ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ พบว่า ความเพียงพอของพื้นที่จัดเก็บขยะที่คัดแยกแล้ว และประเภทที่อยู่อาศัย มีความสัมพันธ์กับการคัดแยกขยะในครัวเรือนของประชาชนทั้งในเขตเทศบาลนครนครปฐม ฯ และนอกเขตเทศบาลนครนครปฐม ฯ

4.4.2 การเปรียบเทียบปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางสังคมในการคัดแยกขยะ ของประชาชนในเขตเทศบาลนครนครปฐม ฯ และนอกเขตเทศบาลนครนครปฐม ฯ

จากตารางที่ 4.25 ผลการเปรียบเทียบระหว่างปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางสังคมในการคัดแยกขยะของประชาชนในเขตเทศบาลนครนครปฐม ฯ และนอกเขตเทศบาลนครนครปฐม ฯ โดยแบ่งพิจารณาปัจจัยเป็น 3 ด้าน คือ ด้านบุคคล สังคม และสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ พบว่า ปัจจัยด้านบุคคลที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางสังคมในการคัดแยก

ขณะที่แตกต่างกันของประชาชนในเขตเทศบาลนครนครปฐม ฯ และนอกเขตเทศบาลนครนครปฐม ฯ ได้แก่ ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยของครอบครัวต่อเดือน จำนวนสมาชิกในครัวเรือน และความตระหนักในการคัดแยกขยะ

ปัจจัยด้านสังคม พบว่า ความถี่ในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเรื่องการคัดแยกขยะ มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางสังคมในการคัดแยกขยะของประชาชนทั้งในเขตเทศบาลนครนครปฐม ฯ และนอกเขตเทศบาลนครนครปฐม ฯ ส่วนปัจจัยด้านสังคมที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางสังคมในการคัดแยกขยะที่แตกต่างกันของประชาชนในและนอกเขตเทศบาลนครนครปฐม ฯ ได้แก่ ความเข้าใจในข้อมูลข่าวสารเรื่องการคัดแยกขยะ มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางสังคมในการคัดแยกขยะของประชาชนนอกเขตเทศบาลนครนครปฐม ฯ แต่ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางสังคมในการคัดแยกขยะของประชาชนในเขตเทศบาลนครนครปฐม ฯ ในขณะที่ปัจจัยความถี่ของการได้รับบริการเก็บขนขยะจากหน่วยงาน เป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางสังคมในการคัดแยกขยะของประชาชนในเขตเทศบาลนครนครปฐม ฯ แต่ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางสังคมในการคัดแยกขยะของประชาชนนอกเขตเทศบาลนครนครปฐม ฯ

นอกจากนี้การศึกษาปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ พบว่า ความเพียงพอของพื้นที่จัดเก็บขยะที่คัดแยกแล้ว มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางสังคมในการคัดแยกขยะ ของประชาชนนอกเขตเทศบาลนครนครปฐม ฯ แต่ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางสังคมในการคัดแยกขยะของประชาชนในเขตเทศบาลนครนครปฐม ฯ

บทที่ 5 อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัยครั้งนี้ สามารถอภิปรายผลการวิจัย ได้ดังนี้

5.1 การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย

5.1.1 ความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity)

การวิจัยครั้งนี้ทดสอบความตรงเชิงเนื้อหาของเครื่องมือวิจัย โดยการตรวจสอบข้อคำถามของแบบสัมภาษณ์ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย จากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน ผลการทดสอบ พบว่า ทุกข้อคำถามในแบบสัมภาษณ์ผ่านการทดสอบ content validity โดยวิธีการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (index of congruency) ได้คะแนน > 0.8 คะแนน ซึ่งแสดงว่าทุกข้อคำถามมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยครั้งนี้ (จักรกฤษณ์, 2553)

5.1.2 ความเชื่อมั่น (Reliability)

การวิจัยครั้งนี้ทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสัมภาษณ์ ส่วนที่ 3 ความรู้เรื่องการคัดแยกขยะ และส่วนที่ 4 ความตระหนักในการคัดแยกขยะ โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์ความคงตัวด้วยวิธี Cronbach's alpha Coefficient พบว่า ได้ค่าเท่ากับ 0.7301 และ 0.728 ซึ่งเป็นค่าที่ยอมรับได้ (ยูทช, 2555)

5.2 การคัดแยกขยะของประชาชนในเขตเทศบาลนครนครปฐม ตำบลพระปฐมเจดีย์ อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม

การคัดแยกขยะของประชาชนในเขตเทศบาลนครนครปฐม ตำบลพระปฐมเจดีย์ อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม ในการวิจัยนี้ ขอแบ่งเป็น 2 ส่วนย่อย คือ 1. การคัดแยกขยะในครัวเรือน และ 2. การมีส่วนร่วมทางสังคมในการคัดแยกขยะ

5.2.1 การคัดแยกขยะในครัวเรือน

โดยปัจจัยที่มีผลต่อการคัดแยกขยะในครัวเรือน ขอพิจารณาเป็น 3 ด้านดังนี้

(1) ปัจจัยด้านบุคคล

ปัจจัยด้านบุคคลที่มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการคัดแยกขยะในครัวเรือนของประชาชนในเขตเทศบาลนครนครปฐม ฯ ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยครอบครัว

ต่อเดือน จำนวนสมาชิกในครัวเรือน และความตระหนักในการคัดแยกขยะ โดยสามารถอธิบายได้ดังนี้

อายุ มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการคัดแยกขยะในครัวเรือนของประชาชนในเขตเทศบาลนครนครปฐม ฯ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาที่ใช้พื้นที่ศึกษาในเขตเทศบาลหรือกรุงเทพฯ ฯ ซึ่งเป็นชุมชนเมือง ได้แก่ สุทธิดา (2545) และจรรยา (2554) ที่ศึกษาที่ชุมชนรัตนวิบูลย์ และชุมชนไทยไฮเต็ล เขตเทศบาลนครหาดใหญ่ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา และเทศบาลตำบลคลองจิก อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ตามลำดับ พบว่าประชาชนที่มีอายุมากกว่าจะมีส่วนร่วมในการคัดแยกขยะครัวเรือนสูงกว่าผู้ที่มีอายุน้อยกว่า เนื่องจากอายุเป็นหนึ่งในปัจจัยที่กำหนดทัศนคติของบุคคล ดังนั้นถ้าบุคคลมีอายุมากขึ้นก็ย่อมมีความรับผิดชอบและทัศนคติที่ดีต่อการคัดแยกขยะมากขึ้น ประกอบกับผู้สูงอายุไม่ได้ประกอบอาชีพหรือมีอาชีพที่ทำงานอยู่บ้าน จึงส่งผลให้มีโอกาสและมีความสะดวกในการคัดแยกขยะครัวเรือนมากขึ้น แต่แตกต่างจากผลการศึกษาของ พิภัทร (2550) รายงานว่า อายุไม่มีผลต่อพฤติกรรมการจัดการขยะของประชาชนในเขตเทศบาลนครภูเก็ต โดยผลการศึกษาข้อมูลด้านประชากรพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่เป็นตัวแทนครัวเรือนส่วนใหญ่มีอายุอยู่ในช่วง 26-35 ปี (32.75%) ซึ่งแตกต่างจากผลการวิจัยครั้งนี้ที่กลุ่มตัวอย่างในเขตเทศบาลนครนครปฐม ฯ ส่วนใหญ่อยู่ในช่วง 45-54 ปี (29.8%) และ 55-64 ปี (29.8%)

ระดับการศึกษา มีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อการคัดแยกขยะในครัวเรือนของประชาชนในเขตเทศบาลนครนครปฐม ฯ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาที่ใช้พื้นที่ศึกษาในเขตเทศบาลหรือกรุงเทพฯ ฯ ซึ่งเป็นชุมชนเมือง ได้แก่ จรรยา (2554) ที่ศึกษาที่เทศบาลตำบลคลองจิก อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา รายงานว่า ผู้ที่มีการศึกษาสูงมีส่วนร่วมในการคัดแยกขยะครัวเรือนสูงกว่าผู้ที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่า เนื่องจากการคัดแยกขยะจำเป็นต้องอาศัยความรู้ความเข้าใจในการคัดแยกขยะเป็นประเภทต่าง ๆ แต่แตกต่างจากผลการศึกษาที่ใช้พื้นที่ศึกษาในเขตเทศบาล ได้แก่ สุทธิดา (2545); รุ่งนภา (2546); Moscoso (2001) ที่ศึกษาที่ชุมชนรัตนวิบูลย์และชุมชนไทยไฮเต็ล เขตเทศบาลนครหาดใหญ่ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา, เขตบางซื่อ กรุงเทพฯ และ Halifax regional municipality, Canada ตามลำดับ ที่รายงานว่าระดับการศึกษาไม่มีความสัมพันธ์ต่อการคัดแยกขยะในครัวเรือนของประชาชน ซึ่งหากเปรียบเทียบข้อมูลตัวแทนครัวเรือน พบว่าในการวิจัยครั้งนี้ส่วนใหญ่ตัวแทนครัวเรือนมีการศึกษาระดับประถมศึกษา (45.7%) ในขณะที่การศึกษาของ Moscoso (2001) รายงานว่า ส่วนใหญ่ตัวแทนครัวเรือนมีการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่าปริญญาตรี ซึ่งเป็นความแตกต่างของลักษณะประชากร อาจทำให้ผลการวิเคราะห์ข้อมูลมีความแตกต่างกันได้

อาชีพ ในการวิจัยครั้งนี้ส่วนใหญ่ประชาชนในเขตเทศบาลนครนครปฐม ๑ มีอาชีพรับจ้าง (31.9%) และค้าขาย (31.9%) และพบว่าอาชีพมีความสัมพันธ์ต่อการคัดแยกขยะในครัวเรือนของประชาชนในเขตเทศบาลนครนครปฐม ๑ โดยผู้ที่ไม่มีอาชีพหรือมีอาชีพที่ทำงานอยู่บ้านจะมีความสะดวกเรื่องเวลาในการคัดแยกขยะมากกว่าผู้ที่มีอาชีพที่ทำงานนอกบ้าน แต่แตกต่างกันกับผลการศึกษาที่ใช้พื้นที่ศึกษาในเขตเทศบาลหรือกรุงเทพฯ ๑ ได้แก่ รุ่งนภา (2546) ที่ศึกษาการคัดแยกขยะครัวเรือนในแม่บ้านเขตบางซื่อ กรุงเทพฯ ๑ ส่วนใหญ่แม่บ้านในเขตบางซื่อมีอาชีพค้าขาย (29.3%) และไม่ได้ประกอบอาชีพ (25.5%) นอกจากนี้พบว่า อาชีพของแม่บ้านในเขตบางซื่อ กรุงเทพฯ ๑ ไม่มีความสัมพันธ์กับการคัดแยกขยะในครัวเรือน เนื่องจากการคัดแยกขยะในครัวเรือนเกิดจากพฤติกรรมความเคยชิน ความสะดวก และความเต็มใจของบุคคลนั้น

รายได้เฉลี่ยครอบครัวต่อเดือน มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการคัดแยกขยะในครัวเรือนของประชาชนในเขตเทศบาลนครนครปฐม ๑ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาที่ใช้พื้นที่ศึกษาในเขตเทศบาลหรือกรุงเทพฯ ๑ ซึ่งเป็นชุมชนเมือง ได้แก่ สุธธิดา (2545); ฌาลิสสา และเกศสิริ (2549); Moscoso (2001) ที่ศึกษาที่ชุมชนรัตนวิบูลย์และชุมชนไทยโฮเต็ล เขตเทศบาลนครหาดใหญ่ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา, เขตดินแดง กรุงเทพฯ ๑ และ Halifax regional municipality ตามลำดับ ที่รายงานไว้ว่า ผู้ที่มีรายได้ครัวเรือนสูงจะมีการคัดแยกขยะในครัวเรือนสูงกว่าผู้ที่มีรายได้ครัวเรือนต่ำกว่า โดยสุธธิดา (2545) ให้เหตุผลว่า เนื่องจากผู้ที่มีรายได้สูงหรือผู้ที่ไม่มีปัญหาเรื่องรายได้ จะสามารถให้ความสำคัญเรื่องการคัดแยกขยะมากกว่าผู้ที่มีรายได้ต่ำกว่าที่จะให้ความสำคัญกับการประกอบอาชีพหารายได้เพื่อให้เพียงพอต่อการเลี้ยงชีพ นอกจากนี้ ฌาลิสสา และเกศสิริ (2549) ให้เหตุผลว่า เนื่องจากปริมาณขยะที่เกิดขึ้นจะแปรผันตามสภาพเศรษฐกิจ ดังนั้นถ้ากลุ่มผู้ที่มีผลิตขยะสูง มีการคัดแยกขยะในครัวเรือนสูง ก็ส่งผลให้ปริมาณขยะลดลงได้ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงควรมีมาตรการชักจูงให้ประชาชนในกลุ่มนี้คัดแยกขยะเพิ่มขึ้น

จำนวนสมาชิกในครัวเรือน มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการคัดแยกขยะในครัวเรือนของประชาชนในเขตเทศบาลนครนครปฐม ๑ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาที่ใช้พื้นที่ศึกษาในเขตเทศบาลหรือกรุงเทพฯ ๑ ซึ่งเป็นชุมชนเมือง ได้แก่ เพียงเพ็ญ (2552) ที่ศึกษาที่เทศบาลนครพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก และรายงานไว้ว่า จำนวนสมาชิกในครัวเรือนมากมีโอกาสให้เกิดความร่วมมือและแรงจูงใจ ซึ่งเป็นแรงกระตุ้นให้เกิดการช่วยกันคัดแยกขยะในครัวเรือนมากขึ้น แต่แตกต่างจากการศึกษาของสุธธิดา (2545) และรุ่งนภา (2546) ที่ศึกษาที่ชุมชนรัตนวิบูลย์และชุมชนไทยโฮเต็ล เขตเทศบาลนครหาดใหญ่ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา และเขตบางซื่อ กรุงเทพฯ ๑ ตามลำดับ ที่รายงานไว้ว่า จำนวนสมาชิกในครัวเรือน ไม่มีความสัมพันธ์กับการคัดแยกขยะครัวเรือน

เนื่องจากการคัดแยกขยะเป็นพฤติกรรมที่เกิดจากความเต็มใจของบุคคลนั้น ไม่มีใครสามารถบังคับได้ จำนวนสมาชิกในครัวเรือนจึงไม่มีผลต่อการคัดแยกขยะในครัวเรือนของประชาชน

ความตระหนักหรือทัศนคติเรื่องการคัดแยกขยะ มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการคัดแยกขยะในครัวเรือนของประชาชนในเขตเทศบาลนครนครปฐม ๑ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาที่ใช้พื้นที่ศึกษาในเขตเทศบาลหรือกรุงเทพฯ ๑ ซึ่งเป็นชุมชนเมือง ได้แก่ รุ่งนภา (2546); จรรยา (2554); ฑาลิศา และเกศศิริ (2549) ที่ศึกษาในเขตบางซื่อ กรุงเทพฯ ๑, เทศบาลตำบลคลองจิก อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา และเขตดินแดง กรุงเทพฯ ๑ ตามลำดับ ที่รายงานว่า ผู้ที่มีความตระหนักหรือทัศนคติเรื่องการคัดแยกขยะสูงจะมีพฤติกรรมการคัดแยกขยะสูงกว่าผู้ที่มีความตระหนักหรือทัศนคติเรื่องการคัดแยกขยะต่ำ เนื่องจากความตระหนักหรือทัศนคติเป็นแรงจูงใจให้เกิดพฤติกรรมการคัดแยกขยะในครัวเรือนของประชาชนที่สืบทอดกันมา แต่ขัดแย้งกับผลการศึกษาของมลฤดี (2555) ที่ศึกษาปัจจัยที่มีผลสำเร็จต่อการคัดแยกขยะชุมชนของประชาชนเขตคลองสาน กรุงเทพฯ ๑ ที่รายงานว่า ความตระหนักเรื่องการคัดแยกขยะไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการคัดแยกขยะของประชาชน เนื่องจากการคัดแยกขยะในครัวเรือนประชาชนจะอาศัยความเคยชินในการดำเนินชีวิตในครอบครัวที่ไม่มีการคัดแยกขยะ ทำให้ประชาชนขาดความสนใจและทัศนคติที่ดีต่อการคัดแยกขยะในครัวเรือน

(2) ปัจจัยด้านสังคม

ผลการวิจัยครั้งนี้ พบว่า ปัจจัยด้านสังคม ไม่มีความสัมพันธ์กับการคัดแยกขยะในครัวเรือนของประชาชนในเขตเทศบาลนครนครปฐม ๑ เนื่องจากการคัดแยกขยะในครัวเรือนของประชาชนในเขตเทศบาลนครนครปฐม ๑ ประชาชนจะคำนึงถึงความสะดวกมากกว่าความถี่ การได้รับข้อมูลข่าวสาร ๑ หรือ การได้รับบริการเก็บขยะจากหน่วยงาน แต่แตกต่างกับผลการศึกษาที่ใช้พื้นที่ศึกษาในเขตเทศบาลหรือกรุงเทพฯ ๑ ซึ่งเป็นชุมชนเมือง ได้แก่ สุธธิดา (2545) ที่ศึกษาที่ชุมชนรัตนวิบูลย์และชุมชนไทยไฮเต็ล เขตเทศบาลนครหาดใหญ่ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา รายงานว่า ปัจจัยการรับรู้ข่าวสารมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการคัดแยกขยะของประชาชน คือ ผู้ที่รับรู้ข่าวสารมากจะมีพฤติกรรมการคัดแยกขยะมากกว่าผู้ที่รับรู้ข่าวสารน้อย การรับรู้ข่าวสารจะส่งผลให้เกิดทัศนคติที่ดีต่อการคัดแยกขยะนำไปสู่การลงมือปฏิบัติในการคัดแยกขยะต่อไป

(3) ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ

ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพที่มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการคัดแยกขยะในครัวเรือนของประชาชนในเขตเทศบาลนครนครปฐม ๑ ได้แก่ พื้นที่จัดเก็บขยะที่คัดแยกแล้ว และประเภทที่อยู่อาศัย โดยสามารถอธิบายได้ ดังนี้

พื้นที่จัดเก็บขยะที่คัดแยกแล้ว มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการคัดแยกขยะในครัวเรือนของประชาชนในเขตเทศบาลนครนครปฐม ฯ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาที่ใช้พื้นที่ศึกษาในเขตเทศบาลหรือกรุงเทพ ฯ ซึ่งเป็นชุมชนเมือง ได้แก่ รุ่งนภา (2546); จรรยา (2554); Ghani *et al.*, (2013) ที่ศึกษาที่เขตบางซื่อ กรุงเทพ ฯ, เทศบาลตำบลคลองจิก อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา และ Putra University, Malaysia ตามลำดับ ที่รายงานไว้ว่า ความเพียงพอของพื้นที่จัดเก็บขยะที่คัดแยกแล้วมีความสัมพันธ์กับการคัดแยกขยะครัวเรือนของประชาชน เนื่องจากความเพียงพอของพื้นที่จัดเก็บขยะที่คัดแยกจะทำให้เกิดแรงจูงใจให้ประชาชนคัดแยกขยะในครัวเรือนมากกว่าครัวเรือนที่ไม่มีพื้นที่จัดเก็บขยะที่คัดแยก เนื่องจากไม่มีความสะดวกจึงไม่มีแรงจูงใจในการคัดแยกขยะในครัวเรือน

ประเภทที่อยู่อาศัย มีความสัมพันธ์กับการคัดแยกขยะในครัวเรือนของประชาชนในเขตเทศบาลนครนครปฐม ฯ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาที่ใช้พื้นที่ศึกษาในเขตเทศบาลหรือกรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นชุมชนเมือง ได้แก่ วิภาเพ็ญ (2536) และ Moscoso (2001) ที่ศึกษาในพื้นที่เขตชั้นกลาง กรุงเทพ ฯ และ Halifax regional municipality, Canada ตามลำดับ ที่รายงานไว้ว่า ประชาชนที่อาศัยในบ้านประเภทบ้านเดี่ยว มีพฤติกรรมการคัดแยกขยะดีกว่าประชาชนที่อาศัยในอาคารชุด/ตึกแถว/บ้านแถว เนื่องจากบ้านเดี่ยวมีพื้นที่ในการจัดเก็บขยะที่คัดแยกมากกว่าบ้านประเภทอื่น จึงส่งผลให้เป็นแรงจูงใจให้ประชาชนมีความสะดวกในการคัดแยกขยะมากขึ้น แต่ขัดแย้งกับผลการศึกษาของพิภัทร (2550) ที่รายงานไว้ว่า ประเภทที่อยู่อาศัยไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการจัดการขยะของประชาชนในเขตเทศบาลนครภูเก็ต เนื่องจากประชาชนมีพฤติกรรมการจัดการขยะที่ไม่แตกต่างกันแม้จะอยู่ในประเภทที่อยู่อาศัยที่ต่างกัน โดยส่วนใหญ่ (56.25%) มีประเภทที่อยู่อาศัยแบบชุมชนเมือง คือ ชุมชนที่มีบ้านอยู่กันหนาแน่นน้อยกว่าชุมชนหมู่บ้านจัดสรรหรือเคหะชุมชน และไม่ได้ดำเนินการโดยเอกชนหรือการเคหะแห่งชาติ ซึ่งในการแบ่งประเภทลักษณะที่อยู่อาศัยมีความแตกต่างจากการศึกษาครั้งนี้ จึงส่งผลให้ผลการวิจัยมีความแตกต่างกันได้ และแตกต่างจากผลการศึกษาของเขมะศิริ (2546) ที่รายงานไว้ว่า ลักษณะที่อยู่อาศัยที่แตกต่างกันมีผลต่อพฤติกรรมการคัดแยกขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตพญาไท กรุงเทพ ฯ ที่ไม่แตกต่างกันเนื่องจากในเขตพญาไท กรุงเทพ ฯ มีการจัดการขยะที่คัดแยกทุกสัปดาห์ ประชาชนมีความสะดวกในการคัดแยกและจัดเก็บขยะครัวเรือนที่คัดแยกแล้ว ปัจจัยเรื่องประเภทที่อยู่อาศัยและพื้นที่เก็บขยะที่คัดแยกจึงไม่มีผลต่อการคัดแยกขยะครัวเรือนของประชาชน

5.2.1 การมีส่วนร่วมทางสังคมในการคัดแยกขยะ

โดยปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางสังคมในการคัดแยกขยะ ขอพิจารณาเป็น 3 ด้าน ดังนี้

(1) ปัจจัยด้านบุคคล

ปัจจัยด้านบุคคลที่มีความสัมพันธ์เชิงลบกับมีส่วนร่วมทางสังคมในการคัดแยกขยะของประชาชนในเขตเทศบาลนครนครปฐม ฯ ได้แก่ ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยครอบครัวต่อเดือน และความตระหนักในการคัดแยกขยะ และปัจจัยที่มีความสัมพันธ์เชิงบวก ได้แก่ จำนวนสมาชิกในครัวเรือน โดยสามารถอธิบายได้ ดังนี้

ระดับการศึกษา เป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์เชิงลบกับการมีส่วนร่วมทางสังคมในการคัดแยกขยะของประชาชนในเขตเทศบาลนครนครปฐม ฯ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาที่ใช้พื้นที่ศึกษาในเขตเทศบาลหรือกรุงเทพ ฯ ซึ่งเป็นชุมชนเมือง ได้แก่ เพียงเพ็ญ (2552) ที่รายงานว่า ระดับการศึกษาที่มีความสัมพันธ์เชิงลบต่อการทิ้งขยะมูลฝอยของครัวเรือนในเขตเทศบาลนครพิษณุโลก โดยผู้ที่มีระดับการศึกษาต่ำมีพฤติกรรมการจัดการขยะที่ดีกว่าผู้ที่มีระดับการศึกษาสูงกว่า เนื่องจากกลุ่มผู้ที่มีระดับการศึกษาสูงมีความเห็นว่าการจัดการขยะเป็นหน้าที่ของเทศบาล และไม่เห็นประโยชน์ของการคัดแยกขยะ การนำขยะรีไซเคิลไปจำหน่าย รายได้ที่เกิดขึ้นไม่ดึงดูดใจ รู้สึกเป็นการเสียเวลาและเสียศักดิ์ศรี แตกต่างจากผลการศึกษาของรุ่งนภา (2546) ที่รายงานว่าระดับการศึกษาไม่มีผลต่อการคัดแยกขยะของแม่บ้านเขตบางซื่อ กรุงเทพ ฯ เนื่องจากส่วนใหญ่ (50%) มีระดับการศึกษาประถมศึกษาหรือต่ำกว่า แต่มีการรับรู้เกี่ยวกับการคัดแยกขยะจากสื่อประเภทโทรทัศน์สูง (93.7%) จึงทำให้เกิดทักษะในการคัดแยกขยะขึ้น ระดับการศึกษาที่แตกต่างกันจึงไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการคัดแยกขยะ

รายได้ครอบครัวต่อเดือน เป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์เชิงลบกับการมีส่วนร่วมทางสังคมในการคัดแยกขยะของประชาชนในเขตเทศบาลนครนครปฐม ฯ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาที่ใช้พื้นที่ศึกษาในเขตเทศบาลหรือกรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นชุมชนเมือง ได้แก่ Thomsen (2010) ที่ศึกษาที่ Los Angeles County, United States of America รายงานว่า ครัวเรือนที่มีรายได้สูงมีส่วนร่วมในการคัดแยกขยะต่ำกว่าครัวเรือนที่มีรายได้ต่ำ เนื่องจากรายได้ที่เกิดจากการคัดแยกขยะเป็นแรงจูงใจในการหาเงินให้ครอบครัวที่มีรายได้ต่ำ ในขณะที่ไม่ได้เป็นแรงจูงใจให้ผู้ที่มียาได้สูงคัดแยกขยะ เพราะผู้มียาได้สูงมักเป็นผู้ที่ทำงานนอกบ้าน จึงมักไม่มีเวลาในการเข้าร่วมกิจกรรมการคัดแยกขยะของชุมชน

ความตระหนักต่อการคัดแยกขยะ เป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์เชิงลบกับการมีส่วนร่วมทางสังคมในการคัดแยกขยะของประชาชนในเขตเทศบาลนครนครปฐม ฯ เนื่องจากกลุ่ม

ประชาชนที่มีส่วนร่วมทางสังคม ในการศึกษาครั้งนี้พบว่า การมีส่วนร่วมทางสังคมของประชาชนในการคัดแยกขยะส่วนใหญ่ (70.9%) อยู่ในระดับต่ำ และส่วนใหญ่ (66.7%) มีความถี่ในการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ฯ ต่ำ ซึ่งส่งผลให้การประชาสัมพันธ์กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการคัดแยกขยะในชุมชนไม่ทั่วถึง และประชาชนมีความเคยชินจากการจงใจให้เข้าร่วมกิจกรรมการคัดแยกขยะที่มีการแจกสิ่งของ ทำให้กลุ่มประชาชนที่มีส่วนร่วมกิจกรรมทางสังคมในการคัดแยกขยะเป็นกลุ่มที่มีรายได้ครัวเรือน ระดับการศึกษาและความตระหนักต่ำ ในขณะที่กลุ่มประชาชนที่มีรายได้ครัวเรือน ระดับการศึกษา และความตระหนักสูง ซึ่งอาจไม่มีความสะดวกทำให้ไม่สามารถเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคม ฯ ได้

จำนวนสมาชิกในครัวเรือน เป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการมีส่วนร่วมทางสังคมในการคัดแยกขยะของประชาชนในเขตเทศบาลนครนครปฐม ฯ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาที่ใช้พื้นที่ศึกษาในเขตเทศบาลหรือกรุงเทพ ฯ ซึ่งเป็นชุมชนเมือง ได้แก่ เพียงเพ็ญ (2552) ที่รายงานจำนวนสมาชิกในครัวเรือนมากมีโอกาสให้เกิดความร่วมมือและแรงจูงใจ ซึ่งเป็นแรงกระตุ้นให้เกิดการช่วยกันคัดแยกขยะมากขึ้นของประชาชนในเขตเทศบาลนครพิษณุโลก แต่แตกต่างจากการศึกษาของสุดธิดา (2545) และรุ่งนภา (2546) ที่ศึกษาที่ชุมชนรัตนวิบูลย์และชุมชนไทยโฮเต็ล เขตเทศบาลนครหาดใหญ่ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา และเขตบางซื่อ กรุงเทพ ฯ ตามลำดับ รายงานว่า จำนวนสมาชิกในครัวเรือนไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการคัดแยกขยะ เนื่องจากการมีส่วนร่วมในการคัดแยกขยะเป็นพฤติกรรมที่เกิดจากความเต็มใจของบุคคลนั่นเองไม่มีใครสามารถบังคับได้

(2) ปัจจัยด้านสังคม

ปัจจัยด้านสังคมที่มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการมีส่วนร่วมทางสังคมในการคัดแยกขยะของประชาชนในเขตเทศบาลนครนครปฐม ฯ ได้แก่ ความถี่ในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเรื่องการคัดแยกขยะ และความถี่การเก็บขยะจากหน่วยงาน โดยสามารถอธิบายได้ ดังนี้

ความถี่ในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเรื่องการคัดแยกขยะ มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการมีส่วนร่วมทางสังคมในการคัดแยกขยะของประชาชนในเขตเทศบาลนครนครปฐม ฯ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาที่ใช้พื้นที่ศึกษาในเขตเทศบาลหรือกรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นชุมชนเมือง ได้แก่ มลฤดี (2555) ที่รายงานความถี่ในการรับรู้สถานการณ์เรื่องขยะในพื้นที่ และข่าวสารเรื่องการคัดแยกขยะ มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการมีส่วนร่วมในโครงการธนาคารขยะของประชาชนเขตคลองสาน กรุงเทพ ฯ เนื่องจากความถี่ของการให้ข้อมูลข่าวสารประชาชนจะเป็นสิ่งกระตุ้นให้เกิดพฤติกรรม และสร้างแรงจูงใจ ทศนคติ สนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการคัดแยกขยะมากขึ้น

ความถี่การเก็บขนขยะจากหน่วยงาน มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการมีส่วนร่วมทางสังคมในการคัดแยกขยะของประชาชนในเขตเทศบาลนครนครปฐม ฯ แตกต่างจากผลการศึกษาที่ใช้พื้นที่ศึกษาในเขตเทศบาลหรือกรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นชุมชนเมือง ได้แก่ รุ่งนภา (2546) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการคัดแยกขยะในแม่บ้านเขตบางซื่อ กรุงเทพฯ ฯ ที่รายงานว่า การให้บริการเก็บขนขยะของหน่วยงานราชการในเขตบางซื่อ กรุงเทพฯ ฯ ส่วนใหญ่ (29.5%) มีการบริการขนขยะ 3-4 ครั้งต่อสัปดาห์ ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการคัดแยกขยะของประชาชนในเขตบางซื่อ เนื่องจากการคัดแยกขยะในครัวเรือนประชาชนอาศัยความสะดวกในตัวเองมากกว่าการคำนึงถึงความถี่ในการเก็บขนขยะจากหน่วยงาน และพบความแตกต่างกับผลการวิจัยครั้งนี้ คือ ประชาชนในเขตเทศบาลนครนครปฐม ฯ ซึ่งส่วนใหญ่ (44.3%) ได้รับความถี่การให้บริการเก็บขนขยะ 1 ครั้งต่อสัปดาห์ มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการมีส่วนร่วมทางสังคมในการคัดแยกขยะของประชาชนในเขตเทศบาลนครนครปฐม ฯ เนื่องจากความถี่ในการเก็บขนขยะจากหน่วยงานสูงขึ้น ทำให้ประชาชนมีความกระตือรือร้นและมีความเต็มใจในการคัดแยกขยะ เพราะขยะยังไม่เน่าเสียก่อนที่จะทิ้งให้หน่วยงานนำไปกำจัดต่อไป

(3) ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ

ผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางสังคมในการคัดแยกขยะของประชาชนในเขตเทศบาลนครนครปฐม ฯ เนื่องจากการมีส่วนร่วมทางสังคมในการคัดแยกขยะ สอดคล้องกับผลการศึกษาที่ใช้พื้นที่ศึกษาในเขตเทศบาลหรือกรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นชุมชนเมือง ได้แก่ พิภพ (2550) ที่ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยทางด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ ได้แก่ ประเภทที่อยู่อาศัย ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการจัดการขยะของประชาชนในเขตเทศบาลนครภูเก็ต จังหวัดภูเก็ต โดยประชาชนมีพฤติกรรมการจัดการขยะที่ไม่แตกต่างกัน แม้จะอยู่ในประเภทที่อยู่อาศัยที่ต่างกัน เช่น ชุมชนเมือง บ้านจัดสรร และเคหะชุมชน

5.3 การคัดแยกขยะของประชาชนนอกเขตเทศบาลนครนครปฐม ตำบลโพรงมะเดื่อ อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม

การคัดแยกขยะของประชาชนในเขตเทศบาลนครนครปฐม ตำบลโพรงมะเดื่อ อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม ในการวิจัยนี้ ขอแบ่งเป็น 2 ส่วนย่อย ได้แก่ 1. การคัดแยกขยะในครัวเรือน และ 2. การมีส่วนร่วมทางสังคมในการคัดแยกขยะ

5.3.1 การคัดแยกขยะในครัวเรือน

โดยปัจจัยที่มีผลต่อการคัดแยกขยะในครัวเรือน ขอพิจารณาเป็น 3 ด้านดังนี้

(1) ปัจจัยด้านบุคคล

ปัจจัยด้านบุคคลที่มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการคัดแยกขยะในครัวเรือนของประชาชนนอกเขตเทศบาลนครนครปฐม ฯ ได้แก่ เพศ และความตระหนักในการคัดแยกขยะ โดยสามารถอธิบายได้ ดังนี้

เพศ มีความสัมพันธ์กับการคัดแยกขยะในครัวเรือนของประชาชนนอกเขตเทศบาลนครนครปฐม ฯ สอดคล้องกับผลการศึกษาที่ใช้พื้นที่ศึกษานอกเขตเทศบาล ฯ ได้แก่ ศิริศักดิ์ (2553) รายงานว่า ประชาชนเพศมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการมีส่วนร่วมในการคัดแยกขยะของประชาชน ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโคกสะอาด อำเภอเมืองชัย จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยพบว่า เพศหญิงใส่ใจรักษาความสะอาดมากกว่าเพศชาย มีหน้าที่ดูแลรักษาความสะอาดของบ้าน รวมถึงการจัดการขยะในครัวเรือน ดังนั้นเพศหญิงจึงมีบทบาทมากกว่าเพศชายในการคัดแยกขยะในครัวเรือนด้วย

ความตระหนักในการคัดแยกขยะ มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการคัดแยกขยะในครัวเรือนของประชาชนนอกเขตเทศบาลนครนครปฐม ฯ เนื่องจากความตระหนักเป็นตัวกระตุ้นให้เกิดทัศนคติเชิงบวกในการคัดแยกขยะ เกิดแรงจูงใจ และพฤติกรรมการคัดแยกขยะของประชาชน ส่งผลให้มีการคัดแยกขยะครัวเรือนมากขึ้น ซึ่งจากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องยังไม่พบว่า มีงานวิจัยที่ศึกษาปัจจัยนี้กับการคัดแยกขยะครัวเรือนของประชาชนนอกเขตเทศบาล จึงควรมีการศึกษาเพิ่มเติมต่อไป

(2) ปัจจัยด้านสังคม

ปัจจัยด้านสังคมที่มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการคัดแยกขยะในครัวเรือนของประชาชนนอกเขตเทศบาลนครนครปฐม ฯ ได้แก่ ความเข้าใจในข้อมูลข่าวสารเรื่องการคัดแยกขยะที่ได้รับ โดยสามารถอธิบายได้ ดังนี้

ความเข้าใจข้อมูลข่าวสารเรื่องการคัดแยกขยะ มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการคัดแยกขยะในครัวเรือน ของประชาชนนอกเขตเทศบาลนครนครปฐม ฯ โดยการใช้สื่อที่เข้าใจง่าย เช่น การใช้สีหรือสัญลักษณ์ที่สื่อความหมายชัดเจน จะช่วยให้ประชาชนมีความเข้าใจง่ายขึ้นในการคัดแยกขยะอินทรีย์ แต่ขัดแย้งกับผลการศึกษาที่ใช้พื้นที่ศึกษานอกเขตเทศบาล ฯ ได้แก่ ศิริศักดิ์ (2553) ที่ศึกษาในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลโคกสะอาด อำเภอเมืองชัย จังหวัดกาฬสินธุ์ รายงานว่า ประชาชนส่วนใหญ่ในมีความรู้ความเข้าใจเรื่องขยะและการจัดการขยะอยู่ในระดับดี เนื่องจากส่วนใหญ่มีการศึกษาสูงสุดระดับมัธยมศึกษา แต่มีส่วนร่วมในการจัดการขยะครัวเรือนอยู่ในเกณฑ์พอใช้ เนื่องจากประชาชนมีอาชีพเกษตรกรรม การประกอบอาชีพที่ทำงานหนักเหนื่อย และมีสถานที่ทำงานนอกบ้านทำให้ไม่มีความสะดวกในการคัดแยกขยะครัวเรือน

(3) ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ

ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพที่มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการคัดแยกขยะในครัวเรือนของประชาชนนอกเขตเทศบาลนครนครปฐม ฯ ได้แก่ พื้นที่จัดเก็บขยะที่คัดแยกแล้ว และประเภทที่อยู่อาศัย โดยสามารถอธิบายได้ ดังนี้

พื้นที่จัดเก็บขยะที่คัดแยกแล้ว มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการคัดแยกขยะในครัวเรือน ของประชาชนนอกเขตเทศบาลนครนครปฐม ฯ เนื่องจากประชาชนมีความสะดวกในการคัดแยกขยะยิ่งขึ้น เมื่อมีพื้นที่ที่เพียงพอต่อการจัดเก็บขยะครัวเรือนที่คัดแยก จะเป็นแรงสนับสนุนให้ประชาชนคัดแยกขยะครัวเรือนมากขึ้น

ประเภทที่อยู่อาศัย ของประชาชนนอกเขตเทศบาลนครนครปฐม ฯ ซึ่งส่วนใหญ่ (84.5%) เป็นบ้านเดี่ยว พบว่า ประเภทที่อยู่อาศัยประเภทบ้านเดี่ยวมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการคัดแยกขยะในครัวเรือนของประชาชน เนื่องจากประเภทของที่อยู่อาศัยส่งผลต่อความเพียงพอและความสะดวกของพื้นที่จัดเก็บขยะที่คัดแยกแล้ว ทำให้ประชาชนมีความสะดวกในการคัดแยกขยะครัวเรือนมากกว่าที่อยู่อาศัยประเภทห้องแถว/ตึกแถว หรืออาคารชุด ที่มีพื้นที่อยู่อาศัยแบบจำกัด ซึ่งความสะดวกในการจัดเก็บขยะที่คัดแยกจะลดลงด้วย

5.3.2 การมีส่วนร่วมทางสังคมในการคัดแยกขยะ

โดยปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางสังคมในการคัดแยกขยะ ขอพิจารณาเป็น 3 ด้านดังนี้

(1) ปัจจัยด้านบุคคล

ผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า ปัจจัยด้านบุคคลไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางสังคมในการคัดแยกขยะของประชาชนนอกเขตเทศบาลนครนครปฐม ฯ เนื่องจากการมีส่วนร่วมทางสังคม ฯ ประกอบด้วยกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การเข้าร่วมประชุมรับฟังปัญหา แลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเห็นเรื่องการคัดแยกขยะ หรือการเข้าร่วมกิจกรรมการคัดแยกขยะที่หน่วยงานต่าง ๆ จัดขึ้น ซึ่งประชาชนนอกเขตเทศบาลนครนครปฐม ฯ ส่วนใหญ่ (43.6%) ประกอบอาชีพรับจ้าง ซึ่งต้องทำงานนอกบ้าน ทำให้มีข้อจำกัดเรื่องเวลาและความสะดวกในการร่วมกิจกรรม ส่งผลให้เกิดความไม่สะดวกในการเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคมในการคัดแยกขยะ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาที่ใช้พื้นที่ศึกษานอกเขตเทศบาล ได้แก่ กุณนที (2553) ที่ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการกำจัดขยะของประชาชน ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองกะท้าว อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก ที่รายงานว่า เพศไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการกำจัดขยะมูลฝอย เนื่องจากประชาชนมีความคิดว่าการมีส่วนร่วมในการคัดแยกขยะเป็นหน้าที่

ที่ทุกคนควรปฏิบัติ โดยไม่เจาะจงว่าจะเป็นเพศหญิงหรือชาย หรือเป็นหน้าที่ของใครคนใดคนหนึ่ง
ในครัวเรือน

(2) ปัจจัยด้านสังคม

ปัจจัยด้านสังคมที่มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการมีส่วนร่วมทางสังคมในการ
คัดแยกขยะของประชาชนนอกเขตเทศบาลนครนครปฐม ฯ ได้แก่ ความถี่ในการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร
เรื่องการคัดแยกขยะ และความเข้าใจในข้อมูลข่าวสารเรื่องการคัดแยกขยะที่ได้รับ โดยสามารถ
อธิบายได้ ดังนี้

ความถี่ในการรับรู้ข่าวสาร ฯ มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการมีส่วนร่วมทาง
สังคมในการคัดแยกขยะของประชาชนนอกเขตเทศบาลนครนครปฐม ฯ ซึ่งสอดคล้องกับผล
การศึกษาที่ใช้พื้นที่ศึกษานอกเขตเทศบาล ได้แก่ กุลวดี (2554) ที่รายงานไว้ว่า ประชาชนในเขต
องค์การบริหารส่วนตำบลคลองสาม อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี มีส่วนร่วมในการจัดการ
ขยะมูลฝอยน้อยมาก เนื่องจากสาเหตุสำคัญ คือ ขาดการประชาสัมพันธ์ และการประสานงานจาก
หน่วยงานท้องถิ่น หัวหน้าชุมชน และนิติหมู่บ้าน ซึ่งหากมีการประชาสัมพันธ์กิจกรรมการคัดแยก
ขยะในชุมชนมากขึ้น จะส่งผลให้ประชาชนมีความสนใจ เกิดแรงจูงใจและทัศนคติที่ดีในการเข้า
ร่วมกิจกรรมมากขึ้นด้วย

(2) ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ

ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพที่มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการมีส่วนร่วม
ทางสังคมในการคัดแยกขยะของประชาชนนอกเขตเทศบาลนครนครปฐม ฯ ได้แก่ ความเพียงพอ
ของพื้นที่จัดเก็บขยะที่คัดแยก โดยสามารถอธิบายได้ ดังนี้

ผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า ความเพียงพอของพื้นที่จัดเก็บขยะที่คัดแยกแล้ว มี
ความสัมพันธ์เชิงบวกกับการมีส่วนร่วมทางสังคมในการคัดแยกขยะของประชาชนนอกเขต
เทศบาลนครนครปฐม ฯ เนื่องจากการมีส่วนร่วมทางสังคมในการคัดแยกขยะของประชาชนนอก
เขตเทศบาลนครนครปฐม ฯ อยู่ในระดับต่ำ ประชาชนเข้าร่วมกิจกรรมการประชุมหมู่บ้าน แสดง
ความคิดเห็น หรือการร่วมกิจกรรมการคัดแยกขยะจากหน่วยงานต่าง ๆ อยู่ในระดับต่ำ เนื่องจาก
ประชาชนมีความเห็นว่า มีความไม่สะดวกของพื้นที่ดำเนินกิจกรรมการคัดแยกขยะในชุมชน ส่งผล
ให้ประชาชนขาดแรงจูงใจในการมีส่วนร่วมทางสังคมในการคัดแยกขยะของนอกเขตเทศบาลนคร
นครปฐม ฯ ซึ่งจากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องยังไม่พบว่ามีงานวิจัยที่ศึกษาปัจจัยนี้กับการ
คัดแยกขยะครัวเรือนของประชาชนนอกเขตเทศบาล จึงควรมีการศึกษาเพิ่มเติมต่อไป

5.4 เปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อการคัดแยกขยะ ของประชาชนในเขตเทศบาลนครนครปฐม ตำบล พระปฐมเจดีย์ และนอกเขตเทศบาลนครนครปฐม ตำบลโพรงมะเดื่อ

เปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อการคัดแยกขยะ ของประชาชนในเขตเทศบาลนคร นครปฐม ตำบลพระปฐมเจดีย์ และนอกเขตเทศบาลนครนครปฐม ตำบลโพรงมะเดื่อ ในการวิจัยนี้ ขอแบ่งเป็น 2 ส่วนย่อย ได้แก่ 1. การคัดแยกขยะในครัวเรือน และ 2. การมีส่วนร่วมทางสังคมใน การคัดแยกขยะ

5.4.1 การคัดแยกขยะในครัวเรือน

การเปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อการคัดแยกขยะในครัวเรือน ของประชาชนในเขต เทศบาลนครนครปฐม ตำบลพระปฐมเจดีย์ และนอกเขตเทศบาลนครนครปฐม ตำบลโพรงมะเดื่อ แบ่งพิจารณาปัจจัยเป็น 3 ด้าน ดังนี้

5.4.1.1 ปัจจัยด้านบุคคล

ปัจจัยด้านบุคคลที่มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการคัดแยกขยะในครัวเรือน ของประชาชนทั้งในเขตเทศบาลนครนครปฐม ฯ และนอกเขตเทศบาลนครนครปฐม ฯ ได้แก่ ความตระหนักในการคัดแยกขยะ ส่วนปัจจัยด้านบุคคลที่มีผลเชิงบวกกับการคัดแยกขยะใน ครัวเรือนและการมีส่วนร่วมทางสังคมในการคัดแยกขยะของประชาชนในเขตเทศบาลนคร นครปฐม ฯ แต่ไม่มีผลต่อประชาชนนอกเขตเทศบาลนครนครปฐม ฯ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับ การศึกษา อาชีพ รายได้ครัวเรือน และจำนวนสมาชิกในครัวเรือน ซึ่งการวิเคราะห์ผลการสัมภาษณ์ กลุ่มตัวอย่างในและนอกเขตเทศบาลนครนครปฐม ฯ พบว่า ความแตกต่างของข้อมูลระหว่าง 2 พื้นที่ที่ศึกษา ที่อาจส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์ของปัจจัยด้านบุคคลกับการคัดแยกขยะในครัวเรือน มีดังนี้

(1) เพศ

กลุ่มตัวอย่างทั้งในและนอกเขตเทศบาลนครนครปฐม ฯ ส่วนใหญ่เป็น เพศหญิง และมีการกระจายตัวของข้อมูลเพศที่ไม่แตกต่างกัน (ตารางที่ 4.3) แต่ผลการวิจัยครั้งนี้ พบว่า เพศหญิงมีความสัมพันธ์กับการคัดแยกขยะในครัวเรือนของประชาชนนอกเขตเทศบาลนคร นครปฐม ฯ แต่ไม่มีความสัมพันธ์กับประชาชนในเขตเทศบาลนครนครปฐม ฯ เนื่องจากในพื้นที่ นอกเขตเทศบาลนครนครปฐม ฯ เพศหญิงมีการประกอบอาชีพรับจ้างซึ่งทำงานนอกบ้าน และดูแล เรื่องความสะอาด การคัดแยกขยะในครัวเรือน และพบว่าประชาชนมีรายได้เฉลี่ยครอบครัวต่อเดือน ต่ำกว่าในเขตเทศบาลนครนครปฐม ฯ แต่มีความเข้าใจในข้อมูลข่าวสารเรื่องการคัดแยกขยะอยู่ใน ระดับสูงเช่นเดียวกับในเขตเทศบาลนครนครปฐม ฯ (จากตารางที่ 4.17) ซึ่งระดับรายได้ที่ต่ำอาจ เป็นแรงจูงใจให้ประชาชนนอกเขตเทศบาลนครนครปฐม ฯ คัดแยกขยะครัวเรือนเพื่อเป็นการหา

รายได้เสริมอีกทางหนึ่ง และอาจมีปัจจัยอื่น ๆ ที่มีผลแต่ไม่ได้ศึกษาในครั้งนี้ เช่น รายได้จากการขายขยะที่คัดแยก เป็นแรงจูงใจให้มีการคัดแยกในครัวเรือนมากขึ้นเพื่อหารายได้อีกทางหนึ่ง

(2) อายุ

กลุ่มตัวอย่างในเขตเทศบาลนครนครปฐม ๑ ส่วนใหญ่มีอายุในช่วง 45-54 ปี (29.8%) และ 55-64 ปี (29.8%) ซึ่งมีเปอร์เซ็นต์เท่ากันทั้งสองช่วงอายุ และช่วงอายุของประชาชนนอกเขตเทศบาลนครนครปฐม ๑ มีการกระจายตัวของจำนวน (ครัวเรือน) ในช่วงอายุต่าง ๆ มากกว่านอกเขตเทศบาลนครนครปฐม ๑ แต่กลุ่มตัวอย่างนอกเขตเทศบาลนครนครปฐม ๑ ส่วนใหญ่ (40%) ตกอยู่ในช่วง 45-54 ปี จึงอาจส่งผลให้อายุเป็นปัจจัยที่มีผลเชิงบวกต่อการคัดแยกขยะในครัวเรือนของประชาชนในเขตเทศบาลนครนครปฐม ๑ แต่ไม่มีผลต่อประชาชนนอกเขตเทศบาลนครนครปฐม ๑

(3) ระดับการศึกษา

กลุ่มตัวอย่างในเขตเทศบาลนครนครปฐม ๑ มีระดับการศึกษาสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ ประถมศึกษา (45.7%) มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. (20.6%) และปริญญาตรี (17.7%) ตามลำดับ ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างนอกเขตเทศบาลนครนครปฐม ๑ มีระดับการศึกษาสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ ประถมศึกษา (61.8%) มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. (16.4%) และมัธยมศึกษาตอนต้น (10.9%) ซึ่งจะเห็นได้ว่าเปอร์เซ็นต์แต่ละช่วงการศึกษาสูงสุด 3 อันดับแรกนี้ พื้นที่ในเขตเทศบาลนครนครปฐม ๑ มีการกระจายตัวของจำนวน (ครัวเรือน) แต่ละระดับการศึกษามากกว่าพื้นที่นอกเขตเทศบาลนครนครปฐม ๑ ที่ส่วนใหญ่จำนวน (ครัวเรือน) ไปอยู่ที่ระดับประถมศึกษา จึงส่งผลให้ปัจจัยระดับการศึกษามีผลกับการคัดแยกขยะในครัวเรือนของประชาชนในเขตเทศบาลนครนครปฐม ๑ แต่ไม่มีผลต่อการคัดแยกขยะในครัวเรือนของประชาชนนอกเขตเทศบาลนครนครปฐม ๑ อีกทั้งกลุ่มตัวอย่างนอกเขตเทศบาลนครนครปฐม ๑ การคัดแยกขยะในครัวเรือนจะอาศัยความเคยชิน ความสะดวก และการทำตามกันมากกว่าการคัดแยกขยะเป็นประเภทตามหลักการทางวิชาการ

(4) อาชีพ

กลุ่มตัวอย่างในเขตเทศบาลนครนครปฐม ๑ ส่วนใหญ่มีอาชีพรับจ้าง (31.9%) และค้าขาย (31.9%) ซึ่งมีเปอร์เซ็นต์เท่ากันทั้งสองกลุ่มอาชีพ และมีการกระจายตัวของจำนวน (ครัวเรือน) ในแต่ละอาชีพมากกว่านอกเขตเทศบาลนครนครปฐม ๑ ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างนอกเขตเทศบาลนครนครปฐม ๑ ส่วนใหญ่มีอาชีพรับจ้าง (43.6%) จึงส่งผลให้อาชีพเป็นปัจจัยที่มีผลต่อการคัดแยกขยะในครัวเรือนของประชาชนในเขตเทศบาลนครนครปฐม ๑ แต่ไม่มีผลต่อประชาชนนอกเขตเทศบาลนครนครปฐม ๑ อีกทั้งอาชีพที่ต่างกันส่งผลถึงความสะดวกในการคัด

แยกขยะต่างกัน เช่น ประชากรในเขตเทศบาลนครนครปฐม ฯ ส่วนใหญ่ที่มีอาชีพค้าขาย ซึ่งจะทำงานอยู่บ้าน จึงมีความสะดวกในการคัดแยกขยะครัวเรือนมากกว่าประชาชนนอกเขตเทศบาลนครนครปฐม ฯ ที่ส่วนใหญ่มีอาชีพรับจ้างที่ต้องทำงานนอกบ้าน

(5) รายได้เฉลี่ยของครอบครัวต่อเดือน

กลุ่มตัวอย่างในเขตเทศบาลนครนครปฐม ฯ แต่ละช่วงรายได้ พบว่า ประชาชนมีเปอร์เซ็นต์ที่ไม่แตกต่างกันอย่างมากมาย หรือไปตกอยู่ที่ช่วงใดช่วงหนึ่งเป็นพิเศษ (ตารางที่ 4.3) ซึ่งแตกต่างจากนอกเขตเทศบาลนครนครปฐม ที่ประชาชนส่วนใหญ่ (42.7%) มีรายได้เฉลี่ยของครอบครัวตกอยู่ในช่วง 5,001-10,000 บาทต่อเดือน (ตารางที่ 4.12) จึงทำให้รายได้เฉลี่ยของครอบครัวต่อเดือนเป็นปัจจัยที่มีผลเชิงบวกต่อการคัดแยกขยะในครัวเรือน ของประชาชนในเขตเทศบาลนครนครปฐม ฯ แต่เป็นปัจจัยที่ไม่มีผลต่อการคัดแยกขยะในครัวเรือน ของประชาชนนอกเขตเทศบาลนครนครปฐม ฯ

(6) จำนวนสมาชิกในครัวเรือน

กลุ่มตัวอย่างในเขตเทศบาลนครนครปฐม ฯ ส่วนใหญ่มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน 3-4 คน (43.3%), 1-2 คน (27.7%), 5-6 คน (19.1%) และ ≥ 7 คน (9.9%) ตามลำดับ ขณะที่กลุ่มตัวอย่างนอกเขตเทศบาลนครนครปฐม ฯ ส่วนใหญ่มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน 5-6 คน (37.3%) และ 3-4 คน (35.5%) ซึ่งพบว่าข้อมูลส่วนใหญ่อยู่ใน 2 กลุ่มนี้ ซึ่งจากการศึกษา พบว่า ลักษณะของครอบครัวในเขตเทศบาลนครนครปฐม ฯ เป็นครอบครัวที่มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนน้อยกว่า ในขณะที่นอกเขตเทศบาลนครนครปฐม ฯ มีลักษณะเป็นครอบครัวที่มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนมากกว่า จึงอาจส่งผลให้ประชาชนในเขตเทศบาลนครนครปฐม ฯ มีความสะดวกในการทำความเข้าใจกับสมาชิกในครัวเรือนเรื่องการคัดแยกขยะในครัวเรือนได้ดี และได้รับความร่วมมือจากสมาชิกในครัวเรือน จึงส่งผลให้ปัจจัยจำนวนสมาชิกในครัวเรือนมีผลต่อการคัดแยกขยะในครัวเรือนของประชาชนในเขตเทศบาลนครนครปฐม ฯ แต่ไม่มีผลต่อประชาชนนอกเขตเทศบาลนครนครปฐม ฯ

5.4.1.2 ปัจจัยด้านสังคม

ปัจจัยด้านสังคมที่มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการคัดแยกขยะในครัวเรือนของประชาชนในเขตเทศบาลนครนครปฐม ฯ แต่ไม่มีความสัมพันธ์กับประชาชนนอกเขตเทศบาลนครนครปฐม ฯ ได้แก่ ความเข้าใจในข้อมูลข่าวสารเรื่องการคัดแยกขยะที่ได้รับ ซึ่งการวิเคราะห์ผลการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างในและนอกเขตเทศบาลนครนครปฐม ฯ และข้อมูลจากแบบสอบถาม ข้อมูลการบริหารจัดการขยะ ของเจ้าหน้าที่เทศบาล/องค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอเมืองนครปฐม

จังหวัดนครปฐม พบว่า มีความแตกต่างของข้อมูลระหว่าง 2 พื้นที่ที่ศึกษา ที่อาจส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์ของปัจจัยด้านสังคมกับการคัดแยกขยะในครัวเรือน ดังนี้

การรับรู้ข่าวสารเรื่องการคัดแยกขยะ ของประชาชนในและนอกเขตเทศบาลนครนครปฐม ฯ พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่ในและนอกเขตเทศบาลนครนครปฐม ฯ มีความเข้าใจในข้อมูลข่าวสารเรื่องการคัดแยกขยะที่ได้รับอยู่ในระดับสูง คิดเป็น 66.7% และ 57.3% ตามลำดับ และจากการสรุปผลจากแบบสอบถามข้อมูลการบริหารจัดการขยะของหน่วยงานในและนอกเขตเทศบาลนครนครปฐม พบว่า เทศบาลนครนครปฐมซึ่งเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบดูแลเรื่องการจัดการขยะของพื้นที่ในเขตเทศบาลนครนครปฐม คือ เทศบาลนครนครปฐม โดยพบว่า ปัจจุบันเทศบาลนครนครปฐมมีนโยบายที่สนับสนุนให้ประชาชนมีการคัดแยกขยะครัวเรือน เพื่อให้ประชาชนมีรายได้จากการขายขยะที่คัดแยกแล้ว ซึ่งจากการดำเนินการตามนโยบายนี้พบผลสำเร็จของนโยบายดังกล่าวคิดเป็น 99.0% และพบว่า ไม่มีปัญหาเกิดขึ้นจากการดำเนินงานตามนโยบายดังกล่าว ประชาชนมีแรงกระตุ้นให้เกิดการคัดแยกขยะครัวเรือนอย่างต่อเนื่อง ในขณะที่หน่วยงานที่รับผิดชอบดูแลการจัดการขยะของพื้นที่นอกเขตเทศบาลนครนครปฐม พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลโพรงมะเดื่อ และเทศบาลตำบลโพรงมะเดื่อ ซึ่งเป็นหน่วยงานรับผิดชอบการจัดการขยะนอกเขตเทศบาลนครนครปฐม ฯ ไม่มีนโยบายและงบประมาณสนับสนุนการคัดแยกขยะครัวเรือนของประชาชน เนื่องจากหน่วยงานขาดความร่วมมือในการดำเนินงานคัดแยกขยะจากทุกภาคส่วน ปัญหาการทิ้งขยะในที่สาธารณะ และหน่วยงานไม่มีการบริหารจัดการปัญหาขยะอย่างเป็นระบบ รวมทั้งการให้ความสำคัญถึงปัญหาขยะของประชาชน

5.4.1.3 ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ

ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพที่มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการคัดแยกขยะในครัวเรือนของประชาชนทั้งในและนอกเขตเทศบาลนครนครปฐม ได้แก่ พื้นที่จัดเก็บขยะที่คัดแยก และประเภทที่อยู่อาศัย แต่ผลการวิจัยครั้งนี้ พบว่า มีการกระจายตัวของข้อมูลของทั้ง 2 ปัจจัยต่ำ โดยพบว่า พื้นที่จัดเก็บขยะที่คัดแยก ส่วนใหญ่ (72.0%) ประชาชนในเขตเทศบาลนครนครปฐม ฯ มีพื้นที่จัดเก็บขยะที่คัดแยก และ 28.0% ไม่มีพื้นที่จัดเก็บขยะที่คัดแยก มีประเภทที่อยู่อาศัยเป็นบ้านเดี่ยว (64.2%) บ้านแถว/ห้องแถว/อาคารชุด (34.0%) สิ่งก่อสร้างที่เป็นที่พักอาศัยชั่วคราว (1.8%) ส่วนประชาชนนอกเขตเทศบาลนครนครปฐม ฯ พบว่า ส่วนใหญ่ (72.2%) มีพื้นที่จัดเก็บขยะที่คัดแยก และ 27.3% ไม่มีพื้นที่จัดเก็บขยะที่คัดแยก มีประเภทที่อยู่อาศัยเป็นบ้านเดี่ยว (84.5%) บ้านแถว/ห้องแถว/อาคารชุด (6.4%) สิ่งก่อสร้างที่เป็นที่พักอาศัยชั่วคราว (9.1%) ซึ่งการกระจายตัวของจำนวน (ครัวเรือน) ข้อมูลในตัวปัจจัยต่ำ (ตารางที่ 4.14) ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์ของปัจจัยสิ่งแวดล้อมทางกายภาพกับการคัดแยกขยะในครัวเรือนของประชาชนทั้งในและนอกเขตเทศบาลนครนครปฐมได้

5.4.2 การมีส่วนร่วมทางสังคมในการคัดแยกขยะ

การเปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางสังคมในการคัดแยกขยะ ของประชาชนในเขตเทศบาลนครนครปฐม ตำบลพระปฐมเจดีย์ และนอกเขตเทศบาลนครนครปฐม ตำบลโพรงมะเดื่อ แบ่งพิจารณาปัจจัยเป็น 3 ด้าน ดังนี้

5.4.2.1 ปัจจัยด้านบุคคล

ปัจจัยด้านบุคคลที่มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการมีส่วนร่วมทางสังคมในการคัดแยกขยะของประชาชนในเขตเทศบาลนครนครปฐม ฯ แต่ไม่มีผลต่อประชาชนนอกเขตเทศบาลนครนครปฐม ฯ ได้แก่ จำนวนสมาชิกในครัวเรือน และปัจจัยด้านบุคคลที่มีความสัมพันธ์เชิงลบกับการมีส่วนร่วมทางสังคมในการคัดแยกขยะของประชาชนในเขตเทศบาลนครนครปฐม ฯ แต่ไม่มีผลต่อประชาชนนอกเขตเทศบาลนครนครปฐม ฯ ได้แก่ ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยของครอบครัวต่อเดือน และความตระหนักในการคัดแยกขยะ ซึ่งการวิเคราะห์ผลการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างในและนอกเขตเทศบาลนครนครปฐม ฯ พบว่า มีความแตกต่างของข้อมูลระหว่าง 2 พื้นที่ที่ศึกษา ที่อาจส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์ของปัจจัยด้านบุคคลกับการมีส่วนร่วมทางสังคมในการคัดแยกขยะ มีดังนี้

(1) จำนวนสมาชิกในครัวเรือน

กลุ่มตัวอย่างในเขตเทศบาลนครนครปฐม ฯ มีจำนวน (ครัวเรือน) ในแต่ละช่วงข้อมูลจำนวนสมาชิกในครัวเรือนกระจายตัวมากกว่านอกเขตเทศบาลนครนครปฐม ฯ ดังที่กล่าวไว้แล้วในข้อที่ 5.4.1.1 ข้อย่อยที่ (6) จึงส่งผลให้ปัจจัยจำนวนสมาชิกในครัวเรือนมีผลต่อการมีส่วนร่วมทางสังคมในการคัดแยกขยะของประชาชนในเขตเทศบาลนครนครปฐม ฯ แต่ไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการคัดแยกขยะของประชาชนนอกเขตเทศบาลนครนครปฐม ฯ

(2) ระดับการศึกษา

กลุ่มตัวอย่างในเขตเทศบาลนครนครปฐม ฯ มีจำนวน (ครัวเรือน) แต่ละช่วงระดับการศึกษากระจายตัวมากกว่านอกเขตเทศบาลนครนครปฐม ฯ ดังที่กล่าวไว้แล้วในข้อที่ 5.4.1.1 ข้อย่อยที่ (2) จึงส่งผลให้ปัจจัยระดับการศึกษามีผลกับการคัดแยกขยะในครัวเรือนของประชาชนในเขตเทศบาลนครนครปฐม ฯ แต่ไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการคัดแยกขยะของประชาชนนอกเขตเทศบาลนครนครปฐม ฯ

(3) รายได้เฉลี่ยของครอบครัวต่อเดือน

กลุ่มตัวอย่างในเขตเทศบาลนครนครปฐม ฯ มีจำนวน (ครัวเรือน) แต่ละช่วงรายได้เฉลี่ยของครอบครัวต่อเดือนกระจายตัวมากกว่านอกเขตเทศบาลนครนครปฐม ฯ ดังที่กล่าวไว้แล้วในข้อที่ 5.4.1.1 ข้อย่อยที่ (5) จึงส่งผลให้รายได้ครัวเรือนเป็นปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วม

ร่วมทางสังคมในการคัดแยกขยะของประชาชนในเขตเทศบาลนครนครปฐม ฯ แต่ไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการคัดแยกขยะของประชาชนนอกเขตเทศบาลนครนครปฐม

(4) ความตระหนักในการคัดแยกขยะ

ความตระหนักในการคัดแยกขยะ พบว่า มีการกระจายตัวของความถี่ข้อมูลในตัวปัจจัยต่ำทั้งประชาชนในและนอกเขตเทศบาลนครนครปฐม ฯ แต่จากการวิจัยครั้งนี้พบว่า ความตระหนักในการคัดแยกขยะมีความสัมพันธ์เชิงลบกับการมีส่วนร่วมทางสังคมในการคัดแยกขยะของประชาชนในเขตเทศบาลนครนครปฐม ฯ แต่ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางสังคมในการคัดแยกขยะของประชาชนนอกเขตเทศบาลนครนครปฐม ฯ อาจเป็นผลจากปัจจัยสนับสนุนอื่น ๆ ที่ไม่ได้มีการศึกษาในครั้งนี้ที่มีผลต่อการมีส่วนร่วม ฯ ของประชาชน เช่น ความสะดวกเรื่องเวลาของประชาชนในการมีส่วนร่วม ฯ หรือระยะเวลาที่อาศัยในชุมชน เป็นต้น

5.4.2.2 ปัจจัยด้านสังคม

ปัจจัยด้านสังคมที่มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการมีส่วนร่วมทางสังคมในการคัดแยกขยะของประชาชนทั้งในและนอกเขตเทศบาลนครนครปฐม ฯ ได้แก่ ความถี่การรับรู้ข้อมูลข่าวสารเรื่องการคัดแยกขยะที่ได้รับ และปัจจัยด้านสังคมที่มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการมีส่วนร่วมทางสังคมในการคัดแยกขยะของประชาชนในเขตเทศบาลนครนครปฐม ฯ แต่ไม่มีความสัมพันธ์กับประชาชนนอกเขตเทศบาลนครนครปฐม ฯ ได้แก่ ความถี่การได้รับบริการเก็บขยะจากหน่วยงาน นอกจากนี้ปัจจัยด้านสังคมที่ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางสังคมในการคัดแยกขยะของประชาชนในเขตเทศบาลนครนครปฐม ฯ แต่มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับประชาชนนอกเขตเทศบาลนครนครปฐม ฯ ได้แก่ ความเข้าใจในข้อมูลข่าวสารเรื่องการคัดแยกขยะที่ได้รับ พบว่า ความแตกต่างของข้อมูลระหว่าง 2 พื้นที่ที่ศึกษา ที่อาจส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์ของปัจจัยด้านสังคมกับการมีส่วนร่วมทางสังคมในการคัดแยกขยะ มีดังนี้

(1) ความเข้าใจในข้อมูลข่าวสารเรื่องการคัดแยกขยะที่ได้รับ

ความเข้าใจในข้อมูลข่าวสารเรื่องการคัดแยกขยะที่ได้รับ พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่ในและนอกเขตเทศบาลนครนครปฐม ฯ มีความเข้าใจในข้อมูลข่าวสารเรื่องการคัดแยกขยะที่ได้รับอยู่ในระดับสูงเหมือนกัน แต่พบว่า แหล่งข้อมูลข่าวสารที่ประชาชนในเขตเทศบาลนครนครปฐม ฯ มีความเข้าใจแตกต่างกัน และมีการสนับสนุนต่าง ๆ เช่น ข้อมูลข่าวสารและงบประมาณในการคัดแยกขยะจากหน่วยงานที่แตกต่างกัน ซึ่งข้อมูลจากแบบสอบถามข้อมูลการบริหารจัดการขยะ ของหน่วยงานในและนอกเขตเทศบาลนครนครปฐม พบว่า หน่วยงานเทศบาลนครนครปฐมซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบดูแลเรื่องการบริหารจัดการขยะในพื้นที่เขตเทศบาลนครนครปฐม ฯ มีนโยบายในการบริหารจัดการขยะ เพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วมต่อสังคมในการ

คัดแยกขยะ ทำให้ประชาชนมีแรงกระตุ้นที่จะมีส่วนร่วมกับหน่วยงานในการจัดการขยะในชุมชน ในขณะที่หน่วยงานที่รับผิดชอบดูแลบริหารจัดการขยะในเขตพื้นที่นอกเขตเทศบาลนครนครปฐม คือ องค์การบริหารส่วนตำบลโพรงมะเดื่อ และเทศบาลตำบลโพรงมะเดื่อ พบว่า ปัจจุบันยังไม่มีนโยบายและงบประมาณสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะชุมชน เนื่องจากพบปัญหาในอดีต ได้แก่ หน่วยงานขาดความร่วมมือในการดำเนินงานคัดแยกขยะจากทุกภาคส่วน ปัญหาประชาชนทิ้งขยะในที่สาธารณะ และหน่วยงานไม่มีระบบการบริหารจัดการปัญหาขยะอย่างเป็นระบบ รวมทั้งประชาชนไม่ให้ความสำคัญเรื่องปัญหาขยะ ทำให้ส่วนใหญ่ (50.0%) ประชาชนนอกเขตเทศบาลนครนครปฐม ๑ มีส่วนร่วมทางสังคมในการคัดแยกขยะต่ำกว่าประชาชนในเขตเทศบาลนครนครปฐม ที่ส่วนใหญ่ (70.9%) มีระดับการมีส่วนร่วมทางสังคมในการคัดแยกขยะต่ำเช่นกัน ดังนั้นจึงส่งผลให้ความเข้าใจในข้อมูลข่าวสารเรื่องการคัดแยกขยะมีผลต่อการมีส่วนร่วมในการคัดแยกขยะของประชาชนในเขตเทศบาลนครนครปฐม แต่ไม่มีผลต่อประชาชนนอกเขตเทศบาลนครนครปฐม ๑

(2) ความถี่การได้รับบริการเก็บขนขยะจากหน่วยงาน

กลุ่มตัวอย่างในเขตเทศบาลนครนครปฐม ๑ ได้รับบริการเก็บขนขยะจากหน่วยงาน 1 ครั้งต่อสัปดาห์ (44.3%), 2-3 ครั้งต่อสัปดาห์ (29.8%), 7 ครั้งต่อสัปดาห์ (22.3%) และไม่ได้รับบริการ (3.5%) ซึ่งพบว่า มีการกระจายตัวของจำนวน (คร่าวเรือน) ในแต่ละช่วงความถี่การจัดเก็บขยะมากกว่านอกเขตเทศบาลนครนครปฐม ๑ ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างนอกเขตเทศบาลนครนครปฐม ๑ ส่วนใหญ่ได้รับบริการเก็บขนขยะจากหน่วยงาน 1 ครั้งต่อสัปดาห์ (95.5%) และไม่ได้รับบริการ (4.5%) เนื่องจากความแตกต่างของลักษณะข้อมูล และจากลักษณะแนวโน้มของข้อมูล จึงทำให้ความถี่การได้รับบริการเก็บขนขยะจากหน่วยงานเป็นปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางสังคมในการคัดแยกขยะของประชาชนในเขตเทศบาลนครนครปฐม ๑ แต่เป็นปัจจัยที่ไม่มีผลต่อการคัดแยกขยะในคร่าวเรือน นอกเขตเทศบาลนครนครปฐม ๑

5.4.2.3 ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ

ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพที่มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการมีส่วนร่วมทางสังคมในการคัดแยกขยะของประชาชนในเขตเทศบาลนครนครปฐม ๑ แต่ไม่มีความสัมพันธ์กับประชาชนนอกเขตเทศบาลนครนครปฐม ๑ ได้แก่ พื้นที่จัดเก็บขยะที่คัดแยกแล้วพบว่า ความแตกต่างของข้อมูลระหว่าง 2 พื้นที่ที่ศึกษา ที่อาจส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์ของปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพกับการมีส่วนร่วมทางสังคมในการคัดแยกขยะ มีดังนี้

จากผลการวิจัยครั้งนี้ พบว่า ปัจจัยพื้นที่จัดเก็บขยะที่คัดแยก มีการกระจายตัวของจำนวน (คร่าวเรือน) ในแต่ละตัวเลือกข้อมูลต่ำทั้งในและนอกเขตเทศบาลนครนครปฐม ๑

ดังที่กล่าวไว้แล้วในข้อ 5.4.1.3 แต่ผลการวิจัยพบว่า การมีพื้นที่จัดเก็บขยะที่คัดแยกแล้วมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการมีส่วนร่วมทางสังคมในการคัดแยกขยะของประชาชนในเขตเทศบาลนครนครปฐม ฯ แต่ไม่มีความสัมพันธ์กับประชาชนนอกเขตเทศบาลนครนครปฐม ฯ ซึ่งอาจเป็นผลมาจากปัจจัยสนับสนุนอื่น ๆ ที่ไม่ได้มีการศึกษาในครั้งนี่ที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน เช่น ความสะดวกของประชาชน หรือระยะเวลาที่อาศัยในชุมชน เป็นต้น

บทที่ 6

สรุปผล และข้อเสนอแนะ

6.1 สรุปผลการวิจัย

การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการคัดแยกขยะของประชาชนในและนอกเขตเทศบาลนครนครปฐม รวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์ที่ผ่านการทดสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาและความเชื่อมั่น สัมภาษณ์ตัวแทนจำนวน 282 ครั้วเรือนในเขตเทศบาลนครนครปฐม ตำบลพระปฐมเจดีย์ และจำนวน 110 ครั้วเรือน นอกเขตเทศบาลนครนครปฐม ตำบลโพรงมะเดื่อ อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม เพื่อศึกษาปัจจัยด้านบุคคล สังคม และสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ ที่มีอิทธิพลต่อการคัดแยกขยะในครั้วเรือน และต่อการมีส่วนร่วมทางสังคมในการคัดแยกขยะของประชาชน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา และทดสอบความสัมพันธ์ทางสถิติของปัจจัยต่าง ๆ กับการคัดแยกขยะในครั้วเรือน และการมีส่วนร่วมทางสังคมในการคัดแยกขยะของประชาชน ซึ่งเป็นข้อมูลเชิงกลุ่มด้วย Chi-square Tests และหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ด้วย Gamma Coefficient หรือ Crammer's V Coefficient อีกทั้งรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามการบริหารจัดการขยะของเทศบาลนครนครปฐม องค์การบริหารส่วนตำบลโพรงมะเดื่อ และเทศบาลตำบลโพรงมะเดื่อ เพื่อใช้เป็นข้อมูลสนับสนุนในการอภิปรายผลการศึกษา

ผลการวิจัย พบว่า ประชาชนในและนอกเขตเทศบาลนครนครปฐมมีระดับการคัดแยกขยะในครั้วเรือนอยู่ในระดับสูงเหมือนกัน แต่พบว่าประชาชนนอกเขตเทศบาลนครนครปฐม มีคะแนนการคัดแยกขยะในครั้วเรือน (50.9%) ดีกว่าประชาชนในเขตเทศบาลนครนครปฐม (40.4%) โดยพบว่าทั้ง 2 พื้นที่ที่มีปัจจัยที่มีผลต่อการคัดแยกขยะในครั้วเรือนที่แตกต่างกัน ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า ปัจจัยด้านบุคคลที่มีผลต่อการคัดแยกขยะในครั้วเรือนของประชาชนใน และนอกเขตเทศบาลนครนครปฐมที่เหมือนกัน ได้แก่ ความตระหนักในการคัดแยกขยะ แต่ปัจจัยด้านบุคคลที่มีผลต่อการคัดแยกขยะในครั้วเรือนที่ต่างกัน ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยของครอบครัวต่อเดือน จำนวนสมาชิกในครั้วเรือน โดยนอกเขตเทศบาลนครนครปฐมที่มีการคัดแยกขยะในครั้วเรือนมากกว่า คือ เพศหญิง ในขณะที่ในเขตเทศบาลนครนครปฐมปัจจัยเพศไม่มีผลต่อการคัดแยกขยะในครั้วเรือนของประชาชน ส่วนในเขตเทศบาลนครนครปฐมที่มีการคัดแยกขยะในครั้วเรือนมากกว่า คือ อายุ 45-54 ปี และ 55-64 ปี การศึกษาระดับประถมศึกษา อาชีพรับจ้างและค้าขาย รายได้เฉลี่ยของครอบครัว 10,001-20,000 บาทต่อเดือน และจำนวนสมาชิกในครั้วเรือน

จำนวน 3-4 คน ในขณะที่นอกเขตเทศบาลนครนครปฐมปัจจัยเหล่านี้ไม่มีผลต่อการคัดแยกขยะในครัวเรือนของประชาชน ส่วนปัจจัยด้านสังคม พบว่า ไม่มีปัจจัยใดที่มีผลต่อการคัดแยกขยะในครัวเรือนของประชาชนที่เหมือนกันทั้งในและนอกเขตเทศบาลนครนครปฐม แต่นอกเขตเทศบาลนครนครปฐม พบว่า ปัจจัยด้านสังคมที่ผลต่อการคัดแยกขยะในครัวเรือน ได้แก่ ความเข้าใจในข้อมูลข่าวสารเรื่องการคัดแยกขยะ นอกจากนี้ ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพที่มีผลต่อการคัดแยกขยะในครัวเรือนของประชาชนในและนอกเขตเทศบาลนครนครปฐมที่เหมือนกัน ได้แก่ พื้นที่จัดเก็บขยะที่คัดแยกแล้ว และประเภทที่อยู่อาศัย

ส่วนการมีส่วนร่วมทางสังคมในการคัดแยกขยะ พบว่า ส่วนใหญ่ของประชาชนทั้งในและนอกเขตเทศบาลนครนครปฐมมีระดับการมีส่วนร่วมทางสังคมในการคัดแยกขยะอยู่ในระดับต่ำเหมือนกัน โดยเปอร์เซ็นต์ของประชาชนที่มีส่วนร่วมทางสังคมในระดับต่ำนี้ พบว่า ประชาชนในเขตเทศบาลนครนครปฐมมีค่า 70.9% ซึ่งมีความมากกว่าของประชาชนนอกเขตเทศบาล ฯ ที่มีค่า 50.0% โดยพบว่า ไม่มีปัจจัยใดด้านบุคคลที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางสังคม ฯ ที่เหมือนกันทั้งในและนอกเขตเทศบาลนครนครปฐม และสำหรับนอกเขตเทศบาลนครนครปฐม พบว่า ไม่มีปัจจัยใดด้านบุคคลที่ศึกษาที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางสังคม ฯ แต่ในเขตเทศบาลนครนครปฐม พบว่า ปัจจัยด้านบุคคลที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางสังคม ฯ ที่ดีกว่า คือ ระดับการศึกษา ระดับประถมศึกษา รายได้เฉลี่ยของครอบครัว 10,001-20,000 บาทต่อเดือน จำนวนสมาชิกในครัวเรือน จำนวน 3-4 คน และความตระหนักในการคัดแยกขยะของประชาชนที่อยู่ในระดับสูง ส่วนปัจจัยด้านสังคมที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางสังคม ฯ ของประชาชนในและนอกเขตเทศบาลนครนครปฐมที่เหมือนกัน ได้แก่ ความถี่การรับรู้ข้อมูลข่าวสารเรื่องการคัดแยกขยะ ส่วนปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางสังคม ฯ ที่ต่างกัน คือ ความเข้าใจในข้อมูลข่าวสารเรื่องการคัดแยกขยะที่ได้รับที่อยู่ในระดับสูงมีผลต่อการมีส่วนร่วมทางสังคม ฯ ของประชาชนนอกเขตเทศบาลนครนครปฐมที่ทำให้มีส่วนร่วมทางสังคม ฯ ที่เพิ่มขึ้น ในขณะที่ในเขตเทศบาลนครนครปฐมปัจจัยนี้ไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางสังคม ฯ แต่ความถี่การได้รับบริการเก็บขนขยะจากหน่วยงาน 1 ครั้งต่อสัปดาห์ ทำให้ประชาชนในเขตเทศบาลนครนครปฐมมีส่วนร่วมทางสังคม ฯ ที่เพิ่มขึ้น อย่างไรก็ตาม พบว่า ไม่มีปัจจัยใดด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางสังคม ฯ ของประชาชนที่เหมือนกันทั้งในและนอกเขตเทศบาลนครนครปฐม แต่พบว่า มีเพียงปัจจัยเกี่ยวกับพื้นที่จัดเก็บขยะที่คัดแยกแล้วเท่านั้นที่หากมีพื้นที่จัดเก็บขยะที่คัดแยกแล้วมากขึ้นจะทำให้ประชาชนนอกเขตเทศบาล ฯ มีส่วนร่วมทางสังคม ฯ ที่เพิ่มขึ้น

6.2 ข้อเสนอแนะ

6.2.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

เนื่องจากประชาชนทั้งในและนอกเขตเทศบาลนครนครปฐมมีความถนัดในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเรื่องการคัดแยกขยะอยู่ในระดับต่ำ จึงควรเพิ่มความถี่ของการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ฯ ของประชาชน โดยอาจสร้างรูปแบบของการให้ข้อมูลข่าวสารเป็นแบบเชิงรุก ที่มีการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง และเพิ่มความถี่การประชาสัมพันธ์ในแหล่งข้อมูลข่าวสารที่ประชาชนมีความถนัดในการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ฯ อยู่ในระดับต่ำ เพื่อให้ประชาชนมีความถนัดในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร ฯ มากขึ้น

6.2.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

6.2.2.1 ควรศึกษาเพิ่มเติมถึงปัจจัยอื่น ๆ ที่อาจส่งผลต่อการคัดแยกขยะของประชาชน เช่น ปัจจัยลักษณะของการปรุงหรือการเตรียมอาหารสำหรับบริโภคในครัวเรือน ปริมาณขยะครัวเรือนต่อวัน ความสะดวกของผู้คัดแยกขยะ และระยะเวลาที่อาศัยในชุมชน เป็นต้น

6.2.2.2 ควรศึกษาเพิ่มเติมสำหรับปัจจัยที่ส่งผลเชิงลบต่อการมีส่วนร่วมทางสังคมในการคัดแยกขยะ เช่น ระดับการศึกษา เป็นต้น (เช่น ที่พบในตำบลพระปฐมเจดีย์ ในเขตเทศบาลนครนครปฐม ว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาสูงกว่า แต่กลับมีส่วนร่วมทางสังคมในการคัดแยกขยะต่ำกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่า)

6.2.2.3 ควรมีการศึกษาเพิ่มเติมในพื้นที่อื่น ๆ ให้ครอบคลุมในระดับที่สูงขึ้น เช่น ระดับอำเภอ หรือระดับจังหวัด เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีความสมบูรณ์และสามารถนำไปใช้ได้จริงในการสร้างนโยบายเพื่อสนับสนุนให้ประชาชนคัดแยกขยะในภาพรวม

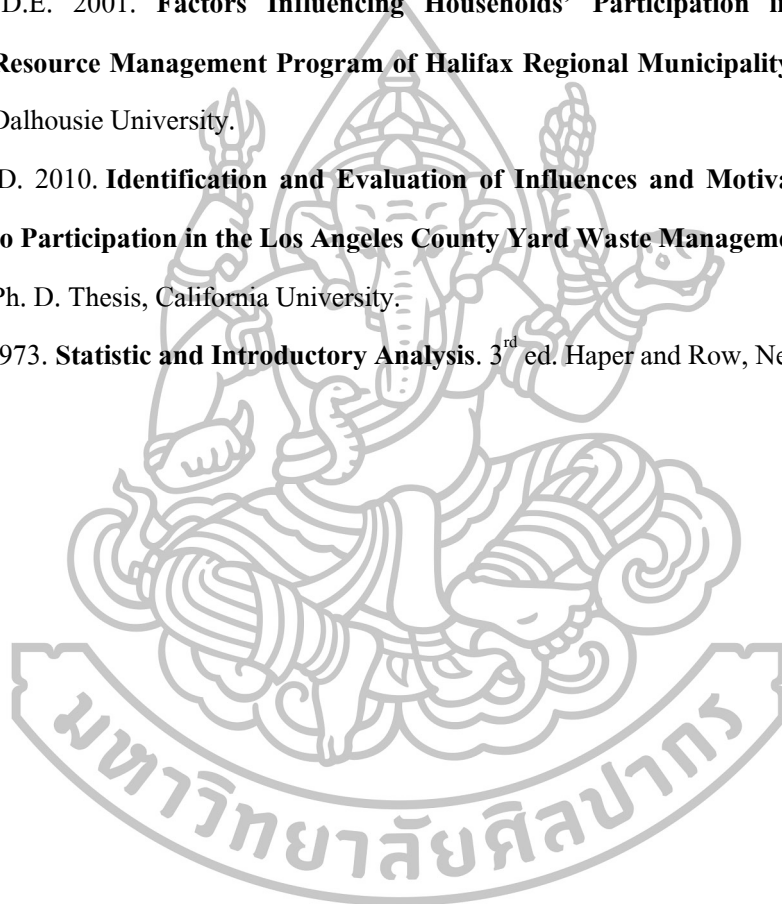
รายการอ้างอิง

- กนกวรรณ กาญจนวงศ์. 2557. **บัญญัติไตรยางศ์**. แหล่งที่มา: http://math.thepbodint.ac.th/topmenu.php?c=listknowledge&q_id=538, 3 เมษายน 2557.
- กมลทิพย์ ชื่นหมื่นไวย และ อุไรวรรณ อินทร์ม่วง. 2554. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการคัดแยกขยะเทศบาลตำบลเทพาลัย อำเภอคง จังหวัดนครราชสีมา. **วารสารวิจัยสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น** 4 (2): 39-48.
- กรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. 2551. **คู่มือแนวทางลด คัดแยก และใช้ประโยชน์จากขยะมูลฝอย สำหรับอาสาสมัครพิทักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหมู่บ้าน**. พิมพ์ครั้งที่ 1. บริษัทรุ่งศิลป์การพิมพ์ (1997) จำกัด, นครปฐม.
- _____ 2553. **คู่มือประชาชนการคัดแยกขยะมูลฝอยอย่างถูกวิธีและเพิ่มมูลค่า**. พิมพ์ครั้งที่ 1. บริษัท อีช จำกัด, กรุงเทพฯ ฯ.
- _____ 2555. **ปัญหาสิ่งแวดล้อมจากขยะมูลฝอย**. แหล่งที่มา: http://www.pcd.go.th/info_serv/waste_rubbish.htm, 2 กรกฎาคม 2558.
- _____ 2557. **ข้อมูลการสำรวจขยะมูลฝอย (First Draft) 77 จังหวัด ปี 2557 (ข้อมูล ณ วันที่ 12 มกราคม 2558)**. แหล่งที่มา: http://www.pcd.go.th/info_serv/roadmapWaste.html, 8 มิถุนายน 2558.
- _____ 2558. **สถานการณ์มลพิษของประเทศไทย ปี 2558 รอบ 6 เดือน**. แหล่งที่มา: http://infofile.pcd.go.th/mgt/ThailandPollut2558_Form.pdf?CFID=11227378&CFTOKEN=39408110, 13 กันยายน 2558.
- กุณนที เฟื่อง่อง. 2553. **การมีส่วนร่วมของประชาชนในการกำจัดขยะมูลฝอย**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยพิษณุโลก.
- กุลวดี เถรว่อง. 2554. **การมีส่วนร่วมและพฤติกรรมของชุมชนที่มีต่อการจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองสาม อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี**. **วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเชีย สังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์** 5 (2): 71-76.
- เจมะศิริ นิษชากร. 2546. **ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการคัดแยกขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตพญาไท กรุงเทพมหานคร**. สารนิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- จักรกฤษณ์ ตำราญใจ. 2553. IOC = ความตรง?. วารสารหลักสูตรและการเรียนการสอน มหาวิทยาลัยขอนแก่น 4 (1-2): 1-13.
- จินตวีร์ เกษมสุข. 2556. การสร้างกระบวนการมีส่วนร่วม. แหล่งที่มา: http://www.edupol.org/pknow/Course/C2/document/10/10_8.pdf, 20 ธันวาคม 2556.
- จรรยา ปานพรม. 2554. การมีส่วนร่วมในการคัดแยกขยะมูลฝอยของครัวเรือน: เทศบาลตำบลคลองจิก อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. การค้นคว้าอิสระปริญญาโท, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ชาย โพธิ์สีดา. 2554. ศาสตร์และศิลป์แห่งการวิจัยเชิงคุณภาพ. พิมพ์ครั้งที่ 6. บริษัทอัมรินทร์ปริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน), กรุงเทพฯ.
- ฉาติศา เนียมมณี และ เกศศิริ ปั้นธุระ. 2549. พฤติกรรมการคัดแยกขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตดินแดง กรุงเทพมหานคร. รายงานการวิจัยทุนอุดหนุน, มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- ทวิวงศ์ ศรีบุรี. 2541. EIA การวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม. พิมพ์ครั้งที่ 2. บริษัทมายด์พับลิชชิ่ง จำกัด, กรุงเทพฯ.
- เทศบาลเมืองทุ่งสง. 2556. องค์ประกอบที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงขยะ. แหล่งที่มา: http://www.Tungsong.com/Environment/Garbage_n/garbage_04.html, 19 ธันวาคม 2556.
- ชเรศ ศรีสถิต. 2553. วิศวกรรมจัดการขยะมูลฝอยชุมชน. พิมพ์ครั้งที่ 1. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- นิรันดร์ จิงวุฒิเวศย์. 2550. 45 ปี กรมพัฒนาชุมชน: การเปลี่ยนแปลงเพื่อประชาชน. กรมพัฒนาชุมชน, กรุงเทพฯ.
- บุญเรือง เปี้ยหลิม. 2552. ปัจจัยที่มีผลต่ออัตราการป่วยด้วยโรคไข้เลือดออกของประชาชนในอำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ปภาวิน เกิดขุนทด. 2554. พฤติกรรมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลสำนักตะคร้อ อำเภอเทพารักษ์ จังหวัดนครราชสีมา. โครงการงานปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี.
- พัฒนา มูลพฤกษ์. 2550. อนามัยสิ่งแวดล้อม. พิมพ์ครั้งที่ 4. สำนักงานกิจการโรงพิมพ์ องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก, กรุงเทพฯ.
- เพียงเพ็ญ ศรีวิโรจน์. 2552. พฤติกรรมการทิ้งขยะมูลฝอยของครัวเรือนในเขตเทศบาลนครพิษณุโลก. การค้นคว้าอิสระปริญญาโท, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

- พิภัทร แสงสินธุสร. 2550. พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตเทศบาลนคร
ภูเก็ต จังหวัดภูเก็ต. ปัญหาพิเศษปริญญาโท, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- พิริยุตม์ วรรณพฤกษ์. 2553. **ตอบโจทย์สิ่งแวดล้อมท้องถิ่น: แนวทางจัดการขยะและน้ำเสียของ
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น**. พิมพ์ครั้งที่ 2. สถาบันพระปกเกล้า, กรุงเทพฯ ฯ.
- มลฤดี ตรีวิชัย. 2555. **ปัจจัยที่มีผลสำเร็จต่อการคัดแยกขยะชุมชน: กรณีศึกษาเขตคลองสาน
กรุงเทพมหานคร**. การค้นคว้าอิสระปริญญาโท, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ยุทธ ไกยวรรณ. 2555. **หลักสถิติวิจัยและการใช้โปรแกรม SPSS**. พิมพ์ครั้งที่ 3. สำนักพิมพ์แห่ง
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ ฯ.
- รุ่งนภา เมฆมณีพันธ์. 2546. **ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการคัดแยกขยะของแม่บ้านในเขต
บางซื่อ กรุงเทพมหานคร**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยมหิดล.
- วิภาเพ็ญ เจียสกุล. 2536. **พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตพื้นที่ชั้นกลาง
กรุงเทพมหานคร**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ศิริศักดิ์ บุญไชยแสน. 2553. **ความรู้และการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนใน
เขตองค์การบริหารส่วนตำบลโคกสะอาด อำเภอเมืองชัย จังหวัดกาฬสินธุ์**. วารสารวิจัย
และพัฒนาระบบสุขภาพ 3 (2): 114-123.
- ศูนย์อนามัยที่ 4 ราชบุรี. 2558. **แผนบูรณาการอนามัยสิ่งแวดล้อมและสุขภาพปี 2558**. แหล่งที่มา:
<http://www.hpc4.go.th/director/data/plan58/envPlan23092014>, 6 กุมภาพันธ์ 2558.
- สุดธิดา สุวรรณะ. 2545. **การมีส่วนร่วมของประชาชนในการคัดแยกมูลฝอยในชุมชนรัตนวิบูลย์
และชุมชนไทยโฮเต็ลในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา**.
วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร. 2557. **สถิติบ้านและ
ประชากร**. แหล่งที่มา: http://stat.dopa.go.th/stat/statnew/upstat_age.php, 31 มกราคม
2558.
- อำเภอเมืองนครปฐม. 2556. **จำนวนประชากรและหลังคาเรือนอำเภอเมืองนครปฐม ปี 2556**.
แหล่งที่มา: <http://stat.bora.dopa.go.th/stat/>, 2 ธันวาคม 2556.
- Amend, M.L., R. Bagge, A.L. Fonseca Ward J. 2014. **Exploring the factors influencing organic
waste sorting in Denmark**. B.S. Project proposal, Worcester Polytechnic Institute.
- Best, J.W. 1981. **Research in Education**. 4th ed. Englewood Clift, New Jersey.

- Economic and Social Commission Asia and the Pacific. 2003. **A Guide to the Application of Public Participation in Planning and Policy Formulation Towards Sustainable Transport Development**. United Nations Center, New York.
- Ghani, K., I.F. Rusli, D.R. Biak and A. Idris. 2013. An application of the theory of planned behavior to study the influencing factors of participation in source separation of food waste. **Waste Management** 33: 1276-1281.
- Moscoso, A.D.E. 2001. **Factors Influencing Households' Participation in the Waste/Resource Management Program of Halifax Regional Municipality**. M.E. Thesis, Dalhousie University.
- Thomsen, K.D. 2010. **Identification and Evaluation of Influences and Motivations Related to Participation in the Los Angeles County Yard Waste Management Program**. Ph. D. Thesis, California University.
- Yamane, T. 1973. **Statistic and Introductory Analysis**. 3rd ed. Haper and Row, New York.

ภาคผนวก ก
แบบสัมภาษณ์

ครอบครัวที่.....ตำบล.....

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1.1 ปัจจัยด้านบุคคล

1. ผู้ตอบแบบสัมภาษณ์เป็นเพศ

() ชาย

() หญิง

2. ท่านมีอายุ.....ปี

3. ระดับการศึกษา

() ไม่ได้เรียน

() ประถมศึกษา

() มัธยมศึกษาตอนต้น

() มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.

() อนุปริญญา/ปวส.

() ปริญญาตรี

() ปริญญาตรีขึ้นไป

4. อาชีพ

() รับจ้าง

() แม่บ้าน/พ่อบ้าน

() ทำนา/ทำสวน/ทำไร่

() รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ

() ค้าขาย

() วางงาน

() เลี้ยงสัตว์

() นักเรียน/นักศึกษา

5. รายได้เฉลี่ยครัวเรือน

() \leq 5,000 บาทต่อเดือน

() 5,001-10,000 บาทต่อเดือน

() 10,001-20,000 บาทต่อเดือน

() 20,001-30,000 บาทต่อเดือน

() \geq 30,001 บาทต่อเดือน

6. บ้านท่านมีสมาชิกทั้งหมด.....คน (รวมผู้ถูกสัมภาษณ์ด้วย)

โดยเป็นเพศหญิงคน

โดยเป็นเพศชายคน

อายุ 0-11 ปี จำนวน.....คน

อายุ 0-11 ปี จำนวน.....คน

อายุ 12-24 ปี จำนวน.....คน

อายุ 12-24 ปี จำนวน.....คน

อายุ 25-34 ปี จำนวน.....คน

อายุ 25-34 ปี จำนวน.....คน

อายุ 35-44 ปี จำนวน.....คน

อายุ 35-44 ปี จำนวน.....คน

อายุ 45-54 ปี จำนวน.....คน

อายุ 45-54 ปี จำนวน.....คน

อายุ 55-64 ปี จำนวน.....คน

อายุ 55-64 ปี จำนวน.....คน

อายุ \geq 65 ปี จำนวน.....คน

อายุ \geq 65 ปี จำนวน.....คน

1.2 ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมกายภาพ

7. บ้านของท่านมีพื้นที่จัดเก็บขยะที่คัดแยกแล้วหรือไม่

() มี () ไม่มี

8. ประเภทที่อยู่อาศัย

() บ้านเดี่ยว

() บ้านแถว/ห้องแถว/อาคารชุด

() สิ่งก่อสร้างที่เป็นที่พักอาศัยชั่วคราว

1.3 ปัจจัยด้านสังคม

9. มีผู้รับซื้อของเก่าในชุมชนหรือมีรถรับซื้อของเก่าเข้ามาในชุมชนหรือไม่

() มี โดยเฉลี่ย..... ครั้งต่อเดือน () ไม่มี

10. ได้รับบริการเก็บขนขยะของหน่วยงานราชการ

() มี โดยเฉลี่ย..... ครั้งต่อสัปดาห์ () ไม่มี

หมายเหตุ * เกณฑ์การให้คะแนนความถี่ กำหนดให้สัมพันธ์กับประกาศกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยหลักเกณฑ์การประชุมของคณะกรรมการหมู่บ้าน พ.ศ. 2551 ที่กำหนดว่า การประชุม คณะกรรมการหมู่บ้านเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ารับฟัง ซึ่งโดยเฉลี่ยการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร เรื่องการคัดแยกขยะให้แก่ประชาชนพบส่วนใหญ่ปีละ 2 ครั้ง ดังนั้นการวิจัยนี้จึงให้คะแนนปีละ 2 ครั้งที่ระดับปานกลาง และคะแนนระดับอื่นดังนี้

มาก	หมายถึง	> 2 ครั้ง/ปี
ปานกลาง	หมายถึง	ปีละ 2 ครั้ง
น้อย	หมายถึง	< 2 ครั้ง/ปี
ไม่เคยได้รับ	หมายถึง	ไม่เคยได้รับเลย

** การให้คะแนนความเข้าใจอย่างชัดเจน กำหนดระดับต่าง ๆ ไว้ดังนี้
 มาก คือ ท่านได้รับข้อมูลข่าวสารแล้วเข้าใจทั้งหมด สามารถนำไปปฏิบัติ ได้ทันทีและปฏิบัติได้ถูกต้อง
 ปานกลาง คือ ท่านได้รับข้อมูลข่าวสารแล้วเข้าใจและสามารถนำไป ปฏิบัติใช้ได้ครึ่งหนึ่งของที่รับรู้
 น้อย คือ ท่านได้รับข้อมูลข่าวสารแล้วยังไม่เข้าใจทันทีต้องฟังซ้ำแล้วจึง จะสามารถนำไปปฏิบัติใช้ได้
 ไม่เข้าใจ คือ ท่านไม่เข้าใจข้อมูลข่าวสารที่ได้รับแม้จะฟังซ้ำหลาย ๆ ครั้ง
 แล้วก็ตาม

ส่วนที่ 3 ความรู้เรื่องการคัดแยกขยะ (ปัจจัยด้านบุคคล)

คำชี้แจง ให้ผู้สัมภาษณ์ทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องว่างตามคำตอบที่ผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ตอบได้
เพียง คำตอบเดียวเท่านั้นในแต่ละข้อ

ข้อ	คำถามความรู้เรื่องการคัดแยกขยะ	ถูก	ไม่ถูก
1	ขยะย่อยสลาย คือ ขยะที่เน่าเสียและย่อยสลายได้เร็ว เช่น เศษผัก ใบไม้ เปลือกผลไม้		
2	ขยะรีไซเคิล คือ ขยะที่ไม่สามารถนำกลับมาใช้ใหม่ได้		
3	ขยะอันตราย คือ ขยะที่มีการปนเปื้อนวัตถุอันตรายหรือสิ่งอื่นใดที่ทำให้เกิดอันตรายต่อคน สัตว์ พืช ทรัพย์สินหรือสิ่งแวดล้อม		
4	ขยะทั่วไป คือ ขยะที่สามารถย่อยสลายได้เองตามธรรมชาติ สามารถนำกลับมาทำปุ๋ยได้		
5	หลักการ 3R คือ การลดการใช้ การใช้ซ้ำและการแปรรูปนำกลับมาใช้ใหม่		
6	การนำขยะย่อยสลายมาทำปุ๋ยเป็นวิธีการหนึ่งของการนำกลับมาใช้ใหม่		
7	ขยะอันตรายควรแยกทิ้งจากขยะอื่น ๆ เพราะอาจทำให้เกิดการปนเปื้อนของสารพิษในสิ่งแวดล้อม		
8	ขยะอันตราย เช่น ภาชนะบรรจุสารฆ่าแมลง		
9	ขยะที่สามารถนำกลับมาใช้ใหม่ได้ เช่น ภาชนะที่เคยใส่น้ำยาล้างห้องน้ำ ภาชนะที่เคยใส่สารฆ่าหญ้า ภาชนะที่เคยใส่สารฆ่าแมลง		
10	การใช้ถ่านไฟฉายแบบชาร์ตไฟใหม่ได้สามารถลดการเกิดขยะอันตราย		
11	การใช้ถุงพลาสติกขนาดเล็ก ๆ หลายใบ แทนการใช้ถุงใบใหญ่ใบเดียวสามารถลดการเกิดขยะได้		

ส่วนที่ 4 ความตระหนักในการคัดแยกขยะ (ปัจจัยด้านบุคคล)

คำชี้แจง ให้ผู้สัมภาษณ์ทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องว่างตามคำตอบที่ผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ตอบได้
เพียง คำตอบเดียวเท่านั้นในแต่ละข้อ

ข้อ	ความตระหนักในการคัดแยกขยะ	เห็นด้วย			ไม่เห็นด้วย
		มาก	ปานกลาง	น้อย	
1	ท่านเห็นด้วยกับการคัดแยกขยะหรือไม่				
2	การคัดแยกขยะเป็นเรื่องที่ทุกคนควรปฏิบัติ				
3	การคัดแยกขยะเป็นหน้าที่ของหน่วยงานรัฐ				
4	การคัดแยกขยะเป็นสิ่งที่ไม่จำเป็น เพราะทำให้เสียเวลา				
5	การคัดแยกขยะเป็นวิธีการที่ยุ่งยาก				
6	การคัดแยกขยะเป็นสิ่งที่ไม่จำเป็น เพราะประชาชนต้องจ่ายค่าบริการเก็บขยะเท่าเดิม				
7	การคัดแยกขยะจะทำให้การกำจัดขยะง่ายขึ้น				
8	การคัดแยกขยะช่วยให้สามารถใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าที่สุด				
9	การคัดแยกขยะช่วยลดปริมาณขยะที่ต้องกำจัด				
10	การคัดแยกขยะและนำกลับมาใช้ใหม่เป็นทางเลือกหนึ่งที่ช่วยลดปัญหาโลกร้อน				
11	ควรคัดแยกเศษอาหารออกมา และนำไปใช้ประโยชน์อื่น ๆ เช่น นำไปทำปุ๋ยหรือเป็นอาหารสัตว์				
12	การคัดแยกขยะก่อนทิ้งทำให้พนักงานมีความสะดวกในการเก็บขนขยะมากขึ้น				

ส่วนที่ 5 การมีส่วนร่วมในการคัดแยกขยะ

ท่านคัดแยกขยะหรือไม่?

() ไม่ เพราะ

.....

.....

() คัดแยกขยะ ตอบคำถามการมีส่วนร่วมในการคัดแยกขยะ

เหล่านี้ต่อ

คำชี้แจง ให้ผู้สัมภาษณ์ทำเครื่องหมาย ✓ ให้ตรงกับคำตอบที่ผู้ตอบแบบสัมภาษณ์เลือกได้เพียงคำตอบเดียวเท่านั้นในแต่ละข้อ โดยมีระดับการมีส่วนร่วม 4 ระดับ ดังนี้

มีส่วนร่วมมาก หมายถึง ท่านเข้าร่วมกิจกรรมการคัดแยกขยะเป็นประจำ

มีส่วนร่วมปานกลาง หมายถึง ท่านเข้าร่วมกิจกรรมการคัดแยกขยะประมาณ 50%

มีส่วนร่วมน้อย หมายถึง ท่านเข้าร่วมกิจกรรมการคัดแยกขยะบ้าง นาน ๆ ครั้ง

ไม่เคยมีส่วนร่วม หมายถึง ท่านไม่เคยเข้าร่วมกิจกรรมการคัดแยกขยะเลย

ข้อ	การมีส่วนร่วมในการคัดแยกขยะ	ระดับการมีส่วนร่วม			
		มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่เคย
1	ส่วนที่ 5.1 ปัจจัยด้านบุคคล ท่านแยกหรือเคยแยกขยะประเภทขยะย่อยสลาย เช่น.....				
2	ท่านแยกหรือเคยแยกขยะประเภทขยะรีไซเคิล เช่น.....				
3	ท่านแยกหรือเคยแยกขยะประเภทขยะทั่วไป เช่น.....				
4	ท่านแยกหรือเคยแยกขยะประเภทขยะอันตราย เช่น.....				
5	ท่านเคยชักชวนให้คนในครอบครัวคัดแยกขยะก่อนทิ้ง				

ข้อ	การมีส่วนร่วมในการคัดแยกขยะ	ระดับการมีส่วนร่วม			
		มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่เคย
6	ส่วนที่ 5.2 ปัจจัยด้านสังคม ท่านเคยชักชวนเพื่อนบ้านหรือคนรู้จักให้คัดแยกขยะก่อนทิ้ง				
7	ท่านเคยพูดคุยและแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเห็นกับเพื่อนบ้านเรื่องคัดแยกขยะ				
8	ท่านเคยแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการคัดแยกขยะกับหน่วยงานราชการ				
9	ท่านเคยเข้าร่วมกิจกรรมการคัดแยกขยะกับหน่วยงานต่าง ๆ				
10	ท่านเคยแจ้งปัญหาเกี่ยวกับการจัดการขยะที่คัดแยกแล้วต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง				
11	ท่านเคยแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการคัดแยกขยะในการประชุมร่วมกับคนในชุมชน				

ภาคผนวก ข

หนังสือรับรองโครงการที่มีลักษณะไม่เข้าข่ายต้องขอรับรองด้านจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์

บันทึกข้อความ

ID 0011/2558

ส่วนราชการ คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร โทร. 24254

ที่

วันที่ 12 พฤศจิกายน 2558

เรื่อง แจ้งผลการพิจารณาของคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์

เรียน นางสาว สุธาสินี บุญมาก

ตามที่ท่านได้ส่งโครงการวิจัย เรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการคัดแยกขยะของประชาชนในและนอกเขตเทศบาลนครนครปฐม” (เลขที่รับโครงการวิจัย 41-2558) ให้คณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร พิจารณารับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ นั้น

ในการนี้ คณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้พิจารณาโครงการวิจัยของท่านแล้ว ขอแจ้งผลการพิจารณาให้ท่านทราบว่า โครงการวิจัยของท่านเป็นไปตามหลักเกณฑ์และแนวทางของโครงการที่มีลักษณะไม่เข้าข่ายต้องขอรับรองด้านจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์จึงไม่ต้องขอรับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

(เภสัชกร รองศาสตราจารย์ ดร.ธนะเศรษฐ์ จ้าวทวีญพัฒน์)
ประธานคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์

ประกาศ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
เรื่อง เปลี่ยนแปลงหัวข้อวิทยานิพนธ์
ประจำภาคการศึกษาปลาย ปีการศึกษา 2558

ชื่อนักศึกษา นางสาวสุธาสินี บุญมาก รหัสประจำตัว 56311312

สาขาวิชา วิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม แผนก ก แบบ ก2 ระดับปริญญาโทบัณฑิต
ภาควิชาวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม

เดิม ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการคัดแยกขยะของประชาชนในและนอกเขตเทศบาลนครปฐม
Factors Affecting Participation in Solid Waste Separation by People in and Outside Nakhon Pathom
Municipality

เปลี่ยนเป็น ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการคัดแยกขยะที่แหล่งกำเนิดของประชาชนในและนอกเขตเทศบาลนครปฐม
Factors Affecting People's Participation in Household Solid Waste Source Sorting in and Outside
Nakhonpathom Municipality

อาจารย์ที่ปรึกษา 1. รองศาสตราจารย์ ดร. กัณธรีย์ ศรีหงส์พันธุ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

ประกาศ ณ วันที่ 11 ธันวาคม พ.ศ. 2558

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ไร่ยศ ไทวิทยศิริธรรม)
รองคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ฝ่ายวิชาการและวิจัย
รักษาราชการแทน คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ภาคผนวก ค
ประวัติผู้ทรงคุณวุฒิ

ประวัติผู้ทรงคุณวุฒิ

ชื่อ-สกุล	นายวีระศักดิ์ กองเงิน
ตำแหน่งปัจจุบัน	หัวหน้างานกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล
สถานที่ปฏิบัติงาน	สำนักงานเทศบาลนครนครปฐม อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม
ประวัติการศึกษา	ปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหิดล
ประวัติการทำงาน	
พ.ศ. 2526	เทศบาลนครเชียงใหม่
พ.ศ. 2534-ปัจจุบัน	เทศบาลนครนครปฐม
	<ul style="list-style-type: none"> - ปฏิบัติงานสาขาภิบาลและอนามัยสิ่งแวดล้อม - ปฏิบัติงานกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล - ปฏิบัติงานรวบรวมขนส่งขยะมูลฝอย - ปฏิบัติงานพัสดุของงานกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล

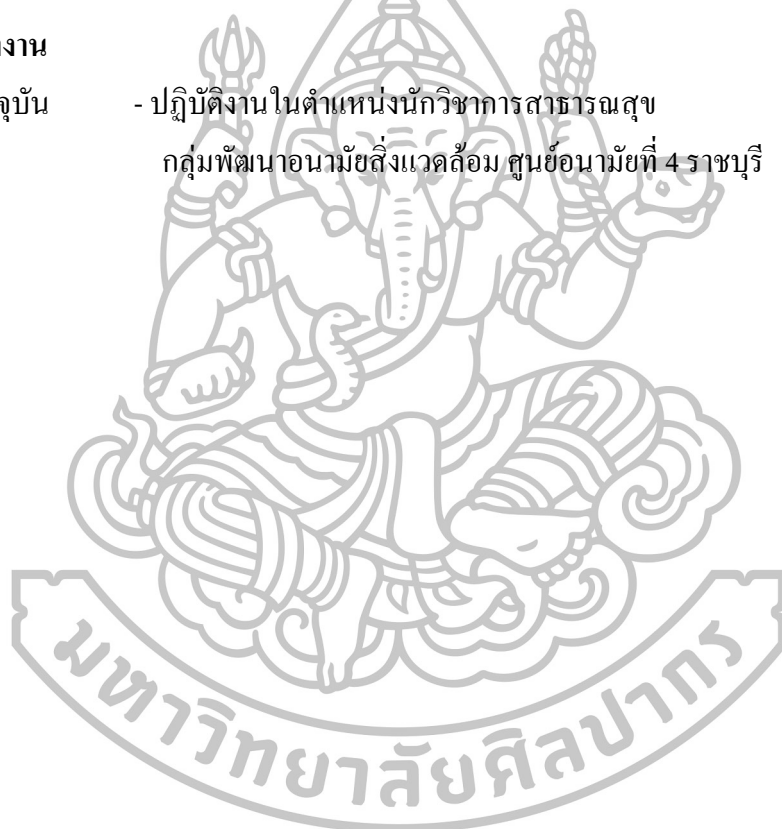

ประวัติผู้ทรงคุณวุฒิ

ชื่อ-สกุล	นางสาวณัฐวิ พิทยาวรวัฒน์
ตำแหน่งปัจจุบัน	ผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม
สถานที่ปฏิบัติงาน	องค์การบริหารส่วนตำบลโพรงมะเดื่อ อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม
ประวัติการศึกษา	- ประกาศนียบัตรพยาบาลและผดุงครรภ์ระดับต้น วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี บำราศนครคู - ประกาศนียบัตรพยาบาลศาสตร์ (ต่อเนื่อง 2 ปี เทียบเท่าปริญญาตรี) วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี จักรีรัช
ประวัติการทำงาน	
พ.ศ. 2533	- ปฏิบัติงานในตำแหน่งเจ้าพนักงานสาธารณสุขชุมชน สถานีอนามัย ตำบลทุ่งกระพังโหม สำนักงานสาธารณสุขอำเภอกำแพงแสน
พ.ศ. 2535	- ปฏิบัติงานในตำแหน่งพยาบาลเทคนิค โรงพยาบาลนครชัยศรี
พ.ศ. 2539	- ปฏิบัติงานในตำแหน่ง พยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลนครชัยศรี
พ.ศ. 2550	- ปฏิบัติงานในตำแหน่ง พยาบาลวิชาชีพ องค์การบริหารส่วนตำบลโพรงมะเดื่อ
พ.ศ. 2552	- ปฏิบัติงานในตำแหน่งนักบริหารงานสาธารณสุข องค์การบริหารส่วนตำบลโพรงมะเดื่อ
พ.ศ. 2556-ปัจจุบัน	- ปฏิบัติงานในตำแหน่งผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม องค์การบริหารส่วนตำบลโพรงมะเดื่อ

ประวัติผู้ทรงคุณวุฒิ

ชื่อ-สกุล	นางสาวมัตติกา ขงอยู่
ตำแหน่งปัจจุบัน	นักวิชาการสาธารณสุข ชำนาญการ
สถานที่ปฏิบัติงาน	ศูนย์อนามัยที่ 4 ราชบุรี
ประวัติการศึกษา	ปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต (สาธารณสุขศาสตร์) สาขาวิชาวิทยาศาสตร์อนามัยสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยมหิดล
ประวัติการทำงาน	- ปฏิบัติงานในตำแหน่งนักวิชาการสาธารณสุข กลุ่มพัฒนานามัยสิ่งแวดล้อม ศูนย์อนามัยที่ 4 ราชบุรี
พ.ศ.2553-ปัจจุบัน	

ภาคผนวก ง

แบบสอบถามข้อมูลการบริหารจัดการขยะ

**แบบสอบถามข้อมูลการบริหารจัดการขยะ
ของเจ้าหน้าที่เทศบาล/องค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม
(ปัจจัยด้านสังคม)**

หน่วยงานผู้ตอบแบบสอบถาม.....

ข้อมูลนโยบายและมาตรการในการบริหารจัดการขยะ

1. ปัจจุบันหน่วยงานของท่านมีนโยบายการคัดแยกขยะหรือไม่

() มี ระบุ

.....

.....

.....

() ไม่มี

วางแผนว่าจะมีนโยบายการคัดแยกขยะในอนาคตหรือไม่

() มี ภายใน.....ปี

() ไม่มี

2. ปัจจุบันหน่วยงานของท่านมีงบประมาณเกี่ยวกับการดำเนินการคัดแยกขยะหรือไม่

() มี คิดเป็น.....% ของงบประมาณทั้งหมด

() ไม่มี

คาดว่าจะมีงบประมาณในส่วนการดำเนินการคัดแยกขยะในอนาคตหรือไม่

() มี คิดเป็น.....% ของงบประมาณทั้งหมด

() ไม่มี

3. หน่วยงานของท่านมีนโยบายในการจัดการกับขยะที่คัดแยกมาแล้วโดยดำเนินการต่ออย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

4. หน่วยงานของท่านประสบผลสำเร็จจากการดำเนินนโยบายคัดแยกขยะคิดเป็น.....%

5. หน่วยงานของท่านมีปัญหาในการดำเนินการคัดแยกขยะอย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

.....

6. ท่านคิดว่าปัญหาในข้อ 5 มีสาเหตุมาจากอะไร

.....

.....

.....

.....

.....

7. สถานการณ์ปัจจุบันในพื้นที่รับผิดชอบของท่านมีปัญหาเกี่ยวกับการจัดการขยะอย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

.....

8. ท่านคิดว่าปัญหาในข้อ 7 มีสาเหตุมาจากอะไร

.....

.....

.....

.....

.....

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล	นางสาวสุชาสินี บุญมาก
ที่อยู่	1/3 หมู่ 14 ตำบลโพรงมะเดื่อ อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม 73000
ที่ทำงาน	องค์การบริหารส่วนตำบลโพรงมะเดื่อ ตำบลโพรงมะเดื่อ อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม 73000
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2552	สำเร็จการศึกษาปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต (สาธารณสุขศาสตร์) สาขาวิชาวิทยาศาสตร์อนามัยสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยมหิดล
พ.ศ. 2556	ศึกษาต่อระดับปริญญาโทบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
ประวัติการทำงาน	
พ.ศ. 2552	ปฏิบัติงานในตำแหน่งนักวิชาการถ่ายทอดเทคโนโลยีทางการแพทย์ ประจำฝ่ายสนับสนุนวิชาการ โรงพยาบาลราชวิถี กรุงเทพฯ ฯ
พ.ศ. 2553	ปฏิบัติงานในตำแหน่งเจ้าพนักงานสาธารณสุข ประจำโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลคอนยายหอม อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม
พ.ศ. 2556-ปัจจุบัน	ปฏิบัติงานในตำแหน่งผู้ช่วยนักวิชาการส่งเสริมสุขภาพ ประจำกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม องค์การบริหารส่วนตำบลโพรงมะเดื่อ อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม